

k

Könyves Magazin

2016/4 870 FŐRINT KÖNYVES.BLOG.HU

PORTRÉ
Roald Dahl, az
ellentmondásos
klasszikus

INTERJÚ
Erdős Virág
Terry Gilliam
Vlagyimir Szorokin

20 TRÓNOK
ÉVES A
HARCA

A bookline BEMUTATJA

MARGÓ

Margó Irodalmi Fesztivál és Könyvvásár 2016. október 12–16.

Vidd haza a következő kalandot!

FESLA 1075 Budapest, Kazinczy u. 21/C. A **CAFe BUDAPEST** Kortárs Művészeti Fesztivállal közös program.

margofeszt.hu [f/margofeszt](https://www.facebook.com/margofeszt)

Fő támogató

bookline

Kiemelt támogató

Kiemelt partnerek

Kiemelt médiapartner

Könyves Magazin

Könyves Blog

UNIKORNIS

FUZINE

litera

Főszerző

HULTÚR HOMBINÁT

Könyves TARTALOM

CÍMLAP: **HÚSZÉVES
A TRÓNOK
HARCA**

40.

Húsz éve, 1996. augusztus 6-án jelent meg a Trónok harca címen ismert regényfolyam, ezzel pedig George R. R. Martin új korszakot nyitott a fantasy műfajában.

BÖNGÉSZ:

50.

**OROSZORSZÁG KÖZEL ÁLL
EGY ÚJABB KÖZÉPKORHOZ**

Interjú Vlagyimir Szorokinnal

58.

**TERRY GILLIAM ÁMULDOZVA
VÉGIGVIHOGTA AZ ÉLETÉT**

„Bármennyire is szeretném mások szemével látni a világot, nem sikerül”, mondja Terry Gilliam, és aki csak egyet is látott már a filmjeiből, az pontosan tudja, hogy miről beszél.

54.

ERDŐS VIRÁG

Az én igazi fegyverem a billentyűzet, nem pedig a bömbi

62.

ROALD DAHL MESÉS ÉS MEGHÖKKENTŐ ÉLETE

Roald Dahlt a huszadik századi gyerekirodalom egyik legnagyobb klasszikusaként tartja számon az emlékezet, ez azonban csak egy az író sok-sok arca közül.

Könyves TARTALOM

FRISS:

28. KI LESZ AZ ÉV LEGJOBB ELSŐ PRÓZAKÖTETES SZERZŐJE?

Második alkalommal adják át a Margó-díjat.

32. SZÁZ ÉVE LÉPETT SZÍNRE HERCULE POIROT

„A kis szürke agysejtekben van minden rejtély nyitja”

36. KÖTELEZŐ OLVASMÁNYOK

Hogyan olvass szigetiveszedelemül?

24.

EGY SZUSZRA:

4. Ajánló

6. Blogajánló

8. Blokk

24. SORVEZETŐ

Papírra kerülve az önéletrajzi elveszíti közvetlen jellegét.

26. ÍGY KÉSZÜLT

Beregi Tamás: Eltévedni a 19. század útvesztőjében.

65. EGY KIÁLLÍTÁS KÉPE

Kemény István:
(cím nélkül)

66. NÓRA POLCA

Winkler Nóra rovata
Írott rekordok

68. KÖNYVVIZSGÁLÓ

Weyer Balázs rovata
Irodalmi elefántkőr

70. TÁRGYALÁS

Lator László

72. HÁROM KÍVÁNSÁG

AZ OLVASÁS ELÉ

Az első

A könyvkiadás sok szempontból a jóslás tudománya, J.K. Rowlingot és John Grishamet is utasították el pályájuk elején kiadók, bánhatják is azóta. G. B. Shaw az első könyvét minden angol kiadónak felajánlotta, akiről csak hallott, de egyöntetűen elutasították, később olyan népszerű lett, hogy bármit kiadtak, amin szerepelt a neve. Az első megjelent kötetig a legnehezebb eljutni, pont azért hoztuk létre tavaly a Margó-díjat, ami a legjobb első prózakötet szerzőjét díjazza, hogy felhívjuk a figyelmet a tehetséges pályakezdekre. 2015-ben Totth Benedek *Holtverseny* című regényét választotta a legjobbnak a zsűri.

Idén huszonhat nevezés érkezett, rendkívül színes mezőny állt össze, a 28. oldalon részletesebben megmutatjuk a shortlistet: láthatóan erősödik a hagyományos könyvkiadói rendszert megkerülő self-publishing, amikor a szerző saját költségein jelenteti meg a munkáját, annak kevés előnyével és rengeteg hátrányával. Az írók sorban állnak könyvekkel, a szerkesztők a kapuőrök, akik kiválasztják a legjobbakat.

Shaw fenti példája nem ritka, sok, később híressé vált szerzőt utasítottak már el. Hogyan lehet ezen változtatni abban a világban, amelyben rengeteg adat elemzése után az autó már önműködő, a hűtőnk jobban tudja, mire van

szükségünk, mint mi magunk, az óránk az összes egészségügyi adatunkat figyeli, és jelez, ha valamilyen értékünkkel baj van? Mikor következik be, hogy okos programok mondják meg, mit kell kiadni, mit olvassunk? Már ez sem sci-fi, komoly startupok dolgoznak azon, hogy forradalmasítsák a könyvkiadást, megpróbálják megjósolni, miből lehet bestseller, és ezek mind kikerülnek a kapuőrt, a szerkesztőt.

Áprilisban a berlini székhelyű startup, az Inkitt bejelentette, hogy 2017 nyarán a Tor Books-szal közösen kiadják Erin Swan ifjúsági regényét, a *Bright Start*. Ez az első regény, amit egy algoritmus választott ki a megjelenésre az előzetes adatelemzések alapján. A Paerollában játszódó fantasyregény a *Sky Rider*-sorozat első része. Az Inkitten félmillió felhasználó van, akik több milliányi adatot hoznak létre: mit választanak, mit olvasnak végig, mikor hagyják abba, mennyit olvasnak el belőle egyszerre, hogyan értékelik. Az adathalmaz vizsgálata segít előrejelezni az olvasók várható viselkedését.

A számítógépes algoritmusok 80 százalékos pontossággal képesek megmondani, miből lehet bestseller: erről szól az Apple iBooks volt vezetőkutatója, Jodie Archer és az egyetemi kutató Matthew L. Jockers közös könyve, a *The Bestseller Code*:

Anatomy of the Blockbuster Novel. A New York Times bestsellerlistáját vizsgálták meg az elmúlt harminc évre visszamenőleg, megtanították a számítógépet „olvasni” (téma, cselekmény, szereplők, stílus etc.), megpróbálták azonosítani a húszezer vizsgált regény közös pontjait. Mi a közös *A lány a vonaton*, a *Holtodiglan* és *A tetovált lány* című világsikerekben? Mind-egyikben fiatal, erős és antiszociális hősnőt találunk.

Megjósolható egy könyv sikere? Megkérdezhetünk akárhány írórt vagy szerkesztőt, senki nem tud biztosat mondani. A könyvkiadás is változik, elkövetkezett az idő, hogy adatbányászok jóslják meg, mit vásárolnak majd meg rengetegen. Persze az algoritmusok nem tudják megjósolni a magas esztétikai értékű, komoly kritikai sikert elérő sikerkönyveket, mint például Jonathan Franzen regényeit. Ez az a varázslat, amiről az irodalom szól.

Valuska László

CÍMLAP

GRAFIKA:
JIREH BER VILLAFUERTE
BEHANCE.NET/KYOUZINS

Libri Shopline

A LIBRI SHOPLINE
CÉGCSOPORT FÜGGETLEN
KÖNYVES MAGAZINJA

IMPRESSZUM

FŐSZERKESZTŐ: VALUSKA LÁSZLÓ • **SZERKESZTŐ:** ROSTÁS ENI • **OLVASÓSZERKESZTŐ:** SZALAI BALÁZS • **KORREKTOR:** SZALAI BALÁZS • **MŰVÉSZETI VEZETŐ:** SZABÓ M. BENCE • **FOTÓ:** VALUSKA GÁBOR • **KÖZREMŰKÖDŐK:** APRÓ ANNAMÁRIA, ILLÉS ZSÓFIA, RUFF ORSÓLYA, TAMÁS-BALHA ETELKA, WEYER BALÁZS, WINKLER NÓRA, ELSŐ LAPTERV: KENCZLER MÁRTON • **KIADÓ:** KULTURKOMBINÁT KFT., 1024 BUDAPEST, KELETI KÁROLY U. 15/C., TELEFON: (361) 266-5407 • **NYOMDAI ELŐÁLLÍTÁS:** CREW PRINT KFT., 1161 BUDAPEST, JÁNOS U. 175., TELEFON: (361) 401-3045, ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ: SZAMOS TAMÁS • **LAPMENEZESER:** DOKTOR ENIKŐ, TELEFON: (3620) 6611017, DOKTOR.ENIKO@LIBRIBOOKLINE.COM • **HIRDETÉS:** SZABÓ-KENDERESI KATA, SZABOKENDERESI.KATA@LIBRIBOOKLINE.COM, TELEFON: (3620) 6611053 • **ISSN** 2063-2614

**Könyves
Blog**
KONYVES.BLOG.HU

**Könyves
Podcast**
MIXCLOUD.COM/KONYVESBLOG
BIT.LY/KONYVESBLOG

Könyves AJÁNLÓ

OKT
27.

KONCERT

THE CURE

PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST
SPORTARÉNA
19 ÓRA
10 900-19 900 FT

Ha Németh Gábor hallgatott volna a szerkesztőre, és végül *Megölni egy arabot* címmel jelenteti meg az *Egy mormota nyarát*, most írhatnánk, hogy a késő októberi koncertnek magyar irodalmi vonatkozása is van. Így csak Camus *Közönyét* emlegethetjük (*Killing an Arab*), J.D. Salinger (*Bananafishbones*), Franz Kafkát (*At Night*) vagy épp Charles

Baudelaire-t (*How Beautiful You Are*). Bár a koncert napja nem péntekre esik, csütörtökön is bátran beleszerethetünk a posztpunkból induló, önmagát a nyolcvanas évek eleji darkwave-ben megtaláló, majd az évtized közepére kaleidoszkópikus popzenekarrá fejlődő The Cure-ban, ami minden idők egyik legnagyobb hatású formációja.

MEGÉRTÉSÜKET KÖSZÖNJÜK!

A4-ES ORSZÁG

CSILI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

KIÁLLÍTÁS

OKT

7.

OKT

31.

Magyarország tűlzás nélkül a tízmillió lépcsőházba, liftbe, kirakatba ragasztott A/4-es lap országa. Debütáló konceptuális kiállításán ezeket a műanyag bugyiba csúsztatott értesítéseket („Akcíó felvágott elől a pékségben!”), jó tanácsokat („Ha piszkos a kacsója, a szappantartó alá is tartsa!”) és figyelmeztetéseket („Tisztelt Lakótársak! A szeméttároló nem WC! Kérjük azt rendeltetészerűen használni! Köszönettel, A Lakóközösség!”) gyűjtötte össze Müllner Dóra. Kis magyar vizuális és verbális horror, 21x29,7 centiméterbe sűrítve.

KÉPÜNK A DARAB ŐSBEMUTATÓJÁN, A BERLINI DEUTSCHES THEATER ELŐDÁSÁN KÉSZÜLT

Lars Koch vadászpilotának két rossz között kell választania. A Berlin és München között közlekedő utasszállítót ugyanis eltérítette egy terrorista, és feltett szándéka, hogy belevezesse egy teltházás stadionba. Kochnak döntenie kell: lelője-e a repülőgépet a fedélzetén 164 emberrel, hogy megmentse a

stadionbeli hetvenezret? A választ a közönségnek kell megadnia, Dömötör András mindkét alternatívát megrendezte. Ferdinand von Schirach darabját Jónás Péter fordította magyarra, a főbb szerepekben mások mellett Kovács Lehel, Kiss Eszter, Mészáros Béla látható.

OKT
8.

SZÍNHÁZ

TERROR

KATONA JÓZSEF SZÍNHÁZ

ERNELLÁÉK FARKASÉKNÁL

RENDEZŐ: HAJDU SZABOLCS

Amikor Ernella egy év után hazatér a skóciai emigrációból családjával, nővére családjának kell befogadnia őket. Erről a látszólag egyszerű, ám annál több konfliktusforrást magában rejtő helyzetről forgatta le új filmjét az egyik legtehetségesebb magyar filmrendező, Hajdu Szabolcs. Hajdu nemcsak írta és rendezte a mindenféle állami segítség nélkül készülő filmet, de feleségével és műzsájával, Török-Illyés Orsolyával együtt a producere is volt, sőt a házaspár még Farkasék bőrébe is belebújt. A Karlovy Varyban fesztiválfődíjat nyert film igazi lo-fi kamaradráma, amelyben bepillantathatunk Hajduék lakásába, megismerhetjük a gyerekeiket, és ismét szembe-sülhetünk az örök tolsztoji igazsággal: minden család a maga módján boldogtalan.

FILM

SZE
29.

Interjúk és cikkek, amiket mindenképp olvasson el!
Válogatás a konyves.blog.hu cikkeiből, hogy le ne maradjon valamiről.

Könyves Blog AJÁNLÓ

SACHA BATTHYÁNY SZERINT TÚL KÖNNYŰ 180 ZSIDÓ HALÁLÁVAL MAGYARÁZNI A NEURÓZIST

GOO.GL/
TtH09z

AZ OSZTRÁKOKNAK VAN EGY HOLOKAUSZT-EMLEKHELYŰK, AMI FŐLEG RÓLUNK SZÓL

GOO.GL/
18ws5b

A svájci újságíró, Sacha Batthyány egy újságcikkéből értesült arról, hogy mi történt 1945 márciusában nagyapja testvérének felesége, Batthyány-Thyssen Margit rohonci bajtársi találkozásánál. A náci vezetők részvételével megtartott bálon a vendégek 180 magyar zsidó munkaszolgálatost lőttek tömegsírba. Batthyányt cinkos némaságról és Svájc-alakú hiányról, Kovács Éva szociológust pedig arról kérdeztük, mennyire magyar úgy az, ami Rohoncon történt.

„Mami azt jelenti, hogy nem állt ott a tömegsír mellett, nem húzta meg a ravaszt. De tapsikolt. Támogatta a náciakat, és a háború után segített a rohonci mészárlás tetteseinek elhagyni Európát. Viszonyai voltak magas rangú náccikkal. És mindenekelőtt: tudta, hogy mi történt, tudta, hogy hol történt.” (Sacha Batthyány)

„Sok furcsaság van a rohonci emlékhelyben, ha közelebbről megvizsgáljuk. Először is „nem-lokális”: a megemlékezők nem helyiek, osztrák oldalról a Refugius egyesület és annak holdudvara szervezi ezeket az eseményeket, és nekik köszönhető az emlékhely létrejötte is. Az elmúlt években a helyzet annyiban pozitívan változott, hogy a helyi iskola is foglalkozik a magyar munkaszolgálat történetével és a rohonci mészárlással. Ami nagyon öröndetes és szépen beleillik azokba az oktatási programokba, amelyek Európa-szerte a holokauszt emlékeztetőnek életben tartását célozzák. Tehát még azt is mondhatnánk, hogy 70 év után a rohonci mészárlás emlékezte még a lokális körökben is a helyére került.” (Kovács Éva)

GOO.GL/
76KGrf

NÁDAS PÉTER
RÉTEGEKRE RÉTEGEK ÉPÜLNEK,
EMBERTETEMRE EMBERTETEM

GOO.GL/
6QnCIZ

NÁDAS PÉTER
AZ EMBER ÖNMAGÁBAN NEM TUD
MEGÉLNI

Nádás Péternél jártunk Gombosszegen, ahol többek között vallásról, urbanizálódásról, demokráciáról kérdeztük, de az is kiderült, hogy miért kell sör a házépítéshez, és még a *Saját halál* körtefáját is megölelgettük. A vég-eredmény egy kétrészes videóinterjú lett.

DORA KAPRÁLOVÁ

66 FÉRFIVAL VÁLASZOLT ESTERHÁZY PÉTERNEK

GOO.GL/vsIVQm

A cseh íróra akkora hatással volt Esterházy Egy nő

című vallomása, hogy úgy döntött, megírja rá válaszul az *Egy férfit*. A végeredmény egy igazi szerelmeskönyv lett, melyben a 66 férfi mellett a feminizmus, a genderkérdés és a haza fogalma is szóba kerül.

„Esterházy elkezdett az ördögről olvasni, amikor hirtelen néhány rendőr érkezett a helyszínre: terrorcselekményre utaló nyomokat kerestek. Ő annyira koncentrált az olvasásra, hogy egyáltalán nem vett észre ebből semmit, de onnan, ahol ültem, jól láttam, hogy mi történik. Olyan volt az egész, mint egy balett-koreográfia. Vagy mint egy nagyon erős, gyönyörű metafora.”

A MI VÁLASZTÁSUNK, az ön következő kedvence

A Librinél szeretjük a könyveket. Nemcsak olvasni, belelapozni, hanem ajánlani is.

Szeretnénk Önökkel megosztani olvasmányélményeinket, kedvenc könyveink listáját, vagy éppen azt, mit jelent számunkra az olvasás. Nézelődjön könyvespolcainkon, ismerje meg ajánlásainkat!

libri.hu/konyvszakerto

Varró
Dániel

Winkler
Nóra

Vitray
Tamás

20%

kedvezmény minden könyvre és hangoskövre

Beváltható: **2016. október 24–30** között,
bármely Libri Könyvesboltban

A kupon 20% kedvezményre jogosít könyv, hangoskönyv vásárlása esetén. A kedvezmény nem vonható össze egyéb akciókkal, kedvezményekkel. Egy vásárlásnál egy kupon érvényesíthető. A kupon nem érvényes online és antikvár üzletekben. További információ: libri.hu/kupon20

Libri
Könyvesboltok

Könyves BLOKK

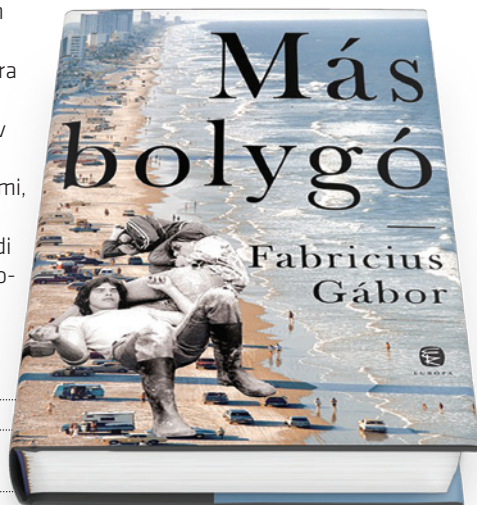
B	14	Batthyány, Sacha: És nekem mi közöm ehhez?
C	13	Clegg, Bill: Volt valaha családod
	20	Couto, Mia: Az oroszlán vallomása
F	9	Fabricsius Gábor: Más bolygó
	18	Flanagan, Richard: Keskeny út északra
	16	Forssén Ehrlin, Carl-Johan: Szép álmokat, Ella!
G	11	Grossman, David: Egy ló besétál a bárba
H	9	Huffington, Arianna: Az alvás forradalma
K	19	Klebold, Sue: Napsugaram
	9	Krasznahorkai László: Báró Wenckheim hazatér
	10	Kun Árpád: Megint hazavárunk
	16	Kuznyecova, Julija: Micsoda nagyfi!
L	14	Läckberg, Camilla: Ártatlanok
	10	Leine, Kim: Kalak
	17	Leonard, M.G.: A bogaras fiú
M	15	Mattern, Jean: Szeptember
N	16	Nagy Diána: Járgányok
	10	Neuvel, Sylvain: Alvó óriások
	17	Nyulász Péter: A fürdők réme
O	17	Ohlsson, Kristina: A kastély titka
	14	Oksanen, Sofi: Norma
P	16	Pap Kata: Piros, sárga, kék
S	17	Solomons, David: Földönkívüli a tesitanárom!
	13	Szabó T. Anna: Törésteszt
	20	Szilasi László: Amíg másokkal voltunk
	12	Szily László: Beírás
V	18	Varró Dániel: Mi lett hova?
	18	Vámos Miklós: Hattyúk dala
W	16	Wéber Anikó: Az osztály vesztese

Más bolygó

Fabricius Gábor regényében Magyarország még Európa része, a kormány országos kereskedelmi tévét vásárol, hogy fellendítse a népszaporulatot, mert tízről hétmillióra csökkent a lélekszám. A tévé kereskedelmi igazgatóját, az alpakaöltönyös, kapitalizmus-hívó Wundert első lépésben kirúgják. A lendületesen, erős képekkel beszélő regény főszereplője nem először indul

el autóval Hegyeshalomnak, húsz évvel korábban, a rendszerváltáskor is megcsinálta már ezt az utat, akkor Dzekivel és Nyúllal. A két út között csak a cél volt ugyanaz, a szabadságfaktor és a jövőbe vetett hit változott. Wunder először egy nagyszabásúnak látszó, álmokat kergető úton akarta meghódítani a Nyugatot, hogy találkozzon a szabad-

sággal. Másodszor, az országot egyre nyomasztóbban betemető sötétségben még megragadna valamit, ami az életre vagy önmagára emlékezteti. A Más bolygó páros egotrip, biztonsági öv nélküli hullámvasutazás a remény és kiégés között, ami, bár löki az agynak az adrenalin, soha nem engedi elfeledtetni, hogy recseg-roppog a szerkezet. (VL)

Fabricius Gábor

EURÓPA 376 3990

1 „A nyár úgy viselkedik, mintha hülye lennék, azt képzeli, át tud verni, hogy el tudja hitetni, minden rendben.”

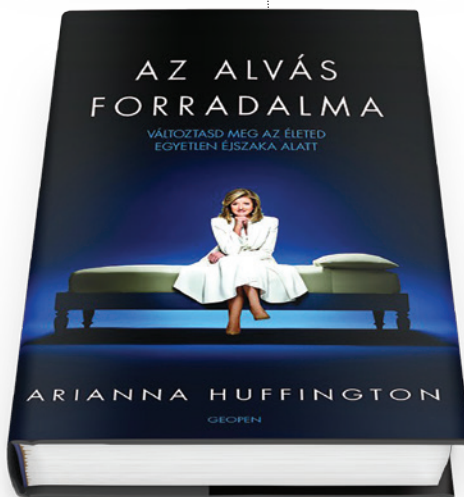
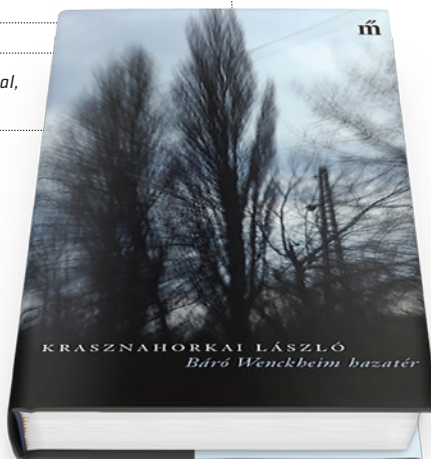
BÁRÓ WENCKHEIM HAZATÉR

Krasznahorkai László

MAGVETŐ 508 4990

1 (Krasznahorkai első mondata öt oldal, ezért nem tudjuk közölni - a szerk.)

Egy sárga kalapos öregúr, arisztokratikus távolságtartással érkezik Argentínából haza Magyarországra, a bűnös múltat maga mögött hagyva szeretne megtalálni valamit, amit egyszer itt hagyott a békéscsabai Casino presszóban, és ami egyszerre biblikusan nagyszabású és romantikusan naiv. Ezzel párhuzamosan a Tanár úr, a mohák szakértő tudósa kiköltözik a társadalomból egy kalyibába, de a problémák csak ezután következnek. A két férfi történetéből milliónyi színes vagy szomorú mikrotörténet következik. A Sátántangóból is ismerős Viharsarok sárvalósága az elmúlt harminc évben semmit sem változott, a reménytelenség máshogy üli torát, de a szereplők és a motivációk csendben, megtörtén itt maradtak. A 2015-ben Nemzetközi Man Booker-díjjal jutalmazott Krasznahorkai bátran aktuális regényt írt politikával, médiával, a leszakadt, elreménytelenedett, még mindig a Messiást váró magyarokról. A regény csúcsra járhatja az ún. Krasznahorkai-mondatot, ami végtelenül hosszú, de mellé- és alárendelésekkel teremti a valóságot, mert semmit nem lehet egyféleképpen elmesélni, az igazság ebben a szétírt elbeszélhetetlenségben van. (VL)

AZ ALVÁS FORRADALMA

Arianna Huffington

GEOPEN 344 3990

1 „Egy athéni egy hálószobás lakásban nőttem fel, ahol az alvást nagy tiszteletben tartottuk.”

A görög Arianna Huffington 2005-ben alapította a később nemcsak Amerikában, hanem világviszonylatban is fontos, Pulitzer-díjas online újságját, a Huffington Postot, amit 2011-ben 315 millió dollárért adott el az AOL-nak. 2007-ben az alváshiánytól összeesett, ekkor kezdett el az egészségével, a teljesítmőképességével és az alvással foglalkozni. Az ipari forradalom vette el tőlünk az alvást, mert minél többet kell dolgozni, annál kevesebbet lehet aludni, és ezért egyre több a betegség, a depresszió, a szorongás, és vele jön a rosszabb munka és tönkretett társas kapcsolatok. A látszat szerint a több munka nagyobb hatékonyságot és termelést is jelent, de a könyvben bemutatott kutatások ennek az ellenkezőjét bizonyítják. A jobb munkához és élethez több és jobb alvás szükséges, ezért Huffington szerint az alvás szerepét és fontosságát nem szabad alábecsülni. Egy sor adatot felsorakoztatva érvel amellyel, hogy hiába dolgozunk többet az alvás rovására, valójában nem vagyunk se hatékonyabbak, se eredményesebbek. Évekkel ezelőtt még úgy tartották, napi nyolc órát kell aludni a fizikai és mentális jólétünkhöz, de a statisztikák azt mutatják, hogy a világ nagyvárosaiban csak 5-6,5 órát alszanak az emberek. Ön mennyit alszik? (VL)

Alvó óriások

A szülinapos Rose mindenáron ki akarja próbálni a vadonatúj biciklijét. Szülei tiltása ellenére kioson a házból, bringára pattan, ám útja során szokatlan dolog történik vele. Megnyílik a föld a lába alatt. A kislánynak szerencsére nem esik komolyabb baja, egy gödörben tér magához, ami viszont a legfurcsább: egy hatalmas fémtenyéren hever. A felnőtt Rose kutató lesz, fizikus, egy olyan csapat vezetője, amely a rejtélyes kéz titkait kutatja. Nem tudni, hogy a verem mélyén talált tárgy honnan származik, mi célt szolgál, és mihez tartozik. Ha Rose és csapata sikerrel jár, az az egész emberiség sorsára kihathat. A kérdés csak az, hogy vajon békét vagy pusztulást hoz-e majd a Föld lakóira. (RO)

Sylvain Neuvel

AGAVE 288 3280

1 „A tizenegyedik születésnapom volt.”

Megint hazavárunk

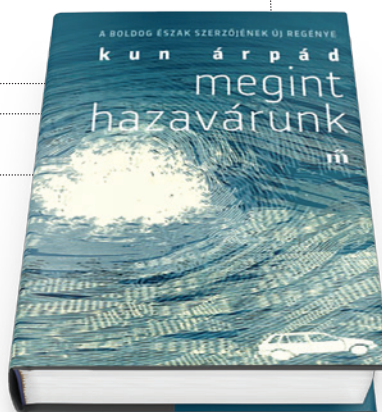
Kun Árpád

MAGVETŐ 420 3990

1 „Bal felől megnyílt a faszor.”

Kun Árpád két éve a Könyvesbloggernek adott interjújában azt ígérte, készül regényében elárulja majd, neki mennyire boldog is észak. Megérkezett a válasz, amelyben egy Kun Árpád nevű figura vág neki családjával és friss jogosítványával Európának, hogy végül egy norvég idősök otthona házi ápolójaként találja meg helyét az új közegében. Ismerősen hangzik? Pedig egyetlen mondatából sem szabad a norvég, a magyar vagy a francia rögválót kiolvasni. Kun Árpád

ugyanis a kortárs magyar irodalom Rodolfoja. Figyeljék a kezét, mert biztos, hogy csal. A fikatív Kun odüsszeiája nemcsak a Pesti Estben megtalált szerelemtől a törvénytelen francia munkanélküli-segélyig, a magyar bölcsészek egzisztenciális válságától a csipkés látványos, de annál komolyabb belső utazás is, melynek tétje, hogy meg tudja-e törni a sötét tónusú családi sormintát. Pánik és fanyar humor Norvégia és a lélek örök jégmezőin. (RE)

KALAK

Kim Leine

SCOLAR 272 3750

1 „Az eső villódzva, ferde szögben zúdul rám a sötétebből.”

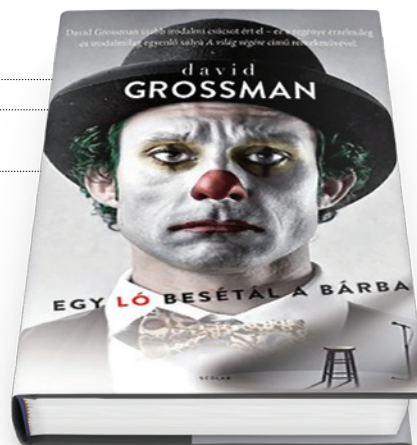
Kim Leine első regénye a huszadik oldal környékén vág gyomorszájón. De akkor olyan erővel, hogy a könyvet is kiejti a kezéből a gyanútlan olvasó, aki abban bízott, életrajziaság ide vagy oda, a szerző kíméletes lesz. Leine meggyónja, hogyan használta ki szexuálisan az apja, akihez szigorúan vallásos anyjától menekült, mintha a vérfertőzés egy lenne a közös programok közül, amiket vasárnap délutánra tartogat a család. Vall Grönlandon töltött éveiről és a kamaszkori traumákból egyenesen következő drogfüggőségéről, ám minden nyersség és brutálisan explicit jelenet ellenére regényéből mégsem a reménytelenség, hanem az életigenlés árad. Pedig a boldog vég úgy távolodik tőle, mint jéghegytől a tengerbe zuhanó szikla. (RE)

Egy ló beszél a bárba

David Grossman

SCOLAR 224 3450

1 „- Jó estét!”

Ha a világ színház, az élet egészen biztosan stand up comedy. Legalábbis a megkeseredett öreg komikus, Dovalé számára, aki különleges előadással készült egy kisvárosi klub közönségének. Miközben a nézők legérzékenyebb pontjaira tapint rá a szarkasztikus vicceivel,

legyen az botoxolt lufiszáj vagy a pénzes férj kipurcanása, az izraeli társadalom portréját is megrajzolja „Az utcán minden második járókelő úgy néz ki, mintha egy tanúvédelmi program résztvevője lenne. És minden harmadiknak a kocsijában ott az első járókelő.” Felemás

viccei közé a performansz előrehaladtával saját múltjának eseményei keverednek, ő pedig egyre sűrűbben pillant a nézőtéren feszengő régi barát felé, akivel évtizedek óta nem látták egymást. Grossman szatírája gyászról, hiányról és árulásról mesél, és

közben az olvasó orra alá dörgöl néhány erősen inkorrekt viccet. Függöny, vastaps. (RE)

HIRDETÉS

Szily László: Beírás

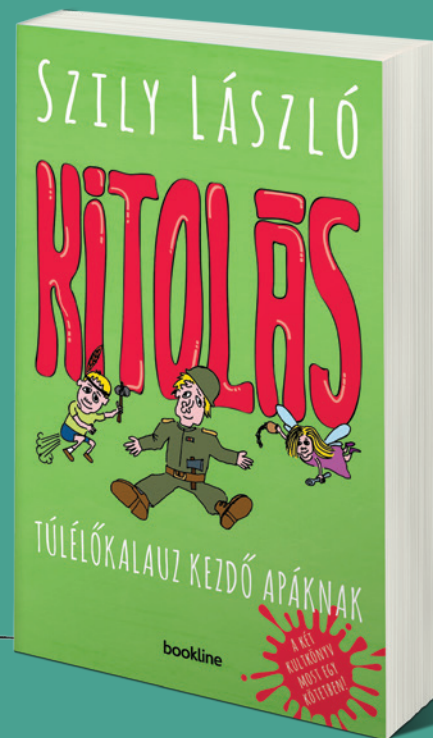
Iskolai túlélőkalauz apáknak

„Szerencsétlen apáknak soha senki sem árul el egy bűdös szót sem előre arról, hogy mi vár rájuk.”

A kétrészes Kitolás-sorozat után Szily László szédítően vicces humorával és rendkívül hasznos tanácsaival a Beírásban találkozhatok újral

Keresd a Bookline webáruházban!

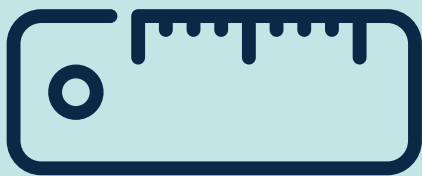
A Kitolás 1-2. most egy kötetben már előrendelhető a bookline.hu-n.

bookline

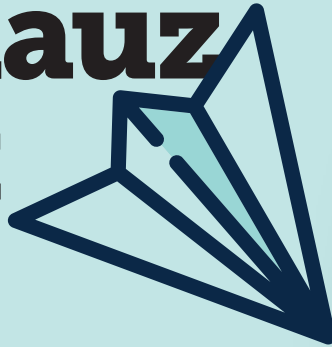
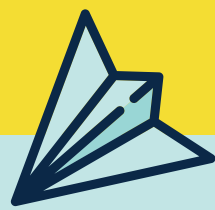
Iskolai túlélőkalauz apáknak

TOTÁLIS DIKTATÚRAKÉNT JELLEMZI AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁS ÉVEKET LEGÚJABB KÖNYVÉBEN SZILY LÁSZLÓ, DE EBBE A PARANCSURALMI RENDSZERBE SZERENCSÉRE NEM KELL BELEPUSZTULNI, HANEM KÖZBEN MÉG JÓL IS LEHET SZÓRAKOZNI.

A Kitolás 1-2. után Szily a Beírásban megint az apákat vette célba, nekik próbál segíteni, ha mással nem is, megvillantva annak lehetőségét, hogy iskolás szülőként másnak ugyanolyan szar, mint nekik. A szülői értekezlet Szilynél kiapadhatatlan humorforrás, az osztálylevelezés úgy olvastatja magát, mint bármelyik Karinthy- vagy Wodehouse-klasszikus, és az osztálykirándulásokon bónuszként mindig összefuthatunk egy-két alkoholistával és/vagy szociópata, sportmániás, túlélésre hajtó, önmarketingelő szülő-tárrsal. Magyarországon az iskola általában még mindig az anyák terepe, ám végre talán az apák számára is kiderül, mi mindent hagytak ki eddig. (RUFF ORSOLYA)

„Van egy rossz hírem meg egy jó. Szeptemberben visszajönnek a ruszkik, és újra kommunizmus lesz. Cserébe jó sokat lehet röhögni.”

„Hol dugnak az óvodások szülei? Jól elbújva. És hol dugnak az iskolásokéi? Ahol csak tudnak.”

„Teljesen mindegy, hogy taxis vagy, nutriatényésztő, programozó, író, biztonsági őr, dögkutas, köztársasági elnök, munkanélküli vagy cégtulajdonos, eddigi életed legnagyobb vizsgája a gyerek bejutatása lesz az iskolába.”

„A szülői értekezlet a kandírozott cseresznye az iskola keserű epetortáján.”

„A következő 8-12 évben a lecke pont azt a szerepet fogja betölteni az életedben, mint a börtönben a börtönőr, aki a legváratlanabb pillanatokban ronthat be a celládba, széttett kezekkel falhoz állíthat, és keresztülhúzhatja minden szökési tervedet.”

BEÍRÁS

Szily László

BOOKLINE 302 3499

„Még mindig meglepte, hogy ilyen kevés idő alatt, ilyen kevés erővel ekkora hatást lehet kifejteni.”

„A Bejuttatási Harc, ha nem is tűnik végtelennek, de a nagy tét, az erős koncentráció és a sok fordulat miatt olyan, mintha több évig tartana. A rákövetkező nyár 5 és fél perc, hogy rögtön utána az első iskolás szeptember 5-6 évig tartson.”

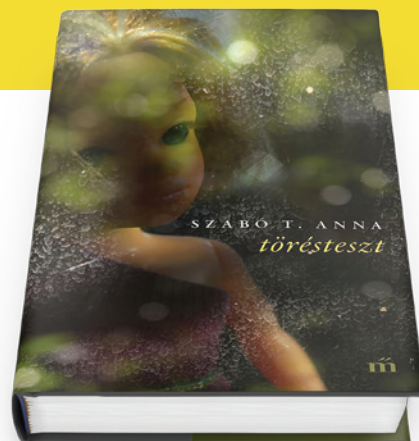
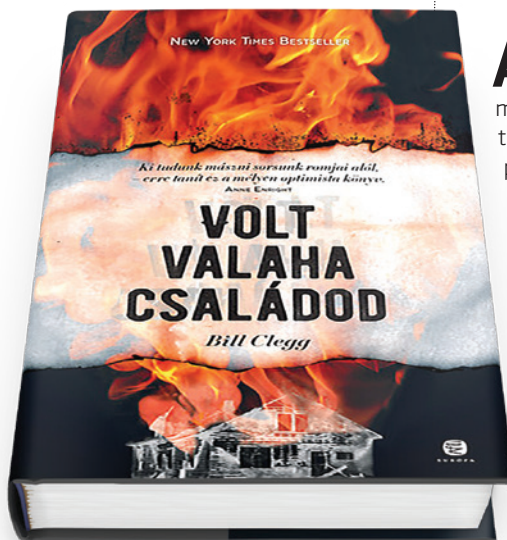
Volt valaha családod

Bill Clegg

EURÓPA 296 2990

„Szíriénázásra ébred.”

Egyetlen éjszaka alatt omlik össze June Reid élete. Éppen a lánya esküvőjére készül, amikor a nagy nap előtti éjjel porig ég a háza, és nemcsak a jegyespár veszti életét, hanem June volt férje és jelenlegi szerelme is. Az asszony a temetés után maga mögött hagyja a várost, a fájdalomtól bénultan nyugat felé tart. A városka azonban nem tud szabadulni a tragédia emlékeitől, lakói visszaemlékezései nyomán keszekusza viszonyok egész sora sejlik fel. Minden egyes emlékfoszlány hozzátesz valamit a teljesebb képhez, a megszólalók subjektív benyomásai, előítéletei, személyes preferenciái és ellenszenvai miatt a kollektív puzzle folyton változik, terebélyesedik. (RD)

TÖRÉSTESZT

Szabó T. Anna

MAGVETŐ 242 2990

„Nincs test.”

Az idei ősz egyik legnagyobb meglepetését Szabó T. Anna első novelláskötete okozza majd. Az eleven, zsigeri novellákban súlyosan traumatizált nők próbálják túlélni a hétköznapokat, tortát sütnek és baba-mama fórumra regisztrálnak, titokban ünneplik a házassági évfordulójukat, és továbbviszik az anyjuktól örökölt mintát. Erősen nőközpontú világ ez, a lányok, anyák és asszonyok még azokat a történeteket is áthatják, amelyekből fizikai valójukból hiányoznak: mert meg sem születtek, mert külföldön kellett munkát vállalniuk, mert már csak halvány árnyaként vegetálnak. Mire a kötet végére érünk, épp úgy érezzük majd magunkat, mint a töréstesztknél használt felnőtt műanyagbábu, miután nekicsapták a betonfalnak. Szabó T. Anna ugyanis mindent tud a női lélekről. (RE)

HIRDETÉS

FERRERO
ROCHER

GOLD-EDITION

JÁTSSZON A PRÉMIUM AJÁNDÉKOKÉRT!

6 DB 75 000 FT ÉRTÉKŰ
ÓRAUTALVÁNY

6 DB IPAD MINI 4

FŐNYEREMÉNY
MERCEDES-BENZ GLA

Vásároljon Gold Edition csomagolású Ferrero Rocher pralinét és nyerje meg a 6 db iPad mini 4, vagy a 6 db 75 000 Ft értékű órautalvány egyikét, vagy a fődíjat, a Mercedes-Benz GLA-t!

A játék időtartama: 2016. október 3 - 30.

További információk, kódfeltöltés, részvételi feltételek és játékszabályzat: www.ferrerorocher.hu. A promócióban csak a 200 g-os, Gold Edition csomagolású Ferrero Rocher termékek vesznek részt. A képek illusztrációk. Mercedes-Benz GLA kombinált üzemanyag-fogyasztás: 4,0-7,4 l/100 km, CO₂ kibocsátás: 105-172 g/km.

És nekem mi közöm ehhez?

Sacha Batthyány

HELIKON 251 3999

1 „Ágnes kilépett a hálószobájából.”

A barátait megválogathatja az ember, a rokonait nem, tartja a mondás. Amikor kolléganője egy kitépett újságot dobott az asztalára, Sacha Batthyány a saját bőrén tapasztalta meg, hogy ez mit is jelent. A család Margit néniéből hirtelen pokoli vendéglátó lett, öldöklő angyal, akinek rohongi bálján 180 magyar zsidó munkaszolgálatost gyilkolt le a náciakat sem csak nyomokban tartalmazó vendégsereg. Batthyány hét évig kereste a választ arra a kérdésre, hogy mennyire határoznak meg valakit az előtte járó generációk tettei. Könyvében három kontinens, két napló és egy svájci pszichoanalitikus díványa között ingázik, és miközben megpróbálja kideríteni, hogy mi vezetett a kollektív hallgatáshoz, az apjával való kapcsolatába és a terapeutájával kialakuló különös barátságába is bepillantást enged. Az És nekem mi közöm van ehhez? egyszerre kényszerű családállítás és látlet egy nemzedékről, amely nem fél megtörni csendet. (RE)

NORMA

Sofi Oksanen

SCOLAR 288 3950

1 „Ha minden jól megy, augusztusban már nem lesz más dolgunk, csak hogy a finom ételekre, a kiadós alvásra, a kezelésekre és a pihenésre koncentráljunk.”

Norma élete egyik legnehezebb napjára készül. Édesanyja meghalt, a temetésen pedig sosem látott emberek igyekeznek a közelébe férkőzni. Miközben az okokat kutatja, egy egészen sajátos nyomozás közepében találja magát, melynek során kiderül, hogy édesanyja közel sem tárta fel előtte élete minden egyes részletét. Norma még akkor sem hagy fel a kutatással, amikor világossá válik számára, hogy az egyik oldalon bűnözők, a másik oldalon pedig olyan emberek próbálják kihasználni, akik mindig, minden körülmények között csak a saját érdekeiket tartják szem előtt. Oksanen ezúttal egy olyan asszonyi történetet tart olvasói elé, melyben a múlt csodái a jelenben is éreztetik hatásukat. (RO)

Ártatlanok

Camilla Läckberg

ANIMUS 388 3790

1 „Megpróbáltak kilábalni a gyászból.”

Ebba és férje azért tért vissza Valő szigetére, hogy feldolgozza a feldolgozhatatlant. Kisfiuk meghalt, és abban bíznak, ha teljes mellszélességgel a munkába vetik magukat, az átsegíti majd őket a gyász fojtogató időszakán. A házaspár azt tervezi, hogy felújítja az iskolaépületet, melyet egykor az asszony

apja vezetett. Egy éjszaka rájuk gyűjtik a házat, majd később emberi vér nyomaira bukkannak. A nyomozók egyre inkább azt gyanítják, hogy az ügy összefüggésben lehet egy hetvenes évekbeli rejtéllyel. Akkor egy komplett család tűnt el a házból, csupán alig egyéves kislányukat hagyták hátra. Aki történetesen Ebba volt. (RO)

Szeptember

Jean Mattern

JELENKOR 141 2990

„Vannak, akik abban a biztos tudatban élik le az életüket, hogy a végén mind megbűnhődünk a tetteinkért, megfizetünk mindenért: kisebb-nagyobb titkainkért, erkölcsi botlásainkért, árulásainkért és hűtlenségeinkért, a sok gyöngeségért, amelyek óhatatlanul is végigkísérik életünket.”

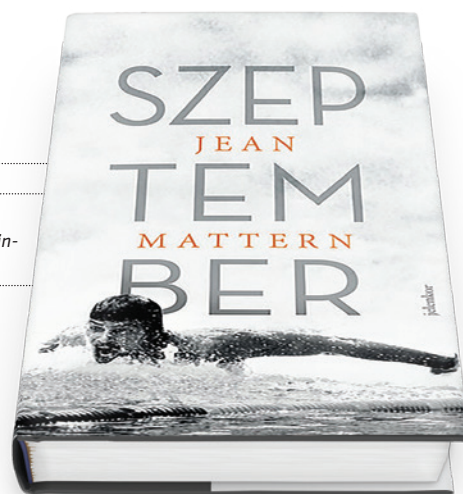
Az 1972-es müncheni olimpián, amit szeptember 5-ig mindenki csak boldog olimpiaként emlegetett, a Fekete Szeptember nevű palesztin terroristacsoport túsul ejtette és meggyilkolta az izraeli küldöttség 11 tagját.

A tragédiához a szervezők és a rendőrség felkészületlensége valamint a túszejtő akció során tanúsított dilettantizmusa is hozzájárult. Jean Mattern két férfit ismertet meg egymással ezekben a verseny-lázzal, tanácstalanság-

gal és feszültséggel terhes napokban. A brit és az amerikai újságíró között már az első találkozás alkalmával megremeg a levegő, és ahogy telnek a napok, egyre többször kerül napirendre a kérdés: teret engedhetünk-e az önsajnálatnak, amikor

embereket lőnek agyon körülöttünk? Mattern regénye érzékeny, érzéki és fájdalmas

séta az eszelős elragadtatástól a világba kiálthatatlan magányig. (RE)

HIRDETÉS

Héctor García Kirai
Francesc Miralles:

Ikigai

A hosszú élet
japán titka

Hogyan lehet átélni három
különböző századot?

Az ikigai az egyik titka az Okinava-sziget lakóinak, akik a világ leghosszabb életű emberei közé tartoznak. Hogy mit jelent ez, és hogy a humor, a szusi, a kiadós alvások, vagy valami egészen más a hosszú élet titka, azt a könyvből megtudhatod!

bookline

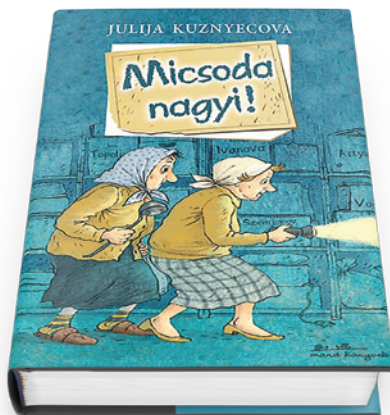

MICSODA NAGYI!

Julija Kuznyecova

MANÓ 192 2690

Ahogy az a mesékben lenni szokott, egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy család. Apa, anya, két lányuk és a nagymama. Zsenya Nagyi látszólag a mamák átlagos életét élte, süttött, főzött, a gyerekekre vigyázott, este pedig tévésorozatokot nézett. Legalább is ezt hitte róla mindenki, ám a nagyi szívesen bokszolgatott szobája magányában, és ha kellett, összecsomózott lepedőkön ereszkedett le az emeletről. A boksznak később hasznát vette, például amikor az ablaka alatt hangoskodókat kellett helyre tennie. Emellett gondosan ügyelt arra is, hogy levegyen minden gondot gazdasági igazgatóként dolgozó, idegességre hajlamos fiacskája válláról. Ha kellett, tehát véctét szerelt vagy elbeszélgetett a zeneszerkentyűjét bőgető szomszédal, és még arra is jutott ideje, hogy megszervezze az unokája társas életét.

AZ OSZTÁLY VESZTESE

Weber Anikó

POZSONYI PAGONNY 208 2490

Ránézésre ez az ötödikes osztály is olyan, mint a többi. Vannak benne vicces fazonok, szép lányok, merész fiúk és okosak. De ki lehet akkor az a társuk, akinek kezét cipőfűzővel összekötötték, fejére maszkot húztak, és fölé írták: Az osztály vesztese? A kép felkerül a Facebookra, az osztályban vad találgatás indul. Osztályfőnökük hiába fenyegetőzik, sem a tettes, sem az áldozat nem jelentkezik. Az osztály talán nem is sejtí, hogy a megalázó címre tulajdonképpen bármelyikük esélyes lehetne. Hiszen a magabiztosság álcája alatt mindannyiuk életében akad olyan pillanat, amikor összeomlani látszik minden, amikor úgy érzik, senki sem érti meg őket, és nem is segíthet rajtuk senki. Pedig elég lenne csak körülnézniük, hogy lássák, nincsenek egyedül.

SZÉP ÁLMOKAT, ELLA!

Carl-Johan Forssén Ehrlin

KOLIBRI 40 2999

A tavalyi év egyik nagy szenzációja volt a könyv, amelyben a svéd Carl-Johan Forssén Ehrlin konkrét utasításokkal látta el a szülőket arra nézve, hogyan olvassák fel az álmos nyuszi meséjét a gyerekeiknek. A bestsellernek itt a folytatása, melyben egy álmos elefántlányt kell elkísérni a varázslatos erdő túlsó végén található ágyához. Útja során a kiselefánt találkozik a laposakat pislogó Szendergő Szörpocokkal és Álmatag Egérkével, sőt, az egyik kanyarulatban még Nyúl Bendegúz is feltűnik. Közben a szülő a szokott módon ásítózik és hangsúlyoz, és persze bízik benne, hogy mire a könyv végére ér, a gyereke már mélyen aludni fog. A magyar kiadást ezúttal is Agócs Írisz illusztrálta.

PIROS, SÁRGA, KÉK JÁRGÁNYOK

Pap Kata Nagy Diána

CSIMOTA 20 1450 | CSIMOTA 20 1450

Mi a közös egy vadgesztenyében, egy gömbölyűre kopott kavicsban, egy falevélben vagy éppen egy olajbogyóban? Mindegyik színekkel van tele. Pap Kata lapozgatójában az égből esőként aláhulló zöldborsó, a majom orrán billegő tollpihe vagy a virággá változott kagylótészta is a színek világáról mesél egy-egy történetet. Ugyancsak a legkisebbeket célozza

meg Nagy Diána Járgányok című lapozója, amely az egészen hétköznapi járművek mellett, mint amilyen az autó, a busz vagy a bicikli, egészen különlegeseket is felvonultat (ezek közé tartozik például a tengeralattjáró), és persze bemutatja azokat is, amelyek láttán minden kiskyerekek földbe gyökerezik a lába, és ezer kérdése lesz hirtelen.

FÖLDÖNKÍVÜLI A TESITANÁROM!

David Solomons

TESSLOFF-BABILON 320 2990

Luke egy katasztrófálisan időzített pisilésnek köszönhetően maradt le arról, hogy szuperhőssé váljon. Helyette, a bátyja, Zack lesz az, aki megmenti a világot, és mindennek a tetejébe még a barátja, Lara is szuperképességek birtokába kerül. Luke vigaszképp egy ultratitkos szuperhőscsapat létrehozásán fáradozik, holott még az is gondot jelent neki, hogy a suli focicsapatába beválasszák. De kit érdekel a

foci, ha a tesitanárnak még a szeme se áll jól, és minden jel szerint egy igazi főgonosz? A rejtélyek számát növeli, amikor valaki a városka lakóinak olyan játékot ajándékoz, amelyben Szupersrácot kellene legyőzniük. Luke rosszat sejt, de közben végig ott motoszkál benne a kétely: lehetséges, hogy annyira vágyik már egy új kalandra, hogy minden sarkon gonoszokat lát?

A FÜRDŐK RÉME

Nyulász Péter

BERGER 127 1699

Pongrác még zöldfülű nyomozó, nem olyan régen vette át bácsikáitól a BerGer Szimat Szolgálat vezetését. Az ügynökség titkos küldetéseket teljesít, és a fiatal mudinak hamarosan tennivalója is akad. A budapesti fürdők ugyanis a legmelegebb nyári napon erősen bűzlenek, a medencék gyanús színű és kellemetlen szagú vízzel vannak tele. Mindez nem a véletlen műve, a fürdők réme a strandkapura tűzött üzenetben tudatja, hogy vastagon benne van a mancsa az egész bűzös műveletben. Pongrác a nyakába veszi a várost, küldetésében egy helyes puli, egy sportos kuvasz és egy ezermester komondor is segíti. A kutyakalandokat Ritter Ottó rajzai keltik életre.

A KASTÉLY TITKA

Kristina Ohlsson

ANIMUS 238 2980

Meg és Frank a világ legkisebb falujába, ezzel együtt pedig a világ legnagyobb kastélyába érkeznek, hogy együtt töltsék a nyarat bácsikájukal. Már az érkezésük sem döccenőmentes: Eliot bácsi elnézte a naptárt, és miközben várták, Meg egy szellemalakot vélt felfedezni a bezárt állomásépületben. A rejtélyek száma csak nő, miután elfoglalják szobáikat a kastélyban: kísérteties hangok, éjszakai gyereksírás, bezárt ajtók és lomokkal teli padlások borzolják az idegeiket és fokozzák a kíváncsiságukat. Meg ráadásul csomagot kap, melyet valaki nagyjából száz éve hagyott számára a helyi könyvesbolt polcán.

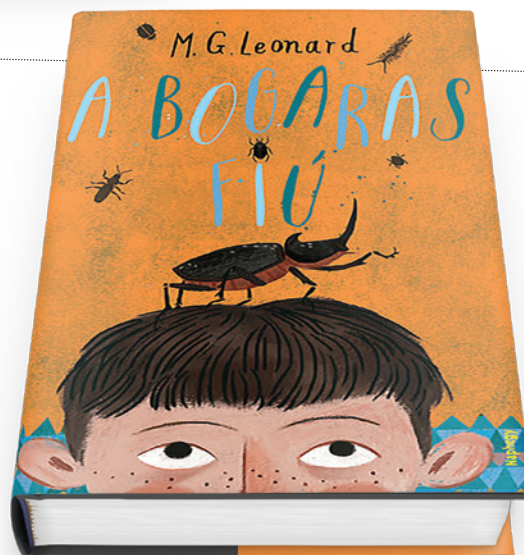
A BOGARAS FIÚ

M.G. Leonard

NAPHEGY 312 2990

Baratólómeó Cuttle, a Természet-tudományi Múzeum tudományos igazgatója egy szép napon rejtélyes körülmények között eltűnik. Az újságok szenzációként tárlják a hírt, de magyarázatot senki sem talál arra, hogy az igazgatónak miként vesztett nyoma a bezárt alagsori irodából. Kisfia, Darkus sem tudja mire vélni

a dolgot, de úgy határoz, hogy nagybátyjával, az archeológusként dolgozó Max bácsival saját nyomozásba kezd. Amikor egy utcai veszekedés alkalmával közelebbi ismeretséget köt egy orrszarvú bogárral, talán még nem is sejtji, hogy nemcsak egy új házi kedvencre, de új barátira és védelmezőre is talált.

Hattyúk dala

Egy titokzatos kézirat története fogja össze Vámos Miklós évszázadokon átívelő regényének szerteágazó szárait. A hattyús kéziratot a Yale Egyetem könyvtárában őrzött Voynich-kézirat ihlette, melynek grafikáit, nyelvezetét, ábráit évtizedek óta hiába próbálják megfejteni. A Hattyúk dalában a jelenből vissza-visszalépetve hátrálunk a múltba, Vámos szereplői más-más korszakban tesznek kísérletet arra, hogy felfejtsék a rejtélyes hattyús kézirat titkát. A regény megírását több évi kutatómunka előzte meg, a történet fő helyszíne pedig ezúttal Pécs, ahonnan az író édesapja is származik. (RO)

Vámos Miklós

EURÓPA **D**464 **O**4290

1 „Forr a világ bús tengere.”

Mi lett hova?

Varró Dániel

JELNKOR **D**116 **O**2999

AA Szívdezzert (Magvető, 2007) óta született felnőttversekben a költő majdnem leteszi a lantot, de aztán meggondolja magát, a macskával eteti meg felesége céklás-répás krumpliját, jogosítványt szerez, búsong egy sort egy bögre kávé, és a tény fölött, hogy sosem lett belőle sportriporter, egy kölyöktében bőrébe bújtatja Villont, Apollinaire-t, Kassákat és Tóth Árpádot, és elszabadítja a szókimondását egy majdnem soha véget nem érő szabadversben. Közben pedig még arra is van ideje, hogy megmondja, milyen az élet. Olyan, „(...) mint az a várakozás amit ez a félmondat/kelt és amit aztán soha semmi nem tud megnyugtatóan/beváltani”. (RE)

Dante randija Beatricével

Utaztam lent a föld alatt, automaták s más mifénék közt vársz te fönti hölgyalak – a mozgólépcső fölhalad: egyhelyben állok tefeléd.

Bohóctréfa

Billeg a költő bent és kint szakadéka fölött, a vers vékony, szakadós, hártafinom kötelén, és te segíteni őt odaállsz a nagyorru cipődben, s tiszta erőből jól seggberugod, kritikus.

KESKENY ÚT ÉSZAKRA

Richard Flanagan

JELNKOR **D**475 **O**3999

1 „Miért van mindig fény az elején?”

Dorrigo Evans több ezer társával együtt a burmai pokolban próbál túlélni. A második világháború idején hadifogolyként építi a vasutat: japán rabtartói kegyetlen tempót diktálnak, az emberek hullanak, a tervet azonban tartani kell. De Evans nemcsak hadifogolyként bukkan fel Richard Flanagan nagyívű, 2014-ben Man Bookerrel jutalmazott regényében, hiszen nagybátyja feleségét elcsábító fiatal férfiként, és élete legmarkánsabb eseményeire visszatekintő öregemberként is látjuk őt. Richard Flagan saját édesapjának emlékei inspirálták a Keskeny út északra megírásában, és az ő történetén keresztül annak a 13 ezer ausztrálnak is emléket állít, akik a világháború alatt a halálvasút építésén robotoltak. (RO)

Napsugaram

Sue Klebold

LIBRI 456 3499

„Mióta világ a világ, a szülőket hibáztatjuk, ha baj van a gyermekükkel.”

Columbine előtt Sue Klebold átlagos kertvárosi anya volt. ám 1999. április 20-án új időszámítás kezdődött az életében. Ez volt az a nap, amikor fia, Dylan Klebold, társával, Eric Harrisszel 13 embert megölt, 24-et pedig megsebesített a Columbine Gimnáziumban, majd magukkal is végeztek. Miközben a többi diák anyja a gyerekeik épségéért aggódott, Sue azért imádkozott, hogy az ő gyereke haljon meg, mielőtt még több emberben kárt tehetne. Visszaemlé-

kezésében nem menteti fiát, tetteire nem keres észszerű magyarázatot. Tudja, hogy nem lehet napirendre térni a mészárlás fölött, és az életét adná, ha meg nem történté tehetné Columbine-t, de tisztában van azzal is, hogy ilyen csereügylet nem létezik. A mészárlás óta eltelt években azt próbálja megfejtetni, hogy fia élete miképpen torkollhatott ilyen katasztrófába, és választ keres arra, hogy a családnak mekkora felelőssége volt mindabban, ami történt. (R0)

HIRDETÉS

Marie Kondo: Tiszta öröm

A rendteremtés művészete

Egyszerűbb és
átláthatóbb otthon

Nincs időd rendet tartani? Káosz uralkodik körülötted?
Nem tudod hogy állj neki? Teremts rendet otthonodban
a rendrakás szakértőjével!

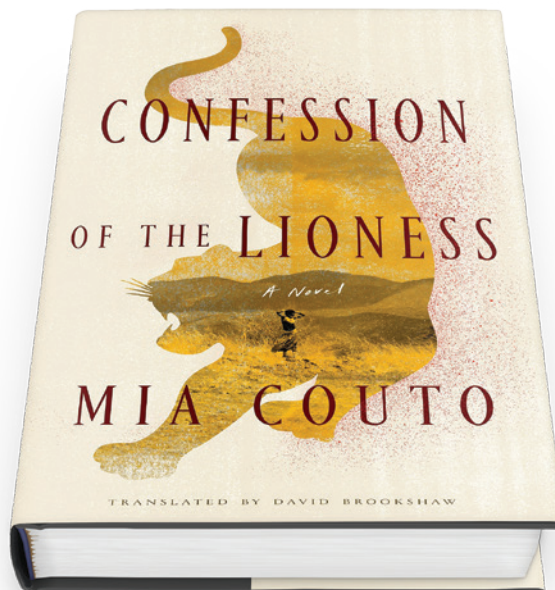

bookline

Az oroszlán vallomása

A mozambiki Vila de Palmában 2008-ban 26 embert marcangoltak szét az oroszlánok. Mia Coutót a település tragédiája inspirálta Kulamani történetének megírására. A falu környékén elszaporodtak az oroszlántámadások, ezért a helyiek felbérelnek egy vadászt, hogy szabadítsa meg őket a gonosztól. Ám hamarosan nem lehet többé eldönteni, hogy az állattól vagy az embertől kell jobban félni, Kulamani ugyanis úgy záródik össze a vadász, Arcanjo Baleiro érkezése után, ahogy a csapda egy gyanútlanul belesétáló állat lábán. Kegyetlenül és végérvényesen. Az áldozatok

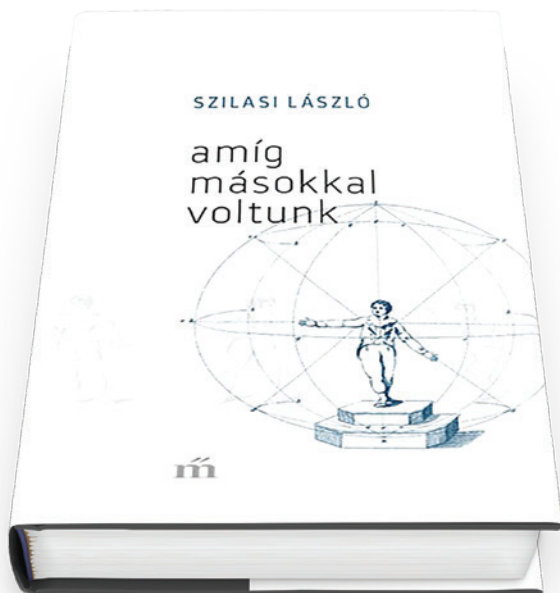
minden esetben nők voltak, ám Couto szerint a támadások nemcsak a vérszomj és az éhség, hanem a társadalmi feszültségek következményei, melyeket az országban tomboló polgárháború hagyott örökül a népre. Az oroszlán vallomása az egyik áldozatának testvére, Mariamar elbeszélésének, és a saját démonjaival viaskodó Baleiro naplójának párhuzamosán keresztül beszél a nők elleni elnyomásról. Épp olyan, mint azok az ősi történetek, amelyeket a bölcs öregek mesélnek a fiatalabb generációknak, hátha levonják belőlük a tanulságot. (RE)

Mia Couto

EURÓPA **304** **3290**

1 „Isten valamikor asszony volt.”

Szilasi László

MAGVETŐ **292** **3490**

1 „Hatalmas bőrfotelban ül, belesüpped, eltűnik benne.”

Amíg másokkal voltunk

Babits Szegeden, Jókai a levert forradalom utáni bujdosás idején, Bessenyei György szülőföldjén, Tisza-bercelen, a magyar vidék pusztaságában tűnik fel előttünk. Hármójukat a számkivetettség, az elhagyatottság érzete köti össze. „Magányos volt, indulata keserű,

hangulata levert, anyagi helyzete siralmas” – írja egyikükről Szilasi László, akinek portréiban megelevenednek, arcot, testet, hangot kapnak az irodalomkönyvekből ismert, messzeségbe

vesző alakok. Az elveszettségen és a magányon kívül ugyanakkor még egy közös van az Amíg másokkal voltunk alkotóiban: mindannyian készülnek valamilyen, valami rendkívülire. Egy olyan teljesítményre, amely végeredményben a kiteljesedéshez vezet. (RO)

Bookline kedvezménykuponok a Könyves Magazinban

A Bookline nyolc különböző kedvezménnyel kedveskedik a Könyves Magazin olvasóinak. A különböző kuponok közel egy hónapig biztosítanak kedvezményeket. A kedvezmények érvényesítéséhez a kuponkódot online vásárlásod során írd a megfelelő rubrikába. A kedvezmény a kezdőnap reggel 0 órától zárónap éjfélig érvényes.

Ingyenes házhoz szállítási kupon

Bármely rendelés futárszolgálattal kért belföldi ingyenes szállítására érvényes kupon. A kupon a Bookline Express (Gepárd futárszolgálat) szolgáltatásra nem érvényes.

Kuponkód: **XTP54FCH**

A kupon beváltható 2016. október 21-24. között.

bookline

20% kedvezménykupon az Irodalom kategória könyveire

Bármely, az Irodalom kategóriából kiválasztott könyvre igénybe vehető 20%-os kedvezmény. A kedvezmény a listaárra vonatkozik, más kedvezménnyel nem vonható össze.

Kuponkód: **25SR92B6**

A kupon beváltható 2016. október 25-27. között.

bookline

50%-os kupon Bookline Könyvekre

Az 50% kedvezmény az alábbi könyvek vásárlásánál igénybe vehető: bookline.hu/bookline_konyvek_kupon
A kedvezmény a listaárra vonatkozik, más kedvezménnyel nem vonható össze.

Kuponkód: **BKL16OKT**

A kupon beváltható 2016. október 28-31. között.

bookline

Ingyenes Pick Pack Pont csomagátvételi kupon

Bármely rendelés esetén Pick Pack Ponton való ingyenes csomagátvételi kupon.

Kuponkód: **BKL16OKT**

A kupon beváltható 2016. október 28-31. között.

bookline

1 000 Ft kedvezménykupon 7 000 Ft feletti vásárlás esetén

A 7 000 Ft feletti vásárlás végösszegéből a kupon érvényesítésével 1 000 Ft kedvezményt biztosítunk.

Kuponkód: **XSB7277T**

A kupon beváltható 2016. november 5-7. között.

bookline

20% kedvezmény gyermek- és ifjúsági könyvekre

Bármely, a Gyermek- és ifjúsági kategóriából kiválasztott könyvre igénybe vehető 20%-os kedvezmény. A kedvezmény a listaárra vonatkozik, más kedvezménnyel nem vonható össze.

Kuponkód: **RGSMJUG2**

A kupon beváltható 2016. november 8-10. között.

bookline

500 Ft kedvezmény 5 000 Ft feletti vásárlás esetén

Az 5 000 Ft feletti vásárlás végösszegéből a kupon érvényesítésével 500 Ft kedvezményt biztosítunk.

Kuponkód: **RST6P9ED**

A kupon beváltható 2016. november 11-14. között.

bookline

További 10% kedvezmény bármely új magyar és idegen nyelvű könyv alapkedvezményén felül

Valamennyi új magyar és idegen nyelvű könyv vásárlásánál igénybe vehető további 10% kedvezmény a kupon felhasználásával. A kedvezmény az alapkedvezménnyel összevonható, így annak mértékétől függően az összeadódott kedvezmény akár 25% is lehet. A kupon más, akciós kedvezménnyel nem vonható össze, illetve antikvár könyv és e-könyv vásárlásakor nem vehető igénybe.

Kuponkód: **C6E8X93A**

A kupon beváltható 2016. november 15-18. között.

bookline

**A TERMÉSZET KINCSEI
GYÓGYNÖVÉNYEK**
Kim Hurst

150 érdekes, hagyományos növény bemutatása és különleges képességeinek felhasználása konyhában, a gyógyászatban és a kozmetikában.

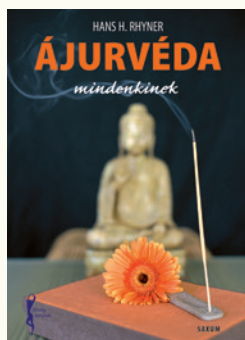
SAXUM KIADÓ
1224 4500

**A TERMÉSZET KINCSEI
FÁK**
Noel Kingsbury

150 fa konyhai, gyógyászati, kozmetikai felhasználásának lehetőségeit mutatja be, azokkal a jótékony hatásokkal együtt, melyeket törzsének, kérgének, levelének tulajdonítanak.

SAXUM KIADÓ
1224 4500

**AJURVÉDA
MINDENKINEK**
Hans H. Rhyner

Tipp és bevált módszerek a leggyakoribb egészségügyi problémákra, a tudatos táplálkozásra és az egészséges életmódra. Sok fotóval és illusztrációval.

SAXUM KIADÓ
128 2500

**GYÓGYÍTÓ JÓGA -
EGÉSZSÉG ÉS ELLAZU-
LÁS AZ EGÉSZ TESTNEK**
Peter Konopka

A szerző bevált ászanákat gyűjtött össze: kombinálható gyakorlatok, melyek segítenek a különböző panaszok esetén. Sok fotóval és illusztrációval.

SAXUM KIADÓ
128 2500

**SZERESD ÖNMAGAD!
ÚTMUTATÓ SZUPER-
ÉRZÉKENYEKHEZ ÉS
MÁS SEBEZHETŐ
LELKEKHEZ**
Ilse Sand

A szuperérzékenyeknek több nehézséggel kell megküzdeniük, amikor nagy nyomás nehezedik rájuk, megfelelő körülmények között azonban kinyílnak és gazdagítani tudják mások életét is.

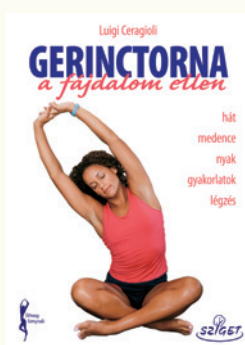
SAXUM KIADÓ
192 2500

**ENERGIÁT ADÓ
SZOBANÖVÉNYEK**
Irmgard Brottrager

A könyvben megtaláljuk az 50 legfontosabb szobanövényt, amelyek sokféleségükkel minden ízlést kielégítenek, és különböző adottságú lakásokba alkalmasak.

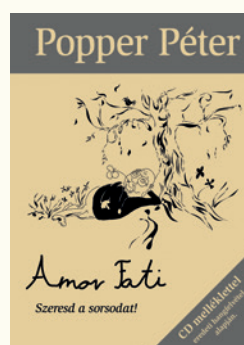
SZIGET KIADÓ
112 2500

**GERINCTORNA A
FÁJDALOM ELLEN**
Luigi Ceragioli

Megismerhetik testünk működését és egy gerinctorna tanfolyamot is kínálunk, amelynek során foglalkozunk a nyakszirt, a hát és a deréktáj panaszaival.

SZIGET KIADÓ
96 1850

**AMOR FATI SZERESD A
SORSDAT!**
Popper Péter

Amor Fati, ez a bölcs Nietzsche-i gondolat. Szeresd a sorsodat! Széles spektrumokon keresztül közelíti meg a szerző az embert és sorsát, helyzetét a világban.

SAXUM KIADÓ
200 2980

KICSIK KÉPES BIBLIÁJA
Elena Pasquali - Priscilla Lamont

Újra megelevenednek a jól ismert vagy már elfeledett több ezer éves történetek, melyek ma is emberségre és szeretetre tanítanak kicsiket és nagyokat egyaránt.

KÁLVIN KIADÓ - MAGYAR
BIBLIATÁRSULAT
192 3500

MEGÉRTE NI? BÜNTET NI? DAC VAGY ENGE DELMESSÉG?
Gilles-Marie Valet

A könyv a gyakran előforduló esetek ismertetésén keresztül segítséget nyújt abban, hogy szülőként vagy tanárként megtaláljuk a tekintély helyes alkalmazásának módját.

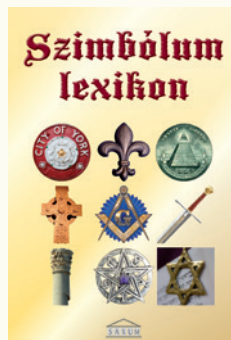
SAXUM KIADÓ
☐240 ○2500

GYEREKEK, ÓVODÁK, ISKOLÁK BŐVÍTETT, ÁTDOLGOZOTT KIADÁS 2016
Vekerdy Tamás

Vekerdy Tamás számos kiadást megért könyve, amely ezúttal a szerző utóbbi időben született interjút és kisebb írásait tartalmazó függelékkel is bővült.

SAXUM KIADÓ
☐336 ○3500

SZIMBÓLUMOK LEXIKONA
Larousse

A szimbólumok a tudás kulcsai. Könyvünk megfejt és magyarázza a nyugati kultúra több mint 900 alapvető jelképét gazdag képanyaggal illusztrálva.

SAXUM KIADÓ
☐666 ○6500

MILYEN PÓK EZ? 132 PÓK EGYSZERŰ MEGHATÁROZÁSA
Martin Baehr – Heiko Bellmann

Zsebméretű praktikus határozó barangolásainkhoz a természetben. A leggyakrabban előforduló 132 legismertebb pókfajta részletes leírása látványos, színes fotóval.

SZIGET KIADÓ
☐128 ○1480

BIBLIAISMERETI KÉZIKÖNYV
Szerkesztette: Pecsuk Ottó

Tartalmi és háttérismeretekkel, közérthető tartalmi összefoglalással, érdekes irodalom- és kultúrtörténeti információkkal segíti a Biblia könyveinek megértését.

KÁLVIN KIADÓ – MAGYAR BIBLIATÁRSULAT
☐680 ○4500

BIBLIAI KÉZIATLASZ
Paul Lawrence – Richard Johnson

A teremtéstől a kereszténység elterjedéséig képekkel, térképekkel, fontos történelmi, vallási és földrajzi összefüggések bemutatásával gazdagítja ismereteinket.

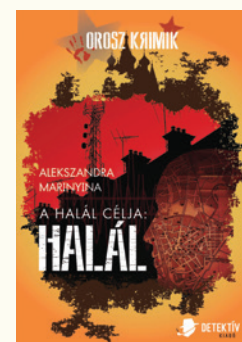
KÁLVIN KIADÓ – MAGYAR BIBLIATÁRSULAT
☐192 ○4000

A VALÓSÁG ÉRTELMEZÉSÉRŐL, TUDOMÁNYRÓL ÉS HITRŐL
Alister E. McGrath

Egy ismert oxfordi tudós a természettudományok és a keresztényen hit sokrétű kapcsolatáról, szemben az „új ateizmus” leegyszerűsítő, vallásellenes állításaival.

KÁLVIN KIADÓ – MAGYAR BIBLIATÁRSULAT
☐220 ○1900

A HALÁL CÉLJA: HALÁL
Alekszandra Marinyina

A nyugalmazott rendőr alezredes írónő a legnépszerűbb orosz írók egyike. Ez a regénye is izgalmas és fordulatos krimi, megrázó és megdöbbentő emberi sorsokkal.

DETEKTÍV KIADÓ
☐386 ○3590

Papírra kerülve az önéletrajzi elveszíti közvetlen jellegét

SZÖVEG: ROSTÁS ENI

CÍMKE: TÁRGYIASSÁG, KÖDÖSÍTÉS, NO COMMENT

Az önéletrajziság ábrázolása hol kétségbeesett pontosságot követel, hol Istent vagy az örökkévalót. Azt kell elérni, hogy galád hazugnak tartsák az embert, és ehhez az ambivalenciától a kétértelmű homályig számos fegyver felhasználható. Az író egyszerre kikiáltó és indián, nyers és sebezhető, az olvasónak meg kell rendülnie. A Sorvezető témája ezúttal minden újságírói kérdések legidegesítőbbike, a személyességhez, önéletrajziséghoz való viszony.

Szabó T. Anna

Személytelen költészet, szerepvers, tárgyi megfelelő: amikor először hallottam a személyességtől való szabadulás lehetőségének versbeli technikáiról, azonnal elkezdtem alkalmazni a módszert, mint az alanyi költészet legjobb ellenszerét. Alig pár éve hagytam magam mögött az amúgy is szemérmes kamaszkort; legfőbb magánéleti témám az újonnan felfedezett szerelem lett volna, arról meg nem tudtam beszélni. A fő oka ennek a hallgatásnak nem is a titkolózás volt, hanem a feladat nehézsége: a magyar költői hagyományban kevés nyomát találtam (akkor még) annak, hogy nők a maguk testiségéről írjanak, hiszen ez megszegett volna egy hatalmas tabut: a férfitest tárgyiasításának a tilalmát. A múzsa felajánkozik, kitarulkozik a szemnek, de nem beszél, az aktív fél, a költő, mindenképp magáévá teszi, akár követelőzik, akár siránkozik, akár örül. („Enyém lehetne langyos barna bőröd...” - írja Nemes Nagy Ágnes, váratlanul megfordítva a szerepeket.)

A kérdés nem hagyott nyugodni: egy egész kötetet írtam álnevén (*A legfőbb tudomány* a címe), ebben egy férfiköltő beszél a szexualitásról, de közben a macsóság paródiája, kifigurázása is zajlik; mosolyogva írtam. Közben a magam

verseiben igyekeztem tárgyiasnak maradni (még robotnak is titulált akkoriban egy kritikus). Dolgoztam és vártam; és megtörtént az áttörés, úgy térhettem vissza a személyeshez, hogy már megtanultam látni, megtanultam azt a vad, már-már kétségbeesett pontosságot, amit a személyesség ábrázolása megkövetel. A halál mellett a születés volt az, ami megmutatta, hogy nincs mit titkolni a hús és az agy gyötrelmein: amikor ott feküdtem a szülőszobában kikötött lábbal, szétfeszítve, és a nyitott ajtón minden elmenő belém nézhetett, rájöttem, hogy nincs hová bújni: meg kell mutatnom magam, sebezhetően, nyersen, haragosan – szembe kell szegezniem az életet a halállal. Üveg lándzsahegy, könnyen szilánkokra török, de már a dőfés lendülete megéri. A próza azután (friss novelláskötetem, a *Töréskereszt*) már csak továbbvitte ezt a kísérletet. Igen, senki nem fogalmazta meg ezt jobban, mint Kosztolányi: „Szemedben éles fény legyen a részvét.”

Forgách András

Hogy mit jelent számomra a személyesség, az önéletrajziség? Ez már önmagában olyan személyes kérdés, hogy meg kellene tagadnom választ is, mert már ezzel túl sokat árulnék el önmagamról, és annyit szabadna csak mondanom, mint a politikusoknak, hogy: „No comment”.

Az ambivalencia fenntartása, a kértéltelmű homály fenntartása fontos eleme a formának, a forma pedig, egy író életében minden. Viszont én, Forgách András író, kétségtelenül csak abból tudok dolgozni, amit megéltem, mint ahogy rajzolni is csak azt tudom jól, amit éppen látok. Ez van. A mondatoknak magukba kell nyelniük, már formájukkal is, ritmusukkal, zenéjükkel is személyes tapasztalataimat, vért, gennyet, könnyet, nevetést, sírást, szerelmet, mindent.

Az áttétel a papírra már komoly átalakulás, ami azt jelenti, hogy a személyes, az önéletrajzi kezdi elveszíteni közvetlen jellegét – még egy hivatalos, munkahelyi önéletrajz is ilyen.

És ha Plutarkhosz vagy Hérodotosz, ha Tristram Shandy, Don Quijote, Gogol, Csehov, Beckett vagy Nádas bármelyik írói megmozdulása beleszűrődik egy mondatomba vagy fordulatomba, ha

véletlenül Kafka vagy Petri jut eszembe, amikor egy zöldpaprikába harapok, vagy már attól beindul a képzeletem, hogy Hajnóczy Péter alakjára gondolok – máris kiléptem a pusztán személyesből. Ezzel együtt én csak a személyes tudást és a személyesen megtapasztaltat fogadom el íróilag hitelesnek. Ami komoly korlát, elismerem. Korlátolt vagyok.

Viszont csak akkor derülhet ki, hogy sikerült megírni, amit meg akartam írni, ha számomra ismeretlen emberek számára, akik azt se tudják, ki fia borja vagyok, és esetleg sok száz év múlva élnek, a világ túlfelén is jelent valamit, amit írtam. Sőt, halálosan fontos számukra az, amit írtam. Idézik, példává teszik, szenvednek tőle, boldogok tőle.

Végző soron egy ismeretlen ember szemével kell az önéletrajzomat feldolgoznom.

Ezt az ismeretlen személyt nevezhetjük Istennek is, netán örökkévalóságnak. Ezt a rálátást meg kell szerezni, ez a munka.

Szerintem nincs egyetlen komolyan vehető író sem, aki ne azzal foglalkozna, hogy 1. mint egy indián, *szándékosan* eltörölje maga mögött a harci ösvényen a lépteit nyomát, vagy 2. mint egy kikiáltó, *lépten-nyomon föl hívja* az olvasók figyelmét az önéletrajzi vonatkozásokra, amikből a személyesség mítosza kicsirázott. Ami nélkül nincs művészet.

Az átélhetőség. A névmágia. Azt mondom Flaubert, azt mondom, Esterházy, azt mondom Iszaak Babel, és máris világok tárulnak föl előttem.

Kun Árpád

Arovatvezető kikérve véleményemet az aktuális témában („mi fán terem az önéletrajziség?”), közbeszúrta, hogy egyébként a *Boldog Észak* óta úgyse hiszi el egyetlen szavamat se. Itt nyilván a regény Epilógusára gondolt, ahol a valóság látszatát kelve „fikcionáltam” tovább.

Mintha hájjal kenetnének.
Köszönöm. Éppen ide akartam eljutni a

Megint hazavárunk megjelenése előtt. Hogy minden szavamban kételkedjenek. Az Epilógust részben már amolyan első fejezetfélének szántam, amiben feltűnik a szerző meg a pereputtya, akiket a

következő könyvben végig nem is tud majd levakarni magáról az olvasó, meg, ha minden jól megy, nem is akar.

Ezek az új szereplők tehát az elbeszélői kódosítás jegyében fogantak, ott, ahol a szerző teljes erőbedobással, laikusan szólva hazugsággal próbált összemenni fikciót és valóságot. Merthogy a *Megint hazavárunk*ban a szerző, a Kun Árpád nevű valóságos személy totálisan kiadja magát. Úgy használja fel regényében a legszemélyesebb (lásd még: legintimebb, legkínosabb) élményeit, mintha már a síron túlról beszélne, ahonnan nézvést a halott számára egykori porhüvelyének ügyei olyanok, mintha Asszurbanipál viselt dolgai lennének. A szerzőnek az, hogy galád hazugnak lássák, csak arra kell, hogy ki tudjon bújni, ha sarokba szorítanak. Amikor fejére olvassák a valóságot, akkor ő arra hivatkozik, hogy nana, ez csak fikció. Amikor meg fikción akarják kapni, rámutat, hogy azért, „ha jobban megkaparjuk”, ennek sok a valóságalapja.

Különben pedig tényleg mindegy. Csak az olvasó találjon egy jó könyvet, olvassa el, és rendüljön meg. **k**

Eltévedni a 19. század útvesztőjében

SZÖVEG: ROSTÁS ENI | KÉP: VARRÓ IMRE

CÍMKE: MITOLÓGIA, FOGYASZTÓI TÁRSADALOM, VILÁGUNDOR, EROTIKA

Álom, mese és valóság keveredik Beregi Tamás májusban megjelent regényében, a *Noctambulóban*. Az apokaliptikus szerelmi történetként definiált könyv nem is regény, sokkal inkább egy rossz trip a viktoriánus kor végnapjaiban, arról a kortárs magyar irodalomban egyre inkább háttérbe szoruló elméletről, miszerint a világot egyedül a szerelem ereje képes megmenteni.

Főhőse, Jonathan Wakefield a 19. század végén keresi a harmóniát az egyre rohamosabban fejlődő, és ezzel egyenes arányban pusztuló londoni dzsungelben, ám megnyugvás helyett alvajáróként bolyong ópiumszagú bordélyoktól penészszel kicsipkézett bérlakásokig. A kultstátuszba emelkedett *Egyetleneim* (Európa, 2003), és

a számítógépes játékok kultúrtörténetét körüljáró *Pixelhősök* (Vince Kiadó, 2010) után Beregi a világ pusztulását éneklő meg egy nagyszabású látomásban, amely hol kalandregénynek, hol tudományos ismeretterjesztő munkának, hol pedig édes-bús felnőttmesének mutatja magát. Jonathant egy Mucha-festményről lélepett prostituált, Minna kíséri el világmegváltó útjára, az út szélén pedig a kor egyik legkitűnőbb gombásza, egy élénk fantáziájú skót lelkész és néhány faun, tündér és kelpie integet.

PÁRHUZAMOK: „Tudományos és technika-történeti szempontból engem mindig a paradigmaváltás előtti időszakok érdekelték”, mondja Beregi, aki szerint sokkal könnyebb a múlt szűrőjén keresztül mesélni a jelenről. Ha egy mai történetbe akarta volna belesűríteni a regény összes rétegét az önpusztítástól a környezetvédelemig, az túlságosan didaktikus lett volna. A 19. század vége és a 21. század eleje között számos hasonlóságot fedezett fel, elég csak az iparosodással elinduló természet-

pusztítási hullámra vagy a fogyasztói társadalom megjelenésére gondolni, ami a korabeli plázának is tekinthető londoni Kristálypalotában csúcsozott ki. A fotográfia már nem számított újdonságnak, a vizuális robbanást a mozgókép hordozta magában, és láthatóvá vált minden, ami az emberi szem előtt korábban rejtve maradt. „A századfordulón találták fel a röntgent, ami behatolt a testbe, Freud a lélek rejtett bugyrait fedte fel, a nem sokkal később született einsteini relativitáselmélet pedig a kozmosz rejtett erővonalait mutatta meg. A látható mögé való behatolás azonban demisztifikációt hozott, és erősítette a transzcendenciákat. Soha nem volt annyira erős a szellemidéző szeánszok hagyománya, mint a századfordulón, mindenki mítoszokat kergetett, létrejött egyfajta új romantika, amit a képzőművészetben a szecesszió és az art deco hozott el. Az ember a múlt és a természet felé fordult, keresni kezdte önmagát és a helyét a világban. Ez abszolút így van ma is.”

METAMORFÓZIS: Az alkotói folyamat 12 éve alatt a *Noctambuló* legalább olyan jelentős átváltozáson esett át, mint amilyen a bebábozódó hernyó, amíg eléri az eget. A hasonlat nem véletlen, épp egy lepkeváladászatot elmesélő jelenet válik kulcsfontosságúvá a regényhősök jövőjének szempontjából, Bereginek pedig gyerekkori álma egy saját lepkefarm. A regény alapelemeit, mint amilyen az élet értelmét kereső, lecsúszott főhős és útítársa, a női misztériumot megtestesítő szájha, már a legelső változatok tartalmazták, ám Beregi legalább kétszázszor írta újra a történetet, és a munka közben két nagy problémával is szembesült. Az egyik, hogy a múltban elkezdett meseszál olyan önállóan működött, hogy nem tudta szervesíteni a történetbe, a másik pedig, hogy „egy iszonyatosan nagy kultúrtörténeti maszlag

volt az egészen, ami teljesen agyonnyomott mindent. Gyakorlatilag egy doktori disszertáció volt, némi fikcióval. A felesleges kultúrtörténeti bekezdések egy része később átkerült a függelékbe, és hirtelen lett egy légüres tér, amelyben a szereplők kívánták, hogy csináljak velük valamit.”

A regény több figurája is az örület jeleit mutatja, megszállottan mantrázzák szakterületük bizonyos elemeit, legyenek azok a legfontosabb spóratípusok vagy a legextrémebb izmusok és filiaik. A 12 évet Beregi sem úszta meg örület nélkül. „Voltak pillanatok, amikor azt hittem, ebből soha nem fogok kijutni, eltévedtem az útvesztőben”, épp, mint Jonathan a romlott, pulzáló London sikátorai között. „Egyszerűen nem tudtam abbahagyni, állandóan ott motoszkált az agyamban: folyamatábrákat rajzoltam, egyenletként pörgött a fejemben, hogy mit is kellene csinálnom. Teljesen beleőrültem, halálra idegesítettem a barátaimat, évekig alvászavaram voltak, de a mélypont akkor jött el, amikor írtam belőle egy másik változatot.” Ebben Jonathan nem erotikus dagerrotípiák restaurátoraként, hanem szellemfotó-hamisítóként tevékenykedett, Minnával pedig nem Londonban, hanem Skóciában találkozott, ám a történet kezdett nagyon hatodikérzékessé válni, és teljesen eltűntek belőle az olyan kulcsmotívumok, mint a természetvédelem vagy a világ pusztulása. Beregi végül egy külső szerkesztői szem

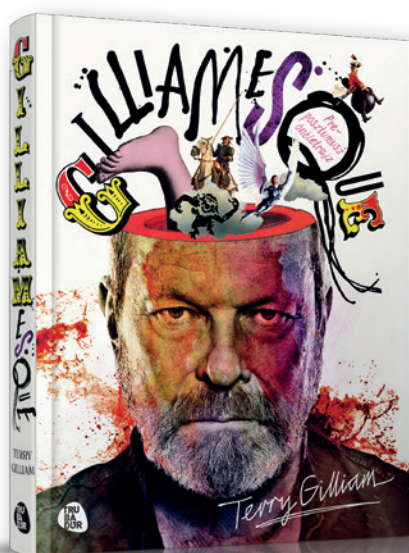
hatására tért vissza az eredeti változathoz, a monumentális történethez szükséges dramaturgiai lényeglátást pedig forgatókönyvek írása során sajátította el.

ILLUSZTRÁCIÓ: A munka során erősen hatott rá a könyvborítóra került erotikus dagerrotípiá, amelyről időközben kiderült, hogy a Magyar Nemzeti Múzeumban őrzik. A borító követi a regény filozófiáját, vagyis egy sötétebb réteg mögé rejt egy sokkal idillibb világot, amely után Jonathan álmában vágyakozik. A Noctambulo dizájnya ugyanazzal a csapattal készült, akik már az *Egyetlenim* stancolt borítójáért is felelősek voltak, ám míg ott a látszólag tökéletes mögé benézve kiderült, hogy egyetlen eszményi nő nem létezik, itt a rohadó szürkeség mögöl egy erdei nimfa alakja ragyog ki. A könyv szimbolikus rétegeit enigmatikus ábrák és korabeli illusztrációk is erősítik, kép és szöveg reflektál egymásra, előhívja az asszociációs kedvet. Beregi sajnálja, hogy az eredetileg leporellőszerűen kihajthatóra tervezett ábrákat végül nem sikerült megvalósítani, de nagy lehetőségeket lát kép és szöveg szimbiózisában: „Szeretnék egy könyvet, ami egy természettudományos munka és egy regény keveréke, sokkal több ábrával és képpel. Ez az új tervem, ha összejön egy izlandi ösztöndíj.”

APOKALIPSZIS: „Én túl sokat utaztam, azért vesztettem el önmagamot. Te túl

keveset, talán azért nem találd meg” – oktatja a regényben Jonathant nagybátyja, Sir Richard. Beregi 2001-ben érkezett Angliába, hogy a doktori disszertációjához kutasson, és azt gondolta, rajongott országa „Európa utolsó civilizált helye”. Ám az Angliában töltött idő nem igazolta a prekonceptióját: ott találkozott először a fogyasztói társadalom mindent bekebelező erejével, ami elől vidékre menekült, ahol egyfajta „romantikus szépségkeresésbe” kezdett, épp, mint Jonathan az angol tóvidéken és délnyugat-Skóciában. Később élt egy ideig Japánban is, ahol videójátékokat kutatót, és óriásteknősöket mentett Yakushimán, a szigeten, ami Hayao Miyazaki legtöbb filmjét inspirálta. Az apokalipszis szele nem valamilyen fenyegető tragédia képében legyintette meg, ő inkább kulturálisan pesszimista. „Nem gondolom, hogy meg fog halni a művészet, de jelentősen marginalizálódni fog. Abból, amit Warhol mondott, vagyis hogy tizenöt percre mindenki híres lesz, kulturális rémálom lett. Elképesztő mennyiségű információ özönl el a világot, mindenki megmondóemberré vált, eljött a közepszerűség diadala.” Beregi a *Noctambulóval* a benne munkáló dühtől és világundortól próbált megszabadulni, ám nem járt sikerrel. „Kicsit jobb lett a helyzet, miután megírtam a könyvet, de az egész visszatért, úgyhogy biztos ki kell még írnom magamból néhány szor.”

HIRDETÉS

TRU
BA
DŰR

Második alkalommal
adják át a Margó-díjat

Ki lesz az év legjobb első prózakötetes szerzője?

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: VALUSKA LÁSZLÓ

CÍMKÉ: DÍJ, MARGÓ, PRÓZA

2016-ban hét különböző kiadó könyvei kerültek rövidlistára. A Margó-díjért négy nő és hat férfi versenyez. A legfiatalabb jelölt a listán 1992-ben, a legidősebb 1949-ben született.

A jelölt szerzők között találni József Attila-díjas költőt, a jelölt könyvek közé pedig két ifjúsági regény és két sci-fi is bekerült.

Október 16-án 19 órakor a Teszlában kiderül, ki kapja az idei Margó-díjat, és ki veheti át a Budapest a fiatal tehetségért program 150 ezer forinttal járó különdíját. Az 500 ezer forinttal járó Margó-díj kiemelt támogatója Budapest Főváros Önkormányzata, a Bookline, a Balassi Intézet és az Aegon-díj, a magas szakmai presztízzsel bíró elismerés a kortárs irodalmat és az olvasást népszerűsíti. Idén 21 könyvet jelöltek, de már csak tíz könyvnek van esélye a győzelemre. Bemutatjuk a jelölt kötetek szerzőit. **k**

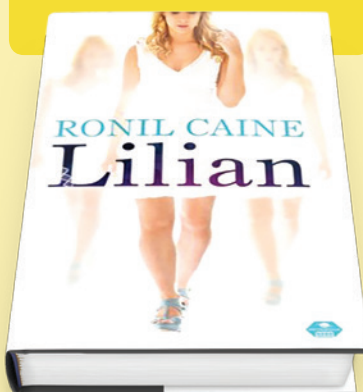
RONIL CAINE: LILIAN

Bár a borító azt sugallja, hogy a Lilian egy nagyvárosi chick-lit, valójában egy olyan sci-fi, melyben az emberi klónok elmondhatatlan örömet okoznak egyeseknek, míg a projekt félre nem siklik.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Az, hogy egy regényt összerakni, megírni, tökéletesre csiszolni mekkora munka, többször megdöbentett. Nagyon nehéz kitartani, végigcsinálni, a sportolók vagy a zenészek felkészüléséhez tudnám hasonlítani. Úgy tűnik, hogy könnyedén megy nekik, amit csinálnak, de valójában emberfeletti munka van mögötte.

OLVASS BELE!
goo.gl/xVJKXX

KÁNTOR PÉTER: EGY KÖTÉLTÁNCOS FELJEGYZÉSEIBŐL

Első prózakötetében a Nádler István képei közé kifeszített kötélén egyensúlyoz Kántor Péter. Tárcáiban görög mitológiai alakok keverednek befejezetlen történetekkel, a kötél pedig néha egészen Sanghajig, a Szaharáig, a vasárnapi ebédig, vagy Saint-Exupéry, Krasznahorkai és Mándy Iván életművéig ér.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Minden eset más: én egy tárcakötetre tettem magamnak (és az ÉS-nek!) ígéretet, ráadásul azzal a megszorítással, hogy egy éven keresztül minden hónapban írrok egy tárcát. Mint költő, tudom, hogy a versírást nem lehet erőltetni: vagy jön, vagy nem. Vagy ha lehet is erőltetni (valamennyire), abból nem biztos, hogy jó dolgok sülnek ki. Így aztán volt bennem nem kevés szorongás, mielőtt nekifogtam ezeknek az írásoknak. Mindvégig egy kicsit úgy írtam őket, mintha versek volnának, csak rendhagyó formában: prózában.

OLVASS BELE!
goo.gl/vDOPHU

MAKAI MÁTÉ: KORIOLÁN DALA

Makai Máté novellái kilépnek a komfortzónából. A századik találatára készülő bérgyilkos, a beatnemzedék leghíresebb regényeire felprogramozott agyak, a dél-kínai tenger ezüstpatkányja, atlétikai edzőtábor, paranoia és az egyetlen biztos dolog.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Számomra az egyik legfontosabb tapasztalat a stílushoz és tematikához kötődik. A magyar irodalomban számos egységes stílusú szerző példája áll előttünk, akiknek a hangja, a nyelvezete már eleve „eladják” a könyveiket. Ez egyfajta frusztrációt szült. Eleinte képtelen voltam elszakadni azoknak a szerzőknek a stílusától, akiket éppen olvastam, több mindent kipróbáltam, és a kötet összeállításakor döbbsentem rá, hogy nem az a szerző vagyok jelenleg, aki valami egységes képpel és megszólalási móddal rendelkezik, és emellett olyan ember, akit sok minden érdekel, akár tartalmi, akár formai értelemben. Ez így önmegismerés volt, mind szakmailag, mind személyesen.

OLVASS BELE!
goo.gl/z7ohll

MENYHÉRT ANNA: EGY SZABAD NŐ

A regényes életrajz az elmúlt években mintha kikopott volna a kortárs irodalomból, ám Menyhért Anna kötete nem csak emiatt figyelemre méltó, hiszen egy olyan nőt tett meg könyve hőséne, aki a maga korában igazi bestseller-díva volt, mára azonban szinte teljesen elfelejtették a nevét.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Az Egy szabad nő Erdős Renée-ről szól, életrajzi regény. Évek óta foglalkozom 20. századi női irodalommal irodalomtörténészként, írtam egy monográfiát, melyben öt huszadik századi írónőt bemutatva próbáltam feltérképezni annak az okait, hogy miért maradnak ki a női írók Magyarországon az irodalomtankönyvekből, miért felejtjük el őket annak ellenére, hogy a maguk korában ismertek voltak. Az ő életútja rendkívül érdekes volt számomra, olyannyira, hogy úgy éreztem, más műfajt kell keresnem ahhoz, hogy bővebben írjak róla, olyat, amelynek révén több olvasóhoz jut el, amit mondani szeretnék. Írtam már meséket, verseket, novellákat, és régóta készültem egy regény írására: ez a két igény ért össze az Egy szabad nőben.

OLVASS BELE!
goo.gl/GbZ1g1

HIRDETÉS

ŐSZI ÚJDONSÁGOK AZ ANIMUS KIADÓTÓL!

VÁRHATÓ
MEGJELENÉS:
2016.10.25

HAMAROSAN!

nők lapja
könyvklub

animus®

MÉSZÁROS DORKA: ÉN VAGY SENKI

Nincs is annál nagyobb közösségteremtő erő, mint amikor különböző családi és szociális háttérű embereknek kell megtalálniuk egyet, történetesen éppen azt, aki el akarja őket tenni láb alól. Ifjúsági krimiből még mindig kevés van itthon, ám Mészáros Dorka már első regényével letette a névjegyt.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Több is van. Az első kedvencem, hogy többen írták, már a negyedénél tudták, ki a gyilkos. Számomra ez azért meglepő, mert akkor még én sem tudtam, a felénél gyilkost váltottam, nem az lett, akit eredetileg akartam. Ezek szerint jó volt a megérzésem, hogy nem ő követte el. A másik, hogy sokan a Pretty Little Liarshez hasonlítják (azt hiszem, ez a címe), ami talán egy könyv és egy abból készült sorozat. Soha nem hallottam róla, de kaptam már olyan kritikát, mely szerint onnan vettem az ötletet. És a harmadik nekem a legkedvesebb: az öcsém nem nagyon olvas, a Trónok harcán kívül sok mindent nem vett még a kezébe. Nekem is azt mondta, hogy majd megnézi filmen az Én vagy senkit. Aztán a magyar-izlandi meccset egy közös barátunkkal együtt néztük, aki velem egyidős, és ketten elkezdtünk a munkáról komolyabb eszmecsere-t folytatni, amibe ő végzős gimisként még nem tudott belefolyani. Egyszer csak azt vettem észre, hogy már vagy tíz perce a könyvemet olvassa. Utána egy éjszaka alatt kivégezte, hajnalig fent maradt, annyira magába szippantotta. Ezt sosem fogom elfelejteni.

OLVASS BELE!
goo.gl/j9cLq2

MOLNÁR T. ESZTER: STAND UP!

Vicces, szeretni való ifjúsági könyv egy keszekusza családról, és persze Virágról, akinek naplójából a kamaszhétköznapokon, -örömeikön és -bánatokon túl súlyos traumák egész sora sejtik fel.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Eleve furcsa belegondolnom, hogy ismeretlen emberek veszik kezükbe a könyvet, és olvassák a mondataimat, de talán azon lepődtem meg legjobban, amikor egy barátnóm elmesélte, hogy a férje többször könnyekig meghatódott a Stand-up! olvasása közben. Kicsit meg is ijesztett ez az eset, rádöbbenett, hogy a regény végleg levált rólam, és önállóan garázdálkodik a világban.

OLVASS BELE!
goo.gl/OCPfV

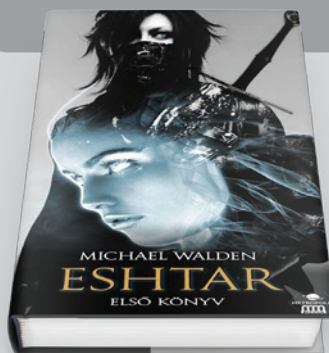
MICHAEL WALDEN: ESHTAR - ELSŐ KÖNYV

Epikus, kalandos történet egy nőről, akit leginkább Jennifer Lawrence kelthetne éltre. Különböző idősíkok, a Földet leigázni készülő Fereg a fantasy-sci-fi crossoverben.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Az írást egyfajta tútelítettségi állapot hozta el: eljött az idő, bele kellett vágni, nem tagadhattam el tovább ezt az indítást. Akartam én már ilyesmit korábban is, forgattam fiatakként amatőr filmet, próbálkoztam képregény-rajzolással, tartottam előadásokat, meséltem, mígnem egyik reggel rá nem jöttem, hogy aznap el fogok kezdeni írni. És hogy ez nem egy próbálkozás lesz, hanem szükséges és logikus következménye annak, aki vagyok. A regény alapötlete saját korábbi történetek, mesék, elképzelések amalgámja, amik egészen biztosan táplálkoznak fiatalokom popkultúrájából is. És mindenképpen szerepeltetni szerettem volna jelenkorunk főbb problémáit.

OLVASS BELE!
goo.gl/mgl1wP

MORSÁNYI BERNADETT: A SEHÁNY ÉVES KISFIÚ ÉS MÁS (UNALMAS) TÖRTÉNETEK

Egy egyedülálló bölcsész anyja korántsem unalmasan elmesélt hétköznapjai valahol az életrajzi regény és a novellaciklus között félúton. Bada Dada, Derrick és egy macska, akit majdnem Wittgensteinnek hívnak.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

A kisregény alapötletét a 2006-os sziglieti alkotótábor prózaíró-szemináriuma adta. Az egyetem alatt – idő hiányában – rövid töredékeket írtam, sokszor fél, vagy egy oldalas prózát. Ez azt jelentette, hogy négy-öt írásom tett ki annyit, mint másnak egy novellája. Lovas Ildikó, a szeminárium vezetője kitalálta, hogy akkori lapjában közli a csoport írásait, s arra kért, hogy szedjek össze több rövidebb prózát. Mikor ezeket a prózadarabokat gyűjtöttem merült fel bennem, hogy érdekes lenne a különböző töredékekből létrehozni egy „egészet”. A novellák közlését, tehát a kötet másik felét, azért tartottam fontosnak, mert úgy éreztem, elég sok idő telt el, ma már máshogy írok, mint akkor, s ezt muszáj érzékeltetni, még akkor is, ha igyekeztem a folytonosság látszatát megteremtteni, tehát rájátszottam a regényben megjelenő motívumokra.

OLVASS BELE!
goo.gl/diAp2l

MILBACHER RÓBERT: SZÜZ MÁRIA JEGYESE

A habókos Bizdó Józsika alaposan dokumentálja egy meg nem nevezett magyar falu hétköznapjait, kockás füzetbe körmölt feljegyzéseiből pedig kirajzolódik, milyen volt az élet a 20. század második felében a periferián.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Egy kedves falumbeli megvédett éppen a Könyvesblog kritikájához hozzászóló, egyébként nem támadó szándékú, legfeljebb teljesen redundáns dolgokat író kommentelőtől, mondván, hogy ez igenis jó könyv, és ráadásul róluk szól. Illetve a feleségemnek küldött egy ismerőse sms-t, hogy valami szabolcsi faluban (Tisza-túra közbeni pihenőként) egy kocsmában felolvassák egymásnak a könyvet, miközben ott ülnek körülöttük a szereplők. Elmenőben pedig blokkot húznak a pultról kiálló százas szögre.

OLVASS BELE!
goo.gl/MPYZVI

SCHREINER DÉNES: MINT KAGYLÓK, HA BEZÁRULNAK

A katonaevek nyers és ondószagú világa, egy első gyóntatására készülő pap és egy visszeres lábú liftes néni elevenednek meg Schreiner Dénes novelláiban. Hétköznapi groteszk, naturáliák és a görög mitológia.

Mi volt a legfontosabb tapasztalat az első kötetig vezető alkotói folyamatban?

Hogy a történetek a létezés egyáltalán nem magától értetődő alakzatai. Minden eseménynek, tapasztalatnak megvan a saját nehézkedése, ellenállási képessége, melynek folytán csak részben engedi át magát az elbeszélhetőségnek. E 'részben' határainak pontos felmérése az egyik legnehezebb feladat.

OLVASS BELE!
goo.gl/Y4eloh

HIRDETÉS

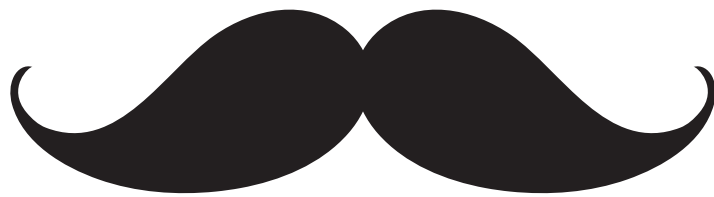
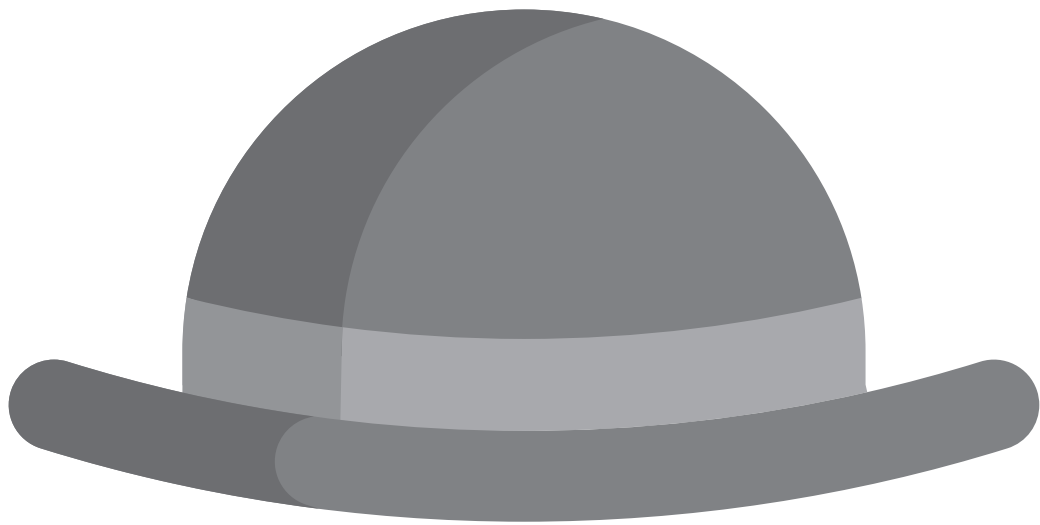
MINDENKI KÉPES MEGÉRTENI A MATEMATIKÁT

A matematika folyamatosan jelen van mindennapjainkban. Könyvünk érthető magyarázatokkal és szemléletes ábrákkal segíti a 9-18 évesek tananyagának feldolgozását, hogy ne csak értsük, de érthetően el is magyarázhassuk gyermekünknek a matekot.

SZÜLŐKNEK &
GYEREKEKNEK

Száz éve lépett színre

Hercule Poirot

**„A kis szürke
agysejtekben van
minden rejtély
nyitja”**

Sznob, piperkőc és az elviselhetetlenség határát súrolóan hiú, noha nem egészen alaptalanul, hiszen tény, hogy neki van a legpompázatosabb bajusza, és ami még ennél is fontosabb, a legolajozottabban működő szürkeállománya az egész világon. Bosszantó kis fickó, mégsem lehet nem szeretni. Ő Hercule Poirot, a belga mesterdetektívek legjobbika, kinek jellegzetes alakja éppen száz évvel ezelőtt pattant ki Agatha Christie fejéből.

SZÖVEG: ILLÉS ZSÓFIA

CÍMKE: KRIMI, BAJUSZ, BELGIUM

1916 -ot írunk. Európában tombol a háború, melyből a fiatal Mrs. Archibald Christie is kiveszi a részét a maga módján: önkéntes munkát vállal szülővárosa, a dél-angliai Torquay kórházában, először nővérként, később gyógyszerészként. A különféle kemikáliák és mérgek közé zárva egyhangúan telnek napjai, közben folyamatosan aggódik repülőtiszt férje, Archie miatt, aki éppen Franciaországban harcol. Nővére, Madge figyelemelterelésül fogadást ajánl neki, és kijelenti, hogy Agatha nem tud megírni egy épkezláb detektívtörténetet. Christie elfogadja a kihívást, a történet hamar körvonalazódik a fejében, a gyógyszerterápián töltött mindennapok után pedig az sem meglepő, hogy egy mérgezőes gyilkosságot talál ki. De ki legyen a detektív? Ez már komplikáltabb kérdés.

Jellegzetes figurának kell lennie, az egyszer biztos, olyasvalakinek, akire azonnal

felfigyel az olvasó, és akit aztán nem is felejt el soha többé. Lehetne például külföldi. Mivel Christie kitűnően tud franciául, adja magát, hogy a nyomozó is francia legyen, végül mégis másképp dönt. Torquay környékén abban az időben rengeteg belga menekült él, az írántuk és a megszállt Belgium iránt érzett szolidaritásból a főhős végül belga lesz, aki maga is a háború elől menekülve érkezik Angliába. Eddig rendben, de mégis milyen ember legyen?

„Mondjuk, alacsony termetű és hangzatos nevű. Hercule valami? Hercule Poirot? Igen, ez éppen megfelel. És persze legyen nagyon elegáns – és rendszerető. (Talán azért, mert én iszonyú rendetlen vagyok?) Ez volt az első, nyers változat – többnyire külsőségek, mint látják –, de bizonyos jellemvonások önként adódtak. Mint a legtöbb alacsony termetű, fess ember, ő is beképzelt lesz, na és természetesen (de még mennyire!) lesz egy tekintélyes bajusza!” (Agatha Christie, 1938)

Így született Poirot figurája, *A titokzatos stilesi eset* kézírata pedig már 1916-ban elkészült, ám arra, hogy a bajuszos belga eljusson az olvasókhoz, még négy évet várni kellett. A szöveget hat kiadó utasította vissza, míg John Lane, a The Bodley Head szerkesztője csekély honorárium fejében meg nem jelentette. A regény meglepően sikeres lett, bár az igazi áttörést csak a harmadik Poirot-történet, *Az Ackroyd-gyilkosság* hozta el, mely szokatlan végkifejletével nemcsak a krimi műfaját újította meg, hanem Agatha Christie-t és Hercule Poirot-t is elindította a világhír felé.

Szerző és szereplője végigkísérték egymás hosszú életét. Míg Christie gyermeket szült, elvált, újraházasodott, túlélt még egy háborút, beutazta a világot, és közben rendületlenül írt egészen haláláig, Poirot végignyomozta a huszadik század legérdekesebb bűnügyeit.

„És hogy milyen a viszonyunk – teremtő és teremtmény kapcsolata? Hát – bevallom – előfordult, hogy kissé elhidegültünk egymástól! Voltak pillanatok, amikor úgy éreztem: Miért, miért, miért kellett kitalálnom ezt az utálatos, fellengzős, bosszantó emberkét? (...) Igen, voltak pillanatok, amikor nagyon utáltam Poirot-t, amikor elkeseredetten lázadoztam az ellen, hogy egy életre össze vagyok vele kötve. Ám be kell vallanom, hogy Poirot mostanára győzött. Kelletlen

szerepet támadt bennem iránta. Emberibb lett, és kevésbé idegesítő. Vannak dolgok, amiket csodállok benne – például szenvedélyes igazságérzetét, az emberi gyarlóság iránti megértését, a kedvességét. Sőt meg is tanított valamire – arra, hogy vegyem komolyabban a figuráimat, hús-vér embereknek és ne sakkbábuknak tekintsem őket.” (Agatha Christie, 1938)

MENEKÜLTBŐL SZTÁRDETEKTÍV: EGY KÜLÖNC ZSENI ÉLETÚTJA

Hercule Poirot-hoz nem csak kitalálója viszonyult ellentmondásosan: az olvasók egyszerre találják utálatosnak és imádnivalónak, valószínűleg épp ezért nem csökken az érdeklődésünk iránta még száz év elteltével sem. Barátja, Hastings kapitány így mutatja be őt *A titokzatos stilesi eset* lapjain:

„Poirot egészen különleges megjelenésű emberke volt. Nem sokkal volt magasabb százhatvan centinél, de nagyon méltóságteljesen viselkedett. Tökéletes tojásfeje volt, s egy kissé mindig félbebillentette. Bajusza tömört, nagyon katonás. Öltözékének makulatlansága szinte hihetetlen; egy porszem bizonyára nagyobb fájdalmat okozott volna neki, mint egy revolvergolyó. S mégis, ez a különc, piperkőc emberke, aki, mint sajnálattal láttam, most erősen bicegett, a maga idejében a belga rendőrség oszlopos tagja volt. Mint detektívnek, egészen különleges szimata volt; korának legtitokzatosabb eseteit nyomozta ki diadallal.”

Poirot nemcsak a külsejére igényes, de rendmániás is, ennek a tulajdonságnak pedig nagy hasznát veszi a bűnügyek megoldásakor, hiszen nem elég, hogy a legapróbb részletekre is odafigyel, később minden megszerzett információt gondosan rendszerez is. Bár rendkívül éles szemű, a bűntények felgöngyölítése során elsősorban mégsem a fizikai nyomokra koncentrál, sokkal jobban érdeklik a gyanúsítottak. A velük való beszélgetés, a gesztusaik, reakcióik többet elárulnak számára egy ottfelejtett cigarettacsikknál vagy ujjlenyomatnál, a rejtélyek megoldásánál így elsősorban emberismeretére támaszkodik. Meggyőződése, hogy bizonyos típusú gyilkosságokat bizonyos személyiségtípusú emberek követnek el. És bár a Christie-regények gyilkosai általában nagyon ▶

**„A nevem
Hercule Poirot,
és valószínűleg
én vagyok a világ
legnagyobb
detektívje.”**

GYILKOSSÁGI ESETEI

57

MÉRGEZÉS

24

KÉSELÉS

9

FOJTOGATÁS

6

VÍZBEFOJTÁS

AGATHA CHRISTIE TOLLÁBÓL

34

REGÉNY

59

NOVELLA

2

SZÍNDARAB

FELDOLGOZÁSOK

12 nagyjátékfilm

8 tévéfilm

1 tévésorozat (1989-2013)

1 anime

3 videójáték

27 rádiójáték

Utolsó kimondott mondata:

„Cher ami!” (Hastingsnek)

körmönfontak, és jeleskednek a nyomok összezavarásában, valamint az indítékok elrejtésében, Poirot eszén mégsem tudnak túljárni. Bármilyen ügyesek legyenek is, a belga mester mindig egy lépéssel előttük jár.

Munkamódszerének talán leglényegesebb eleme, hogy szóra bírja a gyanúsítottakat, és ennek érdekében egyáltalán nem válogat az eszközökben. Nem riad vissza attól, hogy hazudjon vagy megjátssza magát: a fiatal hölgyek előtt a jóságos gyóntató szerepében tetszeleg, másoknak úgy férközik a bizalmába, hogy saját magáról oszt meg bizalmas információkat. Ezek persze később hamisnak bizonyulnak: egy ízben mentálisan sérült unokaöccsöt, máskor gondozásra szoruló anyát talál ki magának csak azért, hogy szóra bírassa a lehetséges gyilkosokat és tanúkat. Ha nem sikerül elnyernie az emberek bizalmát, akkor azt próbálja elérni, hogy lebecsüljék, és óvatlanul elszólják magukat előtte. Ennek érdekében gyakran rájátszik a különc külföldi szerepére, szándékosan törve beszél az angolt, és még finnyásabbnak mutatja magát, mint amilyen, hogy az elkövetők afféle ostoba kóklernek nézzék, és csak abban a pillanatban ismerjék fel valódi profizmusát, amikor a történet végén szembeesíti őket tetteik következményeivel.

Bár a gyilkosságok különbözőek, végül majdnem minden Poirot-regény ugyanazzal a katartikus jelenettel ér véget: Poirot leülteti a gyanúsítottakat egy kényelmes helyen, általában a könyvtárszobában vagy a szalonban, és részletesen elmeséli nekik a felderített gyilkosságot és annak indítékait.

„Én kispolgári módon viszonyulok a gyilkossághoz. Helytelenítem.”

A bűnösöknek meg kell fizetniük azért, amit tettek. Ez Poirot legfontosabb erkölcsi szabálya. Ám mivel jólelkű és könyörületes ember, nem egyszer előfordul, hogy a megbánást tanúsító gyilkost nem adja a törvény kezére, hanem megengedi neki, hogy önkezeléssel vessen véget az életének, sőt, kellően indokolt esetben még az is megesik, hogy futni hagyja az elkövetőt. A megátalkodott, javulásra képtelen gonosztevőkre viszont minden esetben a bitófa vár.

Honnan ered ez a morális tartás? Poirot előéletéről viszonylag keveset tudunk, ráadásul azzal, hogy rendszeresen hamis családtagokat talál ki magának, ő maga is gyakran félrevezeti az olvasót. Az bizonyos, hogy Belgiumban született valamikor az 1880-as években, egy nem túl jómódú katolikus család sokadik gyermekeként. Egy

ízben arra tesz célzást, hogy szülei korán meghaltak, őt és testvéreit pedig apácák nevelték. Elérve a munkaképes életkort, a belga rendőrségnél helyezkedett el, ahol fényes karriert futott be mint nyomozó. Az első világháború idején Angliába menekült, ahol Styles városkájában oldotta meg első angol ügyét régi barátja, Hastings kapitány segítségével. Ezután Londonba költözött, és magánnyomozói praxisba kezdett. Bár sok híres ügyet felgöngyölített, többször fontolgatta, hogy visszavonul, és vidékre költözik tőköt természeteni. Hosszú karrierje során ezt legalább kétszer meg is próbálta, ám egy érdekesnek ígérkező ügy mindig rábírta arra, hogy visszatérjen a detektív-munkához. A két világháború között rengeteget utazott, tengeribetegsége miatt elsősorban vonaton: oldott meg ügyet Egyiptomban, Mezopotámiában, de az Orient expresszen is. A második világháború után nyugodtabb életet élt, már amennyiben a brutális gyilkosok utáni nyomozást nyugodtnak lehet nevezni. Bár egészsége egyre romlott, szürke agysejtjei egyszer sem hagyták cserben, rendületlenül dolgozott egészen haláláig.

HALÁLA

Christie és Poirot közös történetének legérdekesebb momentumait talán épp a detektív halála, amelyről 1975-ben még a New York Times is megemlékezett egy címlapon hozott nekrológgal. Christie már 1940-ben megírta a *Függöny* című regényt, melyben ez bekövetkezik, ám azt, hogy miért nem adta ki, és miért őrizte 35 éven keresztül egy széfben, nem tudhatjuk biztosan. A rossz nyelvek szerint Christie ekkoriban már nagyon meg akart szabadulni bajszos főszereplőjétől, ám a kiadó rábeszélésére a rajongók kedvéért végül mégis életben hagyta, mások viszont úgy tartják, hogy attól félt, nem éli túl a második világháborút, és a regényt egyfajta életbiztosításként írta lánya, Rosalind számára arra az esetre, ha a szülői házat bombatalálat érné. Anya és lánya a háborút követően úgy döntött, nem adja ki a történetet, amíg Christie él, ám a könyv egy évvel az író halála előtt végül mégis megjelent. Másik kedvenc hőse, Miss Marple utolsó története, a *Szunnyadó gyilkosság* viszont tényleg csak posztumusz jelent meg: az éles elméjű vénkisasszony jobban járt, mint Poirot, hiszen ő nem halálozott el utolsó esete felderítése közben. Igaz, olyan nagyon azért a belga mesterdetektív sem panaszkodhat, hiszen egy jól megírt regény lapjain, egy különös szövevényes bűntény bravúros megoldása közben, méltósággal távozott az élők sorából. **K**

Filmbemutató

„... a mindiget javítom örökkére.”

EP - emlékek

Esterházy Péterrel többször is forgatott az Aegon Művészeti Díj stábja. Elkísértük felolvasni Berlinbe, sétált velünk és kutyáik után kiabáló gazdákkal a Római parton, és az Andrassy úton, az Írók Boltjából jövet. Legutóbb a Hasnyálmirigynapló írása környékén találkoztunk vele. Otthon, a nappalijában beszélgettünk, arról mesélt, a betegsége tulajdonképpen a jót hozza ki a világból. Hogy ő maga mennyi jót hozott nekünk, erről szól ez a film. Íróársak, művészbarátok, irodalmárok, végső soron, olvasói osztják meg emlékeiket, mulatságos és tanulságos közös történeteiket, elfogult, mély, igazi szeretettel.

AEGON
Művészeti Díj

**Premier a Margón:
2016. október 13. 19.00
Tesla Klub**

Kötelező olvasmányok

Hogyan olvass szigetiveszedelemül?

SZÖVEG: RUFF ORSOLYA

CÍMKE: OKTATÁS, KÖTELEZŐ IRODALOM, KORTÁRS, KLASSZIKUS, LISTA

Az iskolai irodalomoktatás Voldemortját évtizedek óta úgy hívják: kötelező olvasmány. Pedig a jelenleg érvényben lévő Nemzeti Alaptanterv (Nat) nem tartalmaz kőbe vésett listákat, és ha a magyar klasszikusoknál nem is, a világirodalmi alkotások és a kortárs széprózai művek esetében viszonylag szabad kezet ad a tanároknak.

Kgaz, a Nat sokkal rigorózusabb az általános iskola felsőbb évfolymainál, ahol az epikai alkotásoknál számos konkrét művet is megjelöl (ezek közé tartozik *A Pál utcai fiúk* vagy a *János vitéz*), míg a középiskolásoknál megelégszik annyival, hogy például Móricz egy regényét vagy Krúdy egy novelláját kéri számon, és a tanár belátására bízta, hogy melyik

művet olvastatja el a diákjaival. A huszadik századi magyar alkotók esetében is példákat említ csupán a Nat: az általános iskolásoknál Fekete István, Szabó Magda, Tamási Áron, a középiskolásoknál mások mellett Gion Nándor, Karinthy Frigyes, Márai Sándor, Mészöly Miklós, Németh László, Nyíró József és Ottlik Géza nevét. A kortárs szépirodalmi alkotások esetében még ennyi megkötés

sincs, így a tanár lényegében maga dönthet arról, melyik kortárs alkotó művével ismerteti meg a gyerekeket. Akkor mégis mi az oka annak, hogy a kötelező olvasmányok hallatán a fejekben még mindig egy poros, avitt, fellazíthatatlan lista képe él? Miért érezzük úgy, mintha a mai gyerekeknek pontosan ugyanazokkal a művekkel kellene megküzdeniük, mint a szüleiknek? A kötelezők nyomába eredtünk, és ehhez három olyan, az írással intenzíven foglalkozó szerző segítségét kértük, akiknek karakteres véleményük van az iskolákban módszeresen elemzett olvasmányokról.

MIÉRT OLVASSON A GYEREK?

„... (A)z irodalmi nevelés kiténtett feladata az olvasási kedv felkeltése és megerősítése, az irodalomnak mint művészetnek, mint az emberi kommunikáció sajátos formájának megszerettetése, közlésformáinak, kifejezési módjainak élményteremtő megismertetése”

– szögezi le a jelenleg érvényben lévő Nemzeti Alaptanterv az alapvető irodalomoktatási célok egyik legfontosabbikát. Az olvasási kedv felkeltése már rögtön a kisiskolásoknál megkezdődik, kérdés, hogy mindez mennyire lehet sikeres, ha az olvasással éppen ismerkedő, abban elmélyedő gyereken már komplett könyvek elolvasását kéri számon. A Nat nem nevez meg egyetlen olyan címet sem, amit az alsósoknak kötelezően el kellene olvasniuk, helyette versek, mesék, elbeszélések, valamint „egyszerű szerkezetű meseregények, gyermekregények” olvasását kéri, ehhez pedig Aranytól Weöresig tizenhét szerzőt sorol fel. A tanárok a fentiekén túl klasszikus európai szerzők, vagy akár kortárs magyar

szerzők műveit is beemelhetik a tananyagba, de a Nat erre vonatkozóan sem tesz konkrét cím- vagy névjavaslatot. Felmerül a kérdés, alapvetően miért is kell a gyerekeknek alsóban olvasnia? A *Tündérboszorkány*-trilógiát jegyző Bosnyák Viktória szerint elsősorban erre a kérdésre kell megtalálni a választ. „Szerintem alsóban az a cél, hogy a gyerek technikailag megtanuljon olvasni. Nem az lenne a cél, hogy 7-8-9 évesen irodalmár legyen. Ha olyat adunk a kezébe, amit nem szívesen olvas, mert nem érti, mert nincs köze hozzá, akkor nem fog megtanulni olvasni. Ezek után hiába rakjuk elé *Az ember tragédiáját*...”

A *Tündérboszorkány*-trilógia első kötete több mint tíz éve jelent meg először: a főszereplők egyike, Jóhegyi Laci egy igazi könyvmoly, aki képes teljesen más végkifejletet olvasni a regényekbe, megváltoztatva például *A Pál utcai fiúk* cselekményét. Bosnyák Viktóriának már gyerekként is problémái voltak a kötelezőkkel, bár Molnár Ferenc művét éppen séggel kedvelte:

„Tisztelni tiszteltem mindegyik könyvet, de nagyon rosszul viseltem a szomorú, nyomasztó, rossz végű történeteket. Lehet, hogy *A Pál utcai fiúk* a hazaszeretetről szól, de ha a főhős meghal, az nem annyira pozitív. Mese-könyvekben sem szerettem még a legkisebb agressziót sem. Ezekben a történetekben igazából az zavar, ha meghal a főhős, ha nyomor van, ha a felnőttek nem figyelnek oda a gyerekekre. Ez valamilyen szinten jóformán minden olyan magyar kötelezőre igaz, melyet annak idején az általános iskolában el kellett olvasnom. A *Kincskereső kisködmön* mindezek csimborasszója: iszonyatos düh és rettegés töltött el, amiért a felnőttek nem akadályozták meg, hogy egy kortepikulátór meghaljon a gyerek. A *Tündérboszorkánynál* egyben biztos voltam, mégpedig, hogy az olvasás csodálatosságáról akarok írni.”

LEGYEN SZÓRAKOZTATÓ

Az Új Pedagógiai Szemle tavaly *A netgeneráció olvasási attitűdjei* címmel közölt tanulmányt, amely a 14-18 évesek olvasási szokásait elemezte. A tanulmány alapját egy 2012 őszétől 2013 tavaszáig végzett kutatás adta, mely egyebek között arra a szomorú eredményre jutott, hogy a megkérdezettek 14 százaléka egyetlen könyvet sem olvas el egy év leforgása alatt. Azok körében, ▶

NÉGYEN A KÖTELEZŐKRŐL

Kinek mi volt a kedvenc kötelezője? Vagy éppenséggel mi volt az a könyv, ami kifogott rajta, amit nagyon utált, és amit csak felnőttként tudott elolvasni? Vagy még akkor sem. Írókat-költőket kérdeztünk arról, milyen emlékeik vannak az iskolai kötelezőkről.

Varga Bálint

Az iskolába járásnál csak a kötelező olvasmányokat utáltam jobban, és nagyjából a kezdetektől

fogva sportot úztem abból, hogy egyiket sem olvastam el. Kíváncsi voltam, hogy tudok-e blattolni. Tudtam. Nem elég, hogy úgy jártam ki a kötelező iskolákat, hogy egyetlen kötelező olvasmányt sem olvastam el, de egyszer sem buktam le. Nem mintha erre most büszke lennék, viszont az is igaz, hogy akármit próbáltam azóta elolvasni az *Egri csillagoktól* a *Köszívű ember fiaitig*, mindegyiket letettem harminc oldal után. *A fekete várost* kivéve, aminél jobbat is keveset olvastam, de az meg emlékeim szerint nem volt kötelező olvasmány a hetvenes-nyolcvanas években.

Moskát Anita

Eleinte küzdöttem a kötelezőkkel, a *Kincskereső kisködmön*t ráadásul kísértetjárós horrorként

olvastam, és rémálmaiban többször rohantam a vaksóttét bányában sikoltozva, hogy „elvisz a markoláb”. Gimnáziumban már szerencsém volt, Márquezet, Semprúnt, Goldingot választhattunk, *A Mester és Margaritát* pedig úgy szerettem, hogy szemtelenségem teljes tudatlanságában folytatásos novellát írtam hozzá, amelyben Woland és kísérete a Hősök terén mutatta be a variétét.

Kemény Zsófi

Úgy emlékszem, az osztályomban kórusban hülyéztek le, mikor ki mertem mondani,

hogy nekem bizony nagyon tetszett *Az arany ember*. Gyönyörű, vad tájakon játszódott, és díszes szalonokban, csupa ármány és szerelem. Az egyik barátnőm azon volt kiakadva, hogy milyen nyelven van ez írva, folyton hátra kell lapozni a megfejtésért. A másik meg azon, hogy Timár Mihály milyen tetzesosza. Én meg győzködtem őket, hogy Timár Mihály a legnagyobb király, eleve két gyönyörű nője is volt, rengeteg pénze, és mindenki őt akarta a maga oldalára állítani: ragyogóan tündökölt a világban, én is pont így szeretnék élni. Így utólag visszagondolva, azt hiszem, nem értettem egészen pontosan a könyv üzenetét.

Fehér Renátó

A Körhinta Kör történetének harmadik felolvasása volt 2008. október 10-én, vidéki túra, Szeged. „Konkurens”

program a Régi Zsinagógában, odamentünk át az estünk után: *A Pál utcai fiúk*-maraton, végigolvasták a regényt délutántól estig, Kukorelly, Németh Gábor, Parti Nagy, sokan. Beférni már nem lehetett, mi ültünk az udvaron a fák alatt, ittuk a söreinket, összeért a vállunk, sorfal, véd- és dacszövet-ség, forever young. Az utolsó bekezdésbe felejthetetlenül zokogott bele a felolvasó női hang. A kötelezőolvasmány-penzum után, akkor és ott lett értelme annak, hogy grund, hogy gittegylet, hogy holnapra sok van latinból.

akik mégis olvasnak, a fantasy műfaja volt a legnépszerűbb, egy jó regénytől pedig a többség azt várja, hogy szórakoztató legyen. Az *Alkonyat*-regények és az ifjúsági disztópiák ugyancsak közkedveltek, mint ahogy a *Harry Potter* is, melyet a válaszadók 56 százaléka olvasott.

Utóbbi különösebben nem meglepő. A *Harry Potter* vitán felül a Z-generáció belépője az olvasás világába, sokaknak ez volt az első olyan flow-élményük, amely teljesen beszippantotta, majd idővel újabb és újabb könyvek felé taszította őket. Rowling könyve a kortárs gyerekművek szerzőire is hatott – Bosnyák Viktória például azért kezdte el írni a *Tündérboszorkány-trilógiát*, mert ikerlányai nem győzték kivárni a *Harry Potter* új részének megjelenését. A varázslótanonc története kétségkívül keresi a helyét az oktatásban. A tavalyi év egyik ifjúsági sikerkönyve volt Nényei Pál *Az irodalom visszavág* című alternatív irodalomtörténete, amely például az *Illász* és a trójai háború elemzésekor hozta fel példaként a JK Rowling sorozatát.

A középiskolában tanító Nényei Pál ugyanakkor nem tanítaná külön Rowling regényét, hiszen a diákjai java, mire a gimnáziumig jut, már olvasta a könyvet, és „a benne szereplő problémák árnyaltabban, cizelláltabban megbeszélhetők más művekkel”. Nényei, amellett, hogy szívesen veszi, ha a diákjai popkulturális utalásokat, filmeket hoznak fel példaként, kiáll a klasszikusok tanítása mellett. Szerinte „ha van egy mű, aminek az elolvasásához, befogadásához egy diáknak erőfeszítésre van szüksége, abból nem következik, hogy azt a művet automatikusan ki kell dobni a tananyagból”. Rögtön hozzáteszi azt is, hogy a tanár felelőssége mostanában sokkal nagyobb, mint amikor a pályát kezdte, és ma már kevés diáknak lehet „az arcába nyomni” a *Szigeti veszedelmet* azzal, hogy két hét múlva számon fogja kérni rajta. Saját bevallása szerint nem érdemes ilyet csinálni, ugyanis nagy részük nem fogja elolvasni az adott művet. „És nem azért nem olvassa el, mert gonosz és lusta, hanem azért, mert konkrétan a *Szigeti veszedelmet* nem tudja elolvasni. Tehát ha úgy döntök, a *Szigeti veszedelmet* kötelezővé teszem, akkor meg kell tanítanom a diákságot „szigetiveszedelemül” olvasni.” Szerinte mindez plusz erőfeszítést követel, hiszen le kell győzni a nyelvi akadályokat, meg kell mutatnia, hogyan lehet barokk eposzt olvasni, hogyan írt Zrínyi, és beszélgetnie kell velük azokról a problémákról, amelyekről a mű is szól. Nem hagyhatja tehát

ÓRAVÁZLATOK KÉSZÜLNEK A KORTÁRS IRODALOM TANÍTÁSÁHOZ

Az Aegon Művészeti Díjat 2006-ban alapították a kiemelkedő kortárs szépirodalmi teljesítmények elismerésére. Drevenka Edit PR-igazgató szerint az Aegon Magyarországi Zrt. nagyon fontosnak tartotta, hogy a könyvek eljussanak a fiatalokhoz is: „Elkezdünk azon gondolkodni, hogyan lehet segíteni nekik abban, hogy vonzó, izgalmas, a saját jelenükről is szóló, érthető és élvezhető művekként olvassák a magyar irodalom friss remekműveit. Minél kevesebbet olvasnak, annál inkább szeretnek biztosan jó könyveket

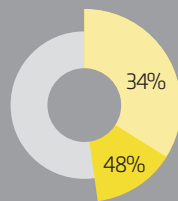
a kezükbe venni. Ezért jutott eszünkbe, hogy ha bevisszük a tantermekbe a díjazott, illetve a döntős könyveket, könnyebben bíznak abban, hogy ezek fontos és jó kötetek”. Az Aegon szakmai partnernek a Magyar tanárok Egyesületét és a Magyar Irodalomtörténeti Társaság Tanári Tagozatát kérte fel. Az Aegon Művészeti Díj honlapján elérhető óravázlatok a díjazott és a díjra jelölt alkotásokat dolgozzák fel. A csomagok általában nem egyetlen óravázlatot tartalmaznak, az abban szereplő szemelvények, feladatsorok akár

három-négy órára is elegendő tananyagot adnak a tanároknak és a diákoknak. Ezeket folyamatosan töltik fel a honlapra, az idei Aegon-nyertes mű mellett (Oravec Imre: *Távozó fa*) már több 2016-os jelölt, így Danyi Zoltán, Dragomán György, Rakovszky Zsuzsa és Szvoren Edina műveire is készült oktatási segédanyag. Drevenka Edit szerint az ingyenesen elérhető tancsomagokat sokan töltik le, és a visszajelzések alapján a konferenciákon is visszatérő téma a kortárs irodalom tanítása az Aegon-óra-vázlatok segítségével.

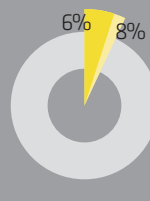
MIT OLVAS A NETGENERÁCIÓ?

14-18 éves korosztály olvasási attitűdje, 548 fős, nem reprezentatív, kérdőíves felmérés.

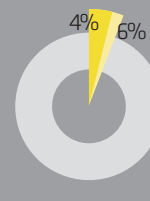
● LÁNYOK
● FIÚK

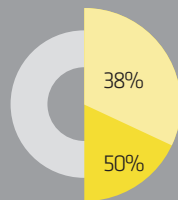
Alkonyat

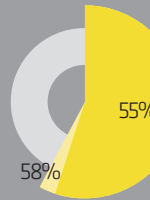
Trónok harca

A Szent Johanna gimi

Vámpiros könyvek

Harry Potter

Louis Sachar valamelyik könyve

egyedül a szöveggel a diákokat, az órán közösen kell feldolgozniuk azt.

Gyakorló tanárként azt mondja, a gimnáziumban teljes szabadságot kapnak az olvasmányok megválasztásakor, és bár a szóbeli érettségiben meg van szabva, hogy milyen témakörből hány tételt kell adni, de

az már az adott tanártól függ, hogy konkrétan milyen műveket ad föl. „Ezért is érthetetlen számomra a kötelező olvasmányok körüli feszültség, miközben örömmel is tölt el, hogy az egész országot tűzbe tudja hozni mondjuk egy Jókai-regény.” Kiemeli, a gimnáziumban nincsen felülről, központilag meghatározott, kötelező olvasmánylista, de

még olyan kötelező szerző sincs, akít ma bárkinek szégyellni kellene. Ráadásul minden iskolának van helyi tanterve, melynek kialakítása az iskolai tanárok feladata. Nényei Pál szerint mindig az adott műtől függ, hogyan kell hozzáállni, hiszen ha a *Tüskevárat* úgy olvassa az ember, mintha az a Szigeti veszedelem lenne, akkor családok sorozata fogja érni. „De egy sodró detektívregény élményét is kár várni a Szigeti veszedelemtől. Viszont azt mondani, hogy emiatt a Szigeti veszedelem poros és unalmas, és sürgősen ki kell dojni, mert nem úgy izgi, mint mondjuk a *Harry Potter* és nem adja magát azonnal, szerintem elég veszélyes hozzáállás.” Szerinte a tanár felelőssége, hogy meg tudja különböztetni egymástól azokat a nagy lélegzetű műveket, amelyeket főleg órán kell földolgozni, azoktól, amelyeket oda lehet adni otthoni olvasásra.

KLASSZ

Teljesen másként közelít a kötelező olvasmányokhoz Nógrádi Gergely, aki a *Klassz*-sorozatban klasszikus műveket

mesél újra mai, közérthető nyelven. Szerinte azért kell újramesélni a klasszikusokat, mert a társadalom nagyobb szelete különben sohasem ismerhetné meg őket. „A nemzet (és ez nem csak Magyarországra vonatkozik) jelentős része nem olvas. Akik olvasnak, azok is főleg népszerű, könnyen emészthető irodalmat. Ők sohasem fognak megküzdeni Jókaival, Mikszáthtal, Móriczsal, de még talán Gárdonyival sem. Az olvasás, a szövegértés ugyanis munka, amit csak az tud elvégezni, akinek megfelelő felkészültsége, olvasási tapasztalata, tudása és érzékenysége van. Persze lemondhatnánk a nem olvasókról, ahogy régebben tettük, és hagyhatnánk, hogy csak az elitéi legyenek a klasszikusok. De ez nekem nem tetszik” – hangsúlyozza Nógrádi, aki eddig olyan műveket mesélt újra, mint például *A kőszívű ember fiai*, a *Légy jó mindhalálig* vagy a *Szent Péter esernyője*. Szerinte az átírás közben az az avított nyelvezet vesz el, melyet ma már nem használ senki. „Vájtfülüeknek, és így nekem is gyönyörű, de kíváncsi vagyok, hogy ki olvassa a Bibliát Károli Gáspár fordításában. Talán senki. Átírás közben

minden szónál, minden mondatnál meg kell állnom: ezt értik a mai fiatalok? Hogyan tudnám úgy átfogalmazni, hogy megtartsam az eredeti szöveg üzenetét, de megértsék és megszeressék reménybeli olvasóim?”

Abban tehát mind Nényei Pál, mind Nógrádi Gergely egyetérteni látszik, hogy az olvasás, a szövegértés bizony erőfeszítést igényel a gyerektől. Az olvasás folyamatában ugyanakkor nemcsak a tanár vagy egy modern nyelvezetű mű, hanem a szülő is fontos segítséget nyújthat, különösen a kisebbeknél. Bosnyák Viktória azt mondja, a felnőtteknek nem lenne szabad magukra hagyniuk a gyerekeket az olvasmányokkal, és nem lenne szabad abbahagyni a felolvasást akkor sem, amikor már megtanultak önállóan olvasni. „A gyerek ugyanis könnyen büntetésnek érzi, ha ez megszűnik. Hiszen addigra a szüivel kialakult egy napi intimitás, amit elveszít azzal, ha azt mondják neki: most már tudsz olvasni, olvass magadnak! Ettől nem szabad a gyereket megfosztani.” **K**

HIRDETÉS

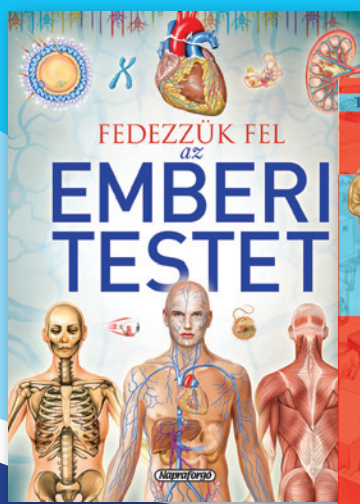
Kívánj egy csillagot
1990 Ft
18 oldal
200 × 200 mm
kartonált,
textilcsillaggal

Minden idők legszebb meséi
3990 Ft
400 oldal
180 × 246 mm
kemény táblás

Mesék kincsesládája
2990 Ft
252 oldal
200 × 275 mm
flexibilis
formalakozott

Tudástár
3990 Ft
188 oldal
200 × 275 mm
bélelt borító

Napraforgó

1047 Budapest, Baross u. 91–95. • Telefon: (06-1) 272 1313 • Fax: (06-1) 272 1312 • E-mail: napraforgo@napraforgokiado.hu • www.napraforgokiado.hu

George
R.R. Martin
jobban
szeret
elkezdeni,
mint
befejezni
történeteket

Húsz
éve nem
tudjuk,
kié lesz,
a Vastrón

Húsz éve, 1996. augusztus 6-án jelent meg a *Trónok harca* címen ismert regényfolyam, ezzel George R. R. Martin új korszakot nyitott a fantasy műfajában, az HBO sorozatának köszönhetően pedig 20 millió nézőnél és több mint 70 millió eladott példánynál tart *A tűz és jég dala* epikus fantasyciklus. A regény, ami olyan lassan készül, hogy még a tévéadaptációja is leghagyta.

A TŰZ ÉS JÉG DALA (*A Song of Ice and Fire*) fantasy-ciklust hasonló szent őrület övezi, mint a Harry Potter-köteteket, világszerte rajongók milliói várják a már soha el nem készülőnek tűnő hatodik kötetet, a *Winds of Wintert*, valamint a HBO sorozatának következő évadát, amely már 2016 tavaszán leghagyta a regényciklust, és ami tévétörténelmet írt a maga 38 Emmy-díjával.

A siker viszont nem jött azonnal. 1996. augusztus 6-án a HarperCollins megjelentetett egy könyvet, amelytől azt remélték, hogy talán ötezer keménykötetes példányt el tudnak adni belőle. A várakozás finoman szólva nem volt túl erős, pedig George R.R. Martin ekkor már nem volt kezdő, ismeretlen író. Martin pályáját horror- és fantasynovellákkal kezdte, amelyeket különböző újságokban és magazinokban publikált.

Első regénye 1977-ben jelent meg, *Dying of the light* címmel, első könyvsikere pedig *Lázálom* című vámpírregénye volt 1982-ben. Főállású íróként, forgatókönyvíróként és szerkesztőként dolgozott 1979-től, részt vett a legendás *Alkonyóza*-sorozat elkészítésében, valamint a szintén kultstátuszba emelt *Szépség és a szörnyeteg* megírásában. Martin hollywoodi karrierje a továbbiakban is pénzügyi szempontból jövedelmező volt, ám kevésbé sikeres:

stúdióknak szállított sorozatotleteket, amik közül az évek alatt mindössze egyetlen jutott el a pilotig, és végül abból sem lett sorozat.

Martin végül azért ment vissza fantasyírónak, mert a tervei megvalósítására nem volt pénz, ezért mindig nevetséges képekké vagy semmivé váltak a nagyszabású víziói. Volt benne némi dac a *Trónok harca* írásá során, mivel úgy gondolta, a regény úgysem kerül képernyőre, ezért legyen minden monumentális benne: a Faltól Királyváron át a sárkányokig. És nem elég, hogy minden hatalmas legyen a történetben, egyes jelenetek kontinensnyi távolságra játszódjanak egymástól. Producer legyen a talpán, aki gyártási tervet készít a forgatásra!

A sorozat megfilmesítési jogait végül az HBO szerezte meg, és 2007-ben bejelentették, hogy tévésorozatot forgatnak belőle. A hatodik évadra szánt költségvetés egyébként elérte a 100 millió dollárt.

Nehezen indult a sikersorozat története, mert Martin nem volt hajlandó odaadni filmnek a regényeket a negatív tapasztalatai miatt: addig egy viszonylag híres kisregényét, a később az IMDb-n 3,9 pontot összeszorgoskodó *Nightflyer*st filmesítették meg, de még a rendező is levetette a nevét a stáblistáról.

A cikk spoilereket tartalmaz azok számára, akik egy barlangban éltek, és soha semmit nem hallottak a *Trónok harcáról*.

SZÖVEG:
APRÓ ANNAMÁRIA

NYITÓKÉP: HBO

CÍMKÉ:
FANTASY, ERŐSZAK,
SZEX, HATALOM,
KÖZÉPKOR

Martin viszont *A tűz és jég dala* írásakor már volt olyan pozícióban, hogy ne adja oda aprópénzért az akkor már fantasykörökben sikeresnek számító regényciklust, melynek második kötete, a *Királyok csatája* már bestseller lett 1999-ben.

FANBOYBÓL SZERKESZTŐ

Bár a tévésorozat miatt vált korszakos jelenséggé a regényfolyam, Magyarországon elég gyorsan, már 2003-ban megjelent az első kötet. A sorozat szerkesztője, Stemler Miklós már 2000 környékén találkozott Martin nevével Magyarországon legnagyobb szerepjátékos, fantasy- és sci-fi olvasóközösségének, az RPG.hu (most LFG.hu) fórumain, ahol a szerzőnek már kis rajongótábora volt:

„Akkor már jelent meg Martin-novella magyarul a *Rúnában*, illetve ekkoriban megjelent a *Lázálom* című vámpírregény, ami arról volt híres, hogy mennyire rossz a magyar fordítása. A könyvkalózkodás és a fájlmegosztás még gyerekcipőben járt, de már be lehetett szerezni, amit az ember nagyon akart. A *Kóbor lovagot*, az előzménynovellát olvastam először, ami tetszett, de nem nyugözött le. CRT-monitoron, vizsgaidőszakban viszont pár nap alatt végeztem a *Trónok harcával*, majd a második és harmadik kötetet. Utána egy évvel jelent meg magyarul az Alexandra gondozásában az első kötet. A fórumon heves méltatlankodásba fogtunk néhányan a szöveg gondozás minőségét látva (annak idején kevés fantasy és sci-fi megjelenés volt problémamentes) aztán egy barátommal megkerestük a kiadót, hogy javítsák ki a hibákat. A válasz meglepő volt: azt mondták, csináljuk mi a lektorálást, még tiszteletdíjat is kaptunk.”

A hibák egy része valóban hiba, másik része pedig nem szerencsés fordítói döntés volt. Stemler szerint Deres nevét is lehet vitatni, de sokkal zavaróbb volt, hogy vannak feudális címek, amelyek fordítása nem volt konzekvens: a *warden* például hol úrként, hol őrzőként, hol védelmezőként szerepelt. A legmulatságosabb félrefordítás valószínűleg a csatacsillag (*morning star*) nevű fegyver volt, amit szó szerint hajnalcsillag-

Kik mertek belevágni a több ezer oldalas fantasy megfilmesítésébe?

DANIEL BRETT WEISS (*balra*) egy tipikus fantasy- és sci-fi geek, a sorozat fő kreatora és ötletgazdája. Hollywoodba 2003-ban, debütáló regénye, a *Lucky Wander Boy* révén került, ami a számítógépes játékok körül forog, és gamer körökben óriási siker lett. Ő szolt régi barátjának, a *Trója* forgatókönyvírójának, DAVID BENIOFFnak (*jobbra*) is, hogy ne kétórás moziváltozatban gondolkodjon: csináljanak inkább sorozatot az HBO-nak a *Trónok harcából*. „Túl tapasztalatlanok

voltunk, hogy felmérjük, mekkora munka ez, és mennyi pénz szükséges hozzá. Egyszerűen beleszerettünk a könyvekbe. George megkérdezte tőlünk az első megbeszélésen, szerintünk ki lehet Havas Jon anyja. Gondolkodtunk, és valószínűleg helyesen válaszoltunk, mert onnantól támogatta a sorozatot és a munkánkat” – mondta el Benioff, aki szerint a *Trónok harca* mindennek ellentmond, amit az ember megszokott, amit tanult az írásról, egyszerűen zseniális. Az alkotók szerint egyébként még 10-15 órányi

sorozatrész van a történetben. „Tudjuk, mi a sztori vége, és közelítünk felé. Ha csak azért elhúznánk a végét évekkkel, mert jól érezzük magunkat, és emberek pénzt keresnek közben, egyszerűen árusítás lenne.” Az alkotópáros Hodor halála után egyébként a legnagyobb természetességgel közölte, hogy nincsen szívük, és már 739 fontos szereplőtől szabadultak meg. Azt sajnálják, hogy alábecsülték az embereket, akik mostantól nem tudnak többé úgy átmenni egy ajtón vagy beszállni egy liftbe, mint eddig.

nak fordítottak, ami miatt Eddard arról beszél az egyik jelenetben, hogy legközelebb majd egy hajnalcsillagot talál Arya párnája alatt.”

Stemler Miklós szerkesztő 2014-ben Svájcban találkozott Martinnal a Neuchateli Nemzetközi Fantasztikus Filmfesztiválon. A szerző már akkor csúszásban volt az azóta sem publikált *Winds of Winter*rel. Svájcban megkérdezte tőle, nem bánja-e, hogy nem írhat mást, csak *A tűz és jég dalát*. Akkor ezt válaszolta:

„Mindig azt szeretném, hogy több időm legyen. Szeretném, ha több nap lenne egy héten, több óra egy napon, és ha egy 25 éves energiájával rendelkeznék. Mindig van a fejemben egy csomó történet, több, mint amit valaha is meg tudnék írni. Sokszor csak beugrik egy ötlet, és csak azzal akarsz foglalkozni, minden mást félretéve, de nem lehet, mert épp egy másik történet közepén vagy”.

Martin olyan szerzőnek tartja magát, aki jobban szeret elkezdni történeteket, mint befejezni, most viszont minden idejét a *Trónok harca*ba kell ölnie, amit az olvasói nyomás miatt be kell fejeznie. Az viszont tény, hogy sok jó történet épp a *Trónok harca* óriási sikere miatt nem fog soha megszületni a szerzőtől.

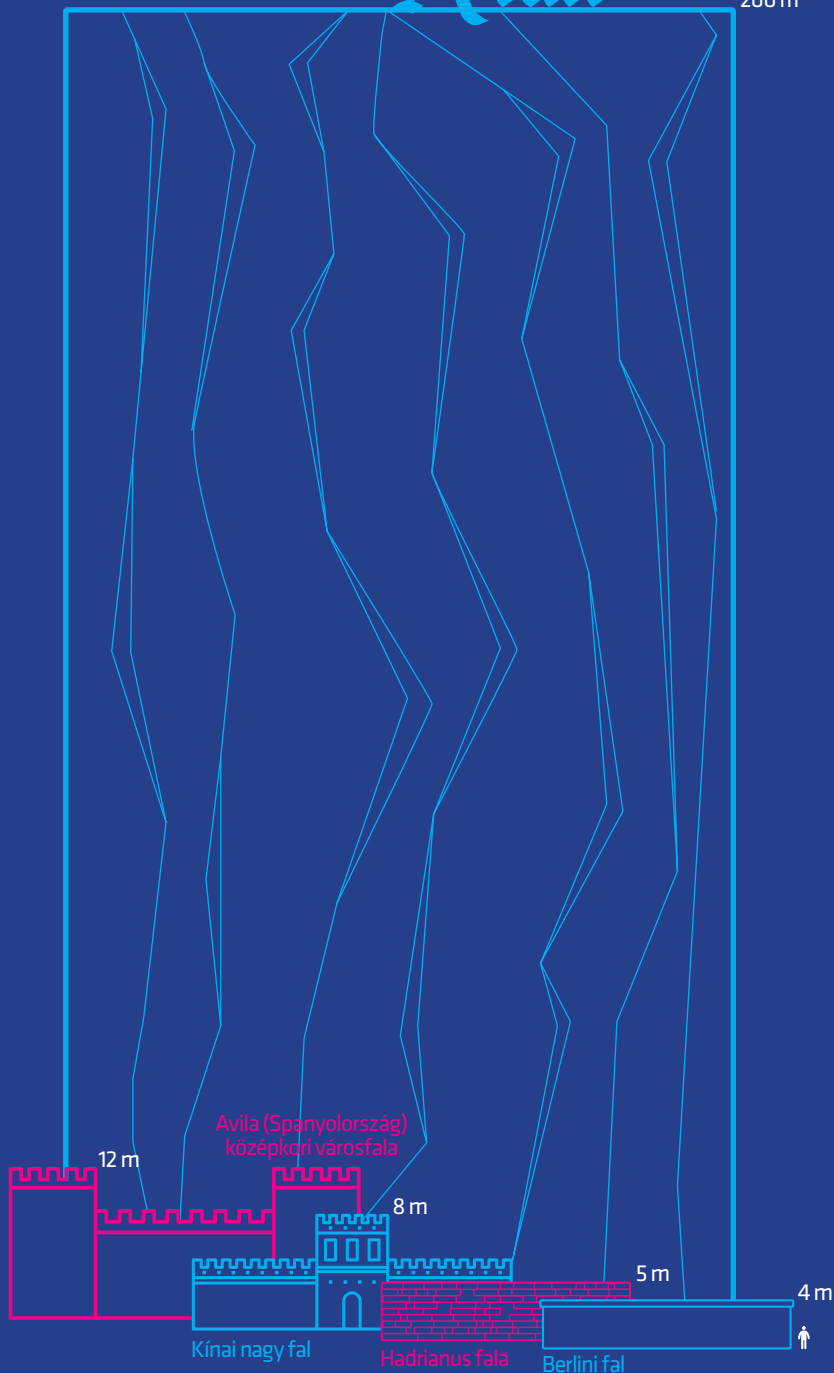
A csúszás oka Martin munkamódszerében is keresendő:

„Mindig azt mondtam, leegyszerűsítve a dolgot, hogy kétfajta író van. Vannak építésszek és vannak kertészek. Az építésszek tervrajzokat készítenek, megtervezik az egész házat, tudják, merre mennek a csövek, hány szoba lesz, milyen magas lesz a tető. A kertészek ezzel szemben ásnak egy lyukat, elültetnek egy magot, és várják, mi kel ki belőle. Úgy gondolom, minden író részben építész és részben kertész, de valamelyik inkább jellemző rá, én pedig sokkal inkább kertész vagyok. Mikor Hollywoodban dolgoztam, minden meghatározott körvonalak mentén működött, ezért építésznek tettettem magam. De valójában úgy működök, hogy átadom az irányítást a karaktereimnek, és követem őket.”

Milyen magas **A fal?**

200 m

Martin szerint ha minden lépést előre tudna, az unalmassá és kiszámíthatóvá tenné az írást, ezért csak a kulcsmomentumokat tervezte el a még készülő köteteknél, kiadója pedig azt sem tartja kizártnak, hogy az eredetileg trilógiának szánt ciklus nyolc kötetre hízzon.

A fantasyírók történetében egyébként egyáltalán nem számít rendkívülinek Martin tempója, mivel a fantasynál legalább annyira fontos a világ, mint maga a történet. Ahhoz pedig, hogy egy világot megírjon a szerző, újabb és újabb szálakat hoz be, újabb részletek érdeklik, és gyakran elveszik a fókusz az eredeti történetről. Tolkien 1937 és 1949 között írta *A Gyűrűk Urát*, holott egy sokkal rövidebb műről van szó, mint *A tűz és jég dala* ciklus. *A Trónok harca* előtti nagy fantasyciklus *Az Idő Kereke* volt Robert Jordantól, aki halála előtt nem ért a regényfolyam végére. Az eredetileg hatkötetesre tervezett sorozat hossza egyre csak növekedett, Jordan halála előtt 12 kötetre tervezte, de ez végül 14 könyv lett. Az író

2007-ben elhunyt az utolsó kötet előkészületei közben, azonban hagyott hátra annyi terjedelmes jegyzetet, mely lehetővé tette egy másik író, Brandon Sanderson számára a mű befejezését. Martin 2014 nyarán egy interjúban felháborodva, feltartott ujjal üzent azoknak, akik a haláláról és egészségügyi állapotáról spekulálnak, és azt gondolják, nem fogja megélni az utolsó kötet lezárását.

A tűz és jég dala-ciklus hatodik kötete leadásának már számos végső határideje suhant el a 68 éves Martin mellett, ami miatt csalódottak az olvasói, a szerkesztői, a kiadói, az HBO és a fordítói, de Martin szerint egyikük sem olyan csalódott, mint ő maga. Már 2015 Halloweenjére szeretne volna befejezni a könyvet, ám a spoilerok elkerülése miatt az lett volna az ideális, ha 2016 márciusában, vagyis még a *Trónok harca* hatodik évadának április közepi bemutatója előtt megjelenik. Martin azóta sem jelölt ki új határidőt, akkor fogja kiadni a kezéből a kéziratot, ha úgy érzi, az a

lehető legjobban sikerült, és kizárólag magát hibáztatja azért, hogy így alakultak a dolgok.

A magyar szerkesztő szerint ez nagyon rosszat tett a sorozatnak, nem is azért, mert kiderülnek a titkok, mint Hodor nevének eredete, és a tévésorozat elspoilerezi a könyveket, hanem mert más szinten van Martin, és máson a sorozat írói. Stemler Miklós szerint van egy óriási szemléletbeli különbség, ami a médiumok különbözőségéből fakad: a könyvek expanzívak.

„A Sárkányok táncánál az ember azt várta volna, hogy elindul a történet valamilyen végkifejlet felé, ehhez képest Aegonnal, a feltételezett Hamis Sárkánnyal egy teljesen új szál került a történetbe. Folyamatosan bővül a karakterek száma, és növekedik a rejtélyek száma is. Ez azért is van, mert míg a *Trónok harcát* írta Martin, az előzménynovellákkal is fog- ▶

lalkozott, ezzel pedig kibővítette az egész világot. Ezek a szálak egyre fontosabbak lesznek a *Trónok harca* jelenében, gondoljunk csak az először a *Felesküldött kardban* kidolgozott Blackfyre-felkelésre. Ezt nem tudják, és valószínűleg nem is akarják visszaadni a sorozat alkotói, ami az ő szempontjukból jó döntés, hiszen így be tudják fejezni időben a sorozatot. Az ő hozzáállásuk reduktív, meghúzzák a karaktereket és elvágják a szálakat. De néha ez nagyon csúnyán történik: Dorne esetében egy nagyon bonyolult hatalmi harcot intéztek el azzal, hogy egy perc alatt átvágták Doran Martell torkát a könyvbeli eredeti olcsó karikatúrájává tett Homokkígyók. Mikor egyébként joggal ünnepeljük az erős női karaktereket, azt is látunk kell, hogy nem egy esetben viszont a legolcsóbb sztereotípiákat vetik be a sorozatban, szemben az eredeti regényekkel.”

EREDETMÍTOSZ

A *tűz és jég dala*-ciklus legelső inspirációs forrása Hadrianus fala volt, ahol Martin még 1981-ben járt:

„Angliában voltam egy barátomnál, és ahogy a skót-angol határhoz közeledtünk, megálltunk Hadrianus falánál. Ott álltam, és próbáltam elképzelni, milyen lehetett római légiónak

Cersei a mesék aranyhajú királylánya, aki bele is szeret a szőke hercegbe, csak az éppen az ő édes ikertestvére.

lenni, állni a falon, és nézni a környező hegyeket. Megrendítő érzés volt. A rómaiaknak akkoriban ez volt a civilizáció vége, a világ vége. Mi tudjuk, hogy a hegyeken túl skótok éltek, de ők nem tudták. Bármilyen szörny is lehetett volna ott. Megjelent bennem a sötét erők elleni határ képzelet, és ez elindított valamit. Persze mikor fantasyt írsz, minden nagyobb és színesebb, szóval fogtam a Falat és háromszorosára nyújtottam, 700 láb magassá tettem, és jéggé változtattam.”

A másik forrás egy álom volt: a farkaskölyköket megtaláló Branról álmódott Martin. Ebből a két képből, a kisfiúból a farkasokkal és a Falból indult ki a történet.

Mivel George R.R. Martin egyszerre rajong a történelmi regényekért és a fantasztikus irodalomért, nem meglepő az sem, hogy *A tűz és jég dala* regényciklus eseményei mögött számos történelmi utalás rejlik, emellett pedig megjelennek benne a fantasy toposzai is, sokszor kifordítva, ironizálva. A Hét Királyság háborúinak legfőbb ihletője a Rózsák háborúja volt, ám Martin legnagyobb problémája a történelmi regényekkel épp az, hogy eleve tudjuk, mi lesz a végük, így egy kiszámíthatatlan, ezer szálon futó, történelmi fantasyciklust írt, amelyre nagy hatással voltak Shakespeare királydrámái is. A népszerű értelmezés szerint Tyrion Lannister III. Richárd regénybeli mása. A „püpos király” és az Ördögfióka külsőleg is hasonlítanak, és mindkettőjüket vádolták unokaöccsük

megölésével politikai haszonszerzés céljából. Cersei Lannister és Woodville Erzsébet királya is gyakrabban lépett félre, mint volt hűséges. A közvélemény egyszerre csodálta őket szépségükért és gyűlölte őket. Mindketten keményen dolgoztak azért, hogy gyermekeik élhessenek születéskori jogaikkal férjük halála után is. Cersei a mesék aranyhajú királylánya, aki bele is szeret a szőke hercegbe, csak az éppen az ő édes ikertestvére. IV. Eduárd és Jamie Lannister egyaránt sármos harcosok, akik aranyszínű Nap és oroszlános lobogóik alatt szinte legyőzhetetlenek voltak. Sansának és I. Erzsébetnek is „áruló” szülei voltak, és mindketten részesülhettek abban a kegyben, hogy végignézheték szüleik kivégzését. Így megtanulhatták, hogyan kell játszani a trónok harcát a túlélésért, a gyenge, védtelen nő látszatát keltve maradhattak életben. Mindkettőjüket gyűlölte az épp uralkodó királynő, és volt kapcsolatuk anyjukhoz kötődő férfival.

SZEX ÉS FEMINIZMUS WESTEROSON

A *tűz és jég dala*-ciklus – bár a rajongók szeretnek mindent Martin érdeméért kezelni – megjelenésekor sem számított kifejezetten formabontónak. Bár a legtöbb fantasyhez képest morálisan ellentmondásosabbak a karakterek, explicitebb a szexualitás, és sokkal politikusabb és realiztikusabb a történet, ezzel együtt nem Martin találta fel a spanyolviaszt. Stephen R. Donaldson *Covenant*-ciklusa egy tízkötetes történet, első része 1977-ben

jelent meg, a főszereplő leprás, és a való életből átkerül egy fantasyvilágba. Azonban mivel arra gyanakszik, hogy megőrült, és nincsenek a tettének következményei, az első tette az, hogy megerőszkol egy tizenéves lányt – majd tovább indul, hogy megmentse a világot. A szexualitás Westeroson hatalom vagy a hatalomhoz vezető út, fegyver az erősek kezében, és veszélyes gyengeség a legtöbbek számára:

„Az élet tele van szexszel, vagy tele kellene lennie. Bármennyire is rajongok Tolkienért, és a fantasy, valamint a szépirodalom óriásának tartom, valamint úgy gondolom, nagyszerű könyvet írt, amit még sokáig olvasni fognak, belegondoltál már abba, hogy a hobbitok honnan jöhetnek, mikor el nem tudod képzelni őket szex közben? Nos, a szexualitás nagyon fontos része az embernek. Vezet minket, motivál, nemes dolgokra és óriási hülyeségekre készítet. Ha kihagyod az írásból, nem lesz teljes a világod.”

A *Gyűrűk Urához* képest Martinnál erősebb női karakterek vannak, de Éowynról is mindent lehet mondani, kivéve, hogy gyenge volna, ráadásul nagyon fontos szerepe van, akárcsak Arwennek, aki szembeszáll az apai paranccsal. Tolkiennál is léteznek érdekes női karakterek, de sokkal tradicionálisabban, mint *A tűz és jég dalában*. Míg

A *Gyűrűk Urában* a viktoriánus eszmékhez mérten merevek a nők, Martin női szereplői kidolgozottak és motivációs-rendszerük rendkívül jól felépített. Daenerys Targaryen, a rabszolga-felszabadító feminista, Arya Stark vadóc „tomboy”, Cersei Lannister az intrikus, vérfertőző anyakirálynő, Catelyn Stark egyszerre anyafarkas és gonosz mostoha; ők mind ugyanolyan fajsúlyos szereplők, mint a férfiak, a történetet pedig sokszor az ő nézőpontjukból is követhetjük. Ebből a szempontból *A tűz és jég dala* már-már posztfeminista szöveg, a nők és a férfiak ugyanazokban a csapdáknak vergődnek, egyenlő felek, és ez Martinnak természetes. Mindemellett pedig a szereplők a feudális társadalmi kereteken belül cselekszenek, nincs benne politikai korrektség vagy liberalizmus, ami idegen lenne ettől a világtól. Martin regényciklusa nem a romantikus, varázslattal teli, gáncstalan lovagok középkorában játszódik, ennyiben a fantasy-hagyományoknál közelebb van a történelmi fikciókhoz. A nemes úr Westeroson ritkán szeret bele a parasztlányba, és veszi feleségül, sokkal inkább megerőszkolja, ha úgy tartja kedve, fattyak tömegét állítva az örökösödési vonal legaljára.

A tévésorozatot az ötödik évadig rengeteget támadták a feministák, nőgyűlölőnek tartották, ahol a női szereplőket megfosztják joguktól, tárgyasítják őket, lépten-nyomon megerőszkolják őket, cserébe pedig

mutogathatják a melleiket. A hatodik évadban viszont láthattuk, hogyan lépnek a nők előre, maradnak életben, és veszik át az uralmat egy erősen patriarchális társadalomban. Martinnak erre is volt válasza:

„Volt olyan szakasza az életemnek, mikor feministának vallottam magam, még a hetvenes években. De a 80-90-es években a feminizmus megváltozott, és azt olvastam pár női írásban, hogy egy férfi nem lehet feminista, és ne is hívja így magát, mert az képmutatás. Szóval úgy gondoltam, akkor mivel férfi vagyok, nem lehetek feminista. Számomra a feminizmus azt jelenti, hogy ugyanúgy kezelem a nőket és a férfiakat, mind emberként. Persze vannak különbségek, de a legtöbb különbséget a kultúra gyártja, amiben élünk, legyen az a középkori Westeros kultúrája, vagy a 21. század nyugati kultúrája.”

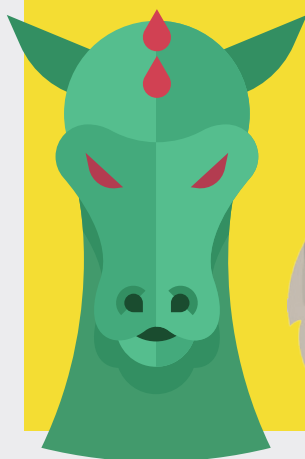
A sorozat záróepizódjában már gyakorlatilag minden földrészt egy női szereplő ural: Királyvár Cerseié, az Észak ura ugyan Havas Jon, a törvényes örökös viszont a romantikus kislányból kőkemény vezetővé váló Sansa, Yara kezébe vette az irányítást Theontól, Arya lassan végigér a halállistáján, Daenerys pedig elindult sárkányaival és flottájával meghódítani a Vastrónt. Innen várjuk a folytatást. **K**

A közösségi média harca

FORRÁS: FACEBOOK, TWITTER

7 millió
EMLÍTÉS / TV SZEZON

LEGNÉPSZERŰBB
KARAKTEREK
A VILÁG EGYES
ORSZÁGAIBAN

2.3 millió
SÁRKÁNYOKRÓL

1.4 millió
RÉMFAKASOKRÓL

Joffrey

Daenerys

Tyrion

John

Cersei

15+1

jelenet, amit **soha nem** felejtünk el a Trónok harcában

VIGYÁZAT!
SPOILER

CSAK ERŐS
IDEGZETŰEKNEK!

1

Cersei és Jamie örök életre megnyomorítják Bran Starkot.

2

Khal Drogo aranykoronát önt Viserys Targaryen fejére.

3

Ned Starkot lefejezik.

4

Theonnak levágják a férfiasságát.

5

A Vörös nász, ahol mindenki meghal, de tényleg mindenki.

6

A Lila nász, avagy Joffrey király eltávozik.

7

Tyrión megöli a vécén ülő apját, Tywin Lannistert.

8

Stannis elégetti saját lányát.

9

Oberyn majdnem legyőzi a Hegyet.

10

Havas Jon meghal. Aztán mégsem.

11

HODOR! HODOR! HODOR!

12

Kiderül, ki Havas Jon anyja.

13

Lysa megszojtatja a tizenéves Robint.

14

Daenerys megeszik egy nyers lószívet.

15

Sansa nászéjszakája Ramsay-vel.

+1

A Vadak és Ramsay epikus összecsapása.

Interjú Vlagyimir Szorokinnal

Oroszország közel áll egy újabb középkorhoz

SZÖVEG: TAMÁS-BALHA ETELKA | KÉP: VALUSKA GÁBOR

CÍMKE: OROSZORSZÁG, DIKTATÚRA, JÖVŐ, FEUDALIZMUS

Az egyszerre rendkívül szomorú és kegyetlen orosz valóságot Vlagyimir Szorokin tundrai mágikus realista regényeiből ismerhetjük és érthetjük meg jobban: ő meséli el azt, ami a Putyin-híradóból kimarad.

A jég tette világszerte ismertté és népszerűvé, itthon Mundruczó Kornél adaptálta színpadra a történetet, amelyben pusztító meteorit csapódik be Tunguzföldön, miközben egy vallási szekta megtisztítaná az emberiséget és visszaállítaná a kozmikus harmóniát. Céljaikat úgy érnék el, hogy jégkalapáccsal felébresztik az emberek szívét. Szorokin mindig a jövőt írja, de közben a jelenről beszél, és a fikciója valahogy rendszeresen valósággá válik. A 2028-ban játszódó könyvében, *Az opricsnyik egy napjában* már megszokottak a hatalmi túlkapások, az újratermelő erőszak, a bizalom és a hűség kötelékét az opricsnyikok orgiáinak közös megélése erősíti. A totalitárius rendszer bemutatása történik meg a *Cukor-Kremben*, amiben a karácsonykor szétkapkodott, cukorból készült Kreml-tornyokat szopogatják közösen. Szorokin augusztusban Magyarországon járt, mi a kifosztott Oroszországról kérdeztük, ami hatékonyan működő feudális rendszerével újabb középkorához közelít.

Olyan országban nőttem fel, ahol az építőkövek közé az erőszak habarcsát keverték.

Könyveiben Oroszországot és Moszkvát kicsi, összetöporodott, kifosztott asszonyrak írja le. Tényleg ilyennek látja az országot?

Különbé Oroszországot látok. De én a jövőről gondolkodom, és úgy látom, hogy nemcsak Oroszország, de a világ jövője is

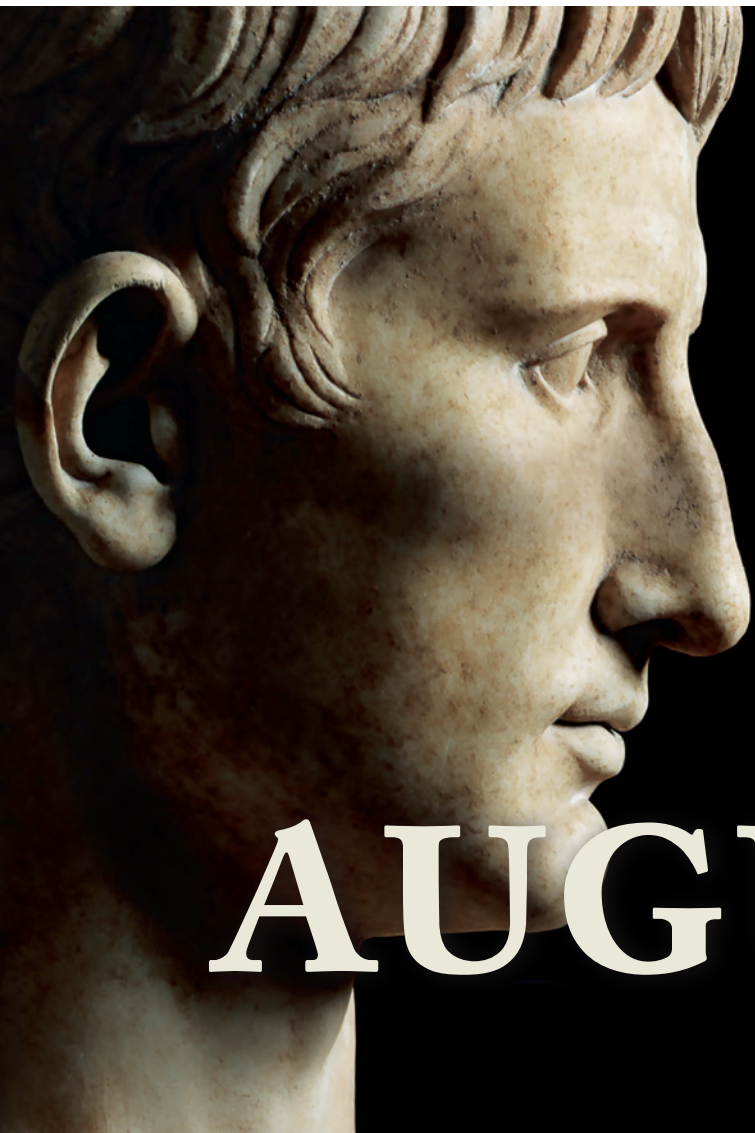
megjósolhatatlan. Éppen ezért, hogy milyen és mekkora lesz Oroszország, senki nem tudhatja.

Oroszország-anyácska ábrázolása mellett mindig megjelenik az agresszió öröme is, mely becézgetve közelít, belopja magát a mindennapokba. Hogyan lehet olyan világban élni, ahol ennyire mindennapivá válik az agresszió?

Olyan országban nőttem fel, ahol az építőkövek közé az erőszak habarcsát keverték. z agresszió végigkísérte a gyerekkoromat, és később is azt láttam, hogy az egész életünket átítatja. De ezt az állapotot nem a huszadik században hozták létre, hanem a 16. században, Rettegett Iván az opricsnyikjai segítségével tette ilyenné. Éppen ezért az agresszió, az erőszak Oroszország működésének szerves eleme. Mégis mindenki arról beszél, hogy én tíz évvel ezelőtt *Az opricsnyik egy napjában* nem a jövőről írtam könyvet, hanem a jelenről.

A regényt a mostani viszonyok megjelenítéseként lehet olvasni: az állampolgár nem adekvát fogalom, a barát vagy ▶

HIRDETÉS

Minden idők egyik legvarázslatosabb történelmi regénye

JOHN WILLIAMS
AUGUSTUS

az ellenség annál inkább. A barát és ellenség fogalmai mentén szerveződő viszonyrendszerek mennyire dominánsak ma Oroszországban?

Ezzel sok a gond. Oroszország nagyon közel áll egy újabb középkorhoz. Feudális rendszer van, piramishoz hasonló hierarchiába rendeződő viszonyokkal, melynek csúcsán az uralkodó trónol. A cári Oroszországban nem állampolgárok voltak, hanem hű alattvalók. A társadalomban most az állampolgárok és a hű alattvalók közötti dulakodás folyik: egyelőre a hű alattvalók vannak többen, ami engem, demokrataként, elkésérít. Remélem, ez Magyarországon másképp van. Amit viszont itt is, ott is egyformának látok, azok a reptéri sorok. A nyugati országokban ez a sor gyorsan halad, az autoriter országokban nagyon lassan. Lehet, hogy ilyen értelemben az országaink hasonlóak.

A Kékháj egyik jelenetében Sztálin és Hruscsov hologramjai szexuális aktust létesítenek, ami miatt a hatalomhű csoportok elsőszámú ellenségévé lépett elő. Az Opricsnyik egy napjának végén leírt homoerotikus tömegjelenetnek milyen visszhangja volt?

Amikor megírtam a könyvet, egy történész barátom elküldött nekem egy rézkarcot, amin az látható, hogy a janicsárok így szórakoztak. Erről a rézkarcról számos fénykép hozzáférhető, én nem találtam ki semmi újat. Minden zárt közösség, az SS is, a janicsárok is, homoerotikus kapcsolatokat tartottak fenn, a visszhangról pedig csak annyit tudok elmondani, hogy a buta emberek jajgattak, mások pedig nagyon pontosnak találták.

Cukor-Kremlben azt látjuk, hogy a cukorból készült torony másait szétszopogatják, vagyis a nemzeti szimbólum agyonkoptatása, abúzus történik. Hogyan lehet ma Oroszországban a nemzeti szimbólumokhoz viszonyulni?

Oroszországban most az újbirodalmi hisztéria korát éljük, ami sok csinovnyik és átlagember esetében az újbirodalmi paranoia határát súrolja. A kisembernek nehéz tájékozódnia és kiszűrnie, megérte-

Oroszországban most az újbirodalmi hisztéria korát éljük.

nie, hogy a szimbólumok közül melyik igaz, hiszen az elmúlt 16 év tett arról, hogy a fejében fogalmi zavar legyen. A Vörös téri Kreml minden tornyán ott a vörös csillag, ott van mellette a Lenin-mauzóleum, amellet pedig a szovjet vezetők temetője. Ők azok, akik a cári családot megölték. De megtaláljuk a cári hatalom attribútumait is, a régi templomokat, bennük a kommunisták szobraival, amint ott állnak gyertyával a kezükben, és a cári Oroszországot dicsőítik. Az egyik moszkvai templomban van egy ikon, ami Sztálint ábrázolja. Nehéz megérteni, hogy melyek az állam fontos szimbólumai. Jól jelzi ez, mi történik akkor, ha egy ország nem temeti el a múltját.

A mai Oroszországban nincs helye a hőstetteknek, a Hóviharban a reményvesztettség uralkodik, egyedül képtelenség bármit is tenni, változtatni. Ennyire reménytelennek látja a mostani helyzetet?

Ez a reményvesztettség úgy általában elmondható Oroszországról. Az orosz metafizikáról árulkodik, arról, hogy itt a tér mindent elnyel és idővé változik. Ha valaki az orosz téiben a városból egy

faluba tart, időutazáson találja magát, és anélkül, hogy észrevenné, hirtelen úgy kezd el beszélni, ahogy azt a 19. században tették. Azon, ami e térhez fűződik, képtelenség túllépni, ez az, ami állandó Oroszország esetében. Bár 19. századi regényként kezdtem el írni, elég hamar kiderült, hogy a 21. században vagyunk, de ez mégsem töri meg az elbeszélést, hiszen a 21. század minden reáliáját bekebelezi a vihar és ez a végtelen tér. Oroszországgal nem lehet nem összekapcsolni a reményvesztettséget. A 19. században két költő, Konsztantyin Nyikolajevics Batyuskov és Alekszandr Ivanovics Odojevskij beszélgettek erről egymással, és arra voltak kíváncsiak, hogy mi ebben a jó. Oroszország metafizikáját a méretei hozzák létre, ez nem egy emberi léptékű ország, és ez a legnagyobb problémája.

A reménytelenség kapcsán volt már szó arról, hogy egyedül lehetetlen bármit is elérni. Önnek mégis sikerült Az opricsnyik egy napja bemutatóját Jekatyerinburgba és nem Moszkvába szerveznie és azt is elérte, hogy a könyv egy hónapig csak ott legyen megvásárolható. Úgy tűnik, mégiscsak lehet tenni valamit.

Danyiil Harms, egy kiváló orosz szerző, aki abszurd műveket jegyez, azt írta, hogy az élet győzött, a tudomány számára teljesen ismeretlen eszközökkel. Ez néha Oroszországban is előfordul, és ez az, ami éltet bennünket. Az orosz kultúra minden időben, csodálatos módon élte túl a nehézségeket. Nabokov szerint Oroszország kegyetlen rendőrállam, ahol egzotikus gombákként ütök fel fejüket a csodák. **K**

ÉLETMÓD, PSZICHOLOGIA

30-50%
kedvezmény

Az akció időtartama: 2016. október 1-31. Az ajánlat nem vonható össze egyéb akciókkal, kedvezményekkel. A további részletekről érdeklődjön a libri.hu-n.

Libri
Könyvesboltok

Erdős Virág

Az én igazi fegyverem a billentyűzet, nem pedig a bömbi

SZÖVEG: ROSTÁS ENI | KÉP: VALUSKA GÁBOR

CÍMKE: NYOLCADIK KERÜLET, KÜLÖN VILÁG, KÖTÖTTPÁLYÁS KÖLTÉSZET

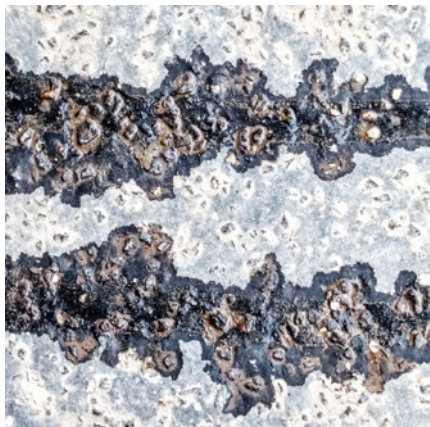
Három évvel a kortárs magyar költészet leglájkoltabb verseit egybegyűjtő *ezt is el* (Magvető, 2013) és kettővel egy kézzel rajzolt gyerekkönyv, a *Négyeshatos* (Magvető, 2014) után új kötettel jelentkezik Erdős Virág.

A világító testek rímtelen szövegei mellé 100 saját fotó és 100 GPS-koordináta került, amelyek egymást kiegészítve és egymásra reflektálva rajzolják ki napjaink lerongyolódott, klikkekre szakadt Budapestjét. Ha az *ezt is el* rímeit tüntetések skandálták, az új könyv hosszúmondatai és verstördékei óriásplakátra kíváncsoznak, hogy felhívják a figyelmet az utcasarkon üldögélő problémára, ami mellett akkor is hajlamosak vagyunk elsétálni, ha a szemünkbe világít. A *világító testek* szocreál irodalom, amelyben a szoc nem a szocialistára, hanem a szociálisra utal, omladozó térinstalláció és keserű városdiagnózis, mintha a *My Budapest Photo Project* keretében nemcsak a hajléktalan, de a költő kezébe is fényképezőgépet nyomtak volna. A borítót díszítő graffitit azóta lefestették, metafora lett belőle, mint szinte mindentől, ami szembejöhethet a Dunakorzó és a nyolcadik kerület között, a kerekét vesztett gurulás bőröndtől a szüléset előtt bagózó kismamáig. Erdős Virágot Budapesthez való viszonyáról, az írástudó felelőségéről és az egymással érintkezni képtelen terekről kérdeztük.

A legszembetűnőbb dolog a világító testekkel kapcsolatban, hogy mennyire más, mint az előző felnőtteknek szánt versesköteted, az *ezt is el*.

Igen, és emiatt biztos vagyok benne, hogy hatalmas csalódást fog okozni mindenkinek, aki az *ezt is el* egyszerűbb,

hagyományosabb és látványosabb verseire volt ráállva. Pedig szerintem csak a megszólalás módja változott, kicsit talán összhangban azzal, ahogy a körülöttünk lévő világ. Amikor hirtelen rád kattintják a zárat, akkor először reflexszerűen dörömbölni kezdesz, kiabálsz és megpróbálsz minél nagyobb zajt csapni. Ez volt az *ezt is el*. Aztán egy idő után elcsendesedsz, elkezdesz gondolkodni azon, hogy mégis hogy a fenébe jutottál ide, és főleg hogy hogyan lehetne innen kijutni. Tapogatni kezded a falat, mondjuk így. Kábé ez a tapogatózás a *világító testek*.

(esélyegyenlőség)

itt mindenki
gurulós bőröndöt húz ő is egy
gurulós bőröndöt húz csak ennek
nincs kereke

47.4978899347, 19.0477797389

Bizonyos elemei a *Lenni jó* (Magvető, 2000) világát idézik, ám azok a dolgok, amiken 2000-ben még lehetett nevetni, vagy legalább kínunkban mosolyogni, ma már egy kicsit sem tűnnek viccesnek.

Témáját tekintve a *Lenni jó* (2000) és az azt követő *Másmilyen mesék* (2003) ugyanarról próbált beszélni, mint amiről később az *ezt is el* és a *világító testek*, csak még más oldalról közelített. Ott a saját, jól kipárnázott kis középosztályi életem terein belül próbáltam meg láthatóvá tenni azt a nagy adag közönnyt, önzést és elzárkózásra való hajlamot, ami a mostani, kiélezett társadalmi helyzetben szerintem abszolút törvényszerűen termelte ki a maga áldozatait. Az *ezt is el* és a *világító testek* viszont már magukra az „áldozatokra” figyel – márpedig az ember a saját hülyeségén még szívesen viccelődik, de a más baján már nem annyira. Pláne úgy, hogy ezek a bajok nem valamiféle természeti csapás, hanem nagyon is emberi döntések, hogy ne mondjam: „választások” eredményeképp álltak elő. Persze nem azt

állítom, hogy bármelyikünk személy szerint okolható lenne azért, hogy újra „hálnak az utcán”, és egyáltalán, hogy a mai Budapesten, a mai Magyarországon ilyen elképesztően sokan élnek nyomorban, jogfosztottságban és kirekesztettségben, de az, hogy az idáig tartó időszakot mi magunk mégiscsak jó pozíciókból indulva, relatíve kényelmes körülmények között és többé-kevésbé „gondolkodó emberként” csináltuk végig – magyarán hogy cirka huszonöt éve „megyünk el” egymás mellett az utcán –, szóval ez azért mégiscsak felveti a személyes, de legalábbis generációs felelősségünk kérdését. És mindezt mondjuk igazán őszintén és kíméletlenül végiggondolni tényleg nem valami nagy mulatság.

A kötet nagy részében leginkább az otthonod, a nyolcadik kerület és környékén mozogsz, figyelsz, érzékelsz. A perspektívád sokszor térdmagasság alá esik, olyan, mintha úgy sétálnád végig a privát Budapested, hogy közben folyamatosan lefelé nézel. Milyen a viszonyod a várossal?

Egy Garaczi-interjúban olvastam, hogy ő a regényeket megelőző kísérőzával tulajdonképp próbafúrásokat végez. Ez tetszik, úgyhogy lopom: ez a száz kis-budapest vers részéről megannyi próbafúrás és gyors-analízis – látszólag csak a várossal, de valójában úgy ámblokk a komplett közös életünkről. Nem azért nézek lefelé, mert az a perverzióm, hogy minél szarabb, minél mocskosabb, minél „földközeli”, annál jobb, hanem mert minden tekintetben a dolgok mélyére szeretnék látni. Mondjuk egyelőre gőzöm sincs, hogy mi ez az egész, maximum gyorsreagálású teóriáim vannak. Bár azt azért erősen ambicionálom, hogy ezek a sugalmazott teóriák minél biztosabban átmenjenek.

Mennyire azonosulsz a térrel, ahol élsz? Van például kerületi identitásod?

Szerencsés vagyok, hogy pont a nyolcadik kerületben lakom, mert itt egyelőre még nincsenek végérvényesen leosztva a terek. Legalábbis még folyik a harc. És ebbe a harcba még, ha szimbolikusan is, de be lehet szállni. Amikor úgy mész végig a Diószeghy Sámuel utcán, hogy tudod, hogy itt napokkal ezelőtt kilakoltatások zajlottak, akkor azért egy kicsi méltóságot ad a tudat, hogy ugyanazon a napon AVM-es (*A Város Mindenkié - a szerk.*) fiatalok üldögéltek a küszöb előtt és mindenféle retorziót bevállalva próbálták meg feltartóztatni a kerület mélyen

rasszista és szegényellenes városrendezési koncepciója jegyében eljáró végrehajtót...

Abból, hogy az *ezt is el* után egyfajta kulturális megmondóember szerepet próbáltak rád erőltetni, egyenesen következnek, hogy az új kötetben ennyire mást csinálsz?

Sokkal több ilyen jellegű szerepajánlatot utasítottam el, mint amennyivel éltem, úgyhogy ebből a szempontból nyugodt a lelkiismeretem, bár az a – nyilván nem feltétlenül a „költői kvalitásaimnak” szóló – felhajtás, ami egy ideig körülvevett, kétségtelenül megviselt. Főleg, mert mindez a kortársaim egy részének ideges értetlenkedésével, sőt, kicsit a „megesett lánynak” szóló megvetéssel is együtt járt. De ennél sokkal jobban bánt, hogy ez alatt a viszonylag felfokozottabb időszak alatt milyen „alacsony határfokkal” tudtam jó ügyek képviselőjére használni az arcom. De nincs mit tenni, az ember nem képes kibújni a bőréből, és az introvertáltságnak azon a szintjén, amin én vagyok, az ember nehezen tud ügyesen bánni az akárcsak pillanatokra is rá vetülő reflektorfényvel. Úgyhogy jobb híján azzal vigasztalódom, amivel a kényelmes és gyáva költők inkább fényezni szokták magukat: az én igazi fegyverem a billentyűzet, nem pedig a bömbi.

(loft design)

a villanyoszlopon egy picit ajtó
az elektromos szekrény mellett egy
fekhelynyi
klórmészpor

47.4896548932, 19.0898099542

Számodra mi a siker mértékessége?

Ha a sikerességet a legcsekélyebb mértékben is értéknek fogadom el, akkor ez azt jelenti, hogy létezik olyasvalaki, akinek meg szeretnék felelni. Sikeresnek lenni végül is annyit tesz, mint ▶

beteljesíteni a várakozásokat. Én pedig az égardta világon senkinek a várakozásait nem szeretném beteljesíteni, és senkinek se akarok megfelelni, se az olvasóknak, se a kritikusoknak, egyes-egyedül csak az igazságnak – bármilyen hülyén hangzik is. Még maximum Jézusnak, de neki is csak azért, mert szemét módon elbántak vele.

Az ezt is el után arról beszéltél, hogy a versekben megjelenő poétikai nonszenszsel arra az etikai nonszenszre akartál reflektálni, ami körülvesz minket. A világító testek versei szinte már dekonstruktivisták, verssorok vannak, töredékek, ellopott mondatok, tele nagyon erősen működő költői képekkel. Ebben a repedezettségben, ami nemcsak a szövegekben, de a melléjük került fotókon is megjelenik, van tudatosság? Azért hullott darabjaira a vers, mert közben a város is szétesik?

Azt remélem, hogy ez a kötet nem áll meg a romfeltárás szintjén, semmilyen értelemben sem „esztétizálja” a romokat, pláne nem „dekonstruál”, hanem egyszerűen adottságnak veszi ezt a szétvert és kifosztott, pusztítás utáni tájat. Konstatálja, hogy ez itt már kábé a *Feleségverseny* (Spiró György regénye - a szerk.) Budapestje, és nem hajlandó azzal vigasztalódní, hogy a Taraliget lakóparkban milyen szépen nő a fű. Senki se gyúr csak az egyik vádlijára és hagyja elsorvadni a másikat, vagy ha igen, akkor az önmaga ellensége. Az egyenlőtlen fejlődés nem átmeneti sajátosság, hanem a legkomolyabb válságtünet, pláne ilyen minimális területen, mint amilyen minimális területen mi élünk. A *világító testek* pont ennek az itt

és most zajló válságnak a konkrét, térhez és időhöz kötött megnyilvánulásából szeretne egy-egy érzékletes képet felmutatni, és a képek kapcsán érvényes állításokat megfogalmazni. Ha te „darabjaira hullott versekről” beszélsz, akkor valamit sajnos rosszul csináltam, mert az kifejezett szándékom volt, hogy ezek külön-külön mind-mind egyben lévő, koherens képek és világos, egyértelmű állítások legyenek.

(live escape game)
 se kód
 se kulcs
 se segítség de még egy lakhatatlanságig
 horrorisztikus
 pince se viszont a
 feladvány megoldva
 kint vagy
 47.4983578063, 19.0699971467

Kép vagy a szöveg volt előbb?

Párhuzamosan gyűltek a képek és a szövegek. Olykor kitűztem magamnak a városban egy-egy konkrét úticélt, de leginkább szabad portyázással telt az anyaggyűjtés. A zsákmányt aztán hazahordtam, a fotók közül kiválogattam a használhatókat, a jegyzeteimet pedig átirтам nagy, A/3-as kartonokra, amik mostanra már kis túlzással stóckban állnak a polcomon. Az viszont, hogy mit fotózik le, illetve hogy miből lesz később vers, az – egyetlenegy megkötésen túl –, majdhogynem esetlegesen alakult. A város a személyes életterem is, úgyhogy gyakorlatilag bármi, ami bármilyen helyzetben, bármely körülöttem lévő emberrel történik, az bizonyos értelemben mind-mind „Budapest” – és ez azért koncepciónak nem lett volna túlságosan erős. A tényleges témaválasztásban leginkább az a határhelyzet segített, amit kijelöltem magamnak, és amihez próbáltam következetesen ragaszkodni. Végig igyekeztem megmaradni külső szemlélőnek, de olyan külső szemlélőnek,

aki igazán „figyel”. Ehhez egy egészen más üzemmódra kellett átállítanom magamat, de ennek az „átállásnak”, úgy gondolom, van egy önmagán túlmutató jelentése is. Én úgy tapasztalom, hogy amikor a város egyik pontjáról rohanunk a másikra, akkor képesek vagyunk elképesztő mértékben szűrni az információkat. Rettenetes skandalumokat veszünk természetesnek, ezért a „figyelő üzemmódra” való átállás már önmagában is egy valóságos érzelmi sokk kockázatát rejt magában. Pláne akkor, ha az ember nem „áll le” foglalkozni a problémával, és ezáltal nincs lehetősége oldani a benne keletkező feszültségen. A könyv készítése során mégis muszáj volt végig ezen a szűk határmezsgyén belül tartanom magamat. Egy-két kivételtől eltekintve nem ültem le emberekhez, nem bonyolódtam beszélgetésbe, hagytam, hogy elsősorban az kezdjen el dolgozni bennem, ami „látszik”. Persze volt, hogy elfogott a kísértés, hogy néhány lépéssel „beljebb” merészkedjek. Például még a könyvben szereplő fotók közé is majdnem bekerült egy kép – mint jellegzetes városi „felület” – egy hajléktalan bácsika karjáról, akit a szállón borzaltan összeicsipkedtek az elősködők. Ez a fotó, vagy akár egy ennek kapcsán keletkező szöveg viszont – a morális dilemmán túl – már határátlépést is jelentett volna, hiszen azt a lélektani pillanatot, amiben a bácsi fogta magát, felgyúrta a karján az ingét és megmutatta nekem a sebeit, hosszú és viszonylag bizalmas beszélgetés kellett, hogy megelőzze. Én viszont most pont azt akartam megmutatni a városból, amit különösebb nekikészülés és szerepváltás nélkül is tulajdonképp egytől egyig mindannyian láthatnánk. Már ha ténylegesen mernénk használni a szemünket.

A dolgot persze az teszi igazán izgalmassá, hogy ez a bizonyos keskeny mezsgye, amin a *világító testek* versei mozognak, az életünket meghatározó legkeményebb egzisztenciális küzdelmek szimbolikus terepe is egyben. Az, hogy még az utcán sétálunk, vagy már az út szélén ülünk, az egy folyamatosan zajló és bizonyos mértékig mindannyiunkat fenyegető szelekciós folyamat két szomszédos fázisa. És akármilyen triviális szociálpszichológiai közhely, mégis furá megtapasztalni, hogy minél könnyebb átkerülni a túlolalra, annál inkább igyekszünk eltávolítani magunktól a személyes „bevonódás” lehetőségét.

Máshogy látod a várost a fényképezőgép kameráján keresztül, és akkor, ha verset írsz?

A fotózás csak egy könnyű kis kaland az életemben, nyilván majd ugyanúgy megkapom érte a magamét, mint úgy általában mindenért, ami egy kicsit is kívül esik az „író író” kategórián –korábban például a *Négyeshatos* című gyerekverskötetemért, amit saját magam illusztráltam, vagy az *Énekelt versek*-ért, amelyekhez én írtam dallamot. Ezek ráadásul nem is hagyományos értelemben vett fényképek, javarészt inkább csak jellegzetes városi felületek – a megfelelő szakkifejezéssel: „textúra-fotók” –, amelyek pont az egyneműségükkel ellenpontozzák mindazt, aminek az ábrázolásához az irodalomnak „szemmel láthatóan” egy sokkal árnyaltabb, bonyolultabb és gazdagabb eszközrendszer áll a rendelkezésére. A fotók csak azt látják, ami van, a szövegek viszont reményeim szerint azt is, ami lehetne.

Az (ez a kijelző a) című versben párhuzamot vonsz a technikai adottságait a kötöttpályás közlekedés népszerűsítésének szolgálatába állító BKK-tábla és a kortárs költők közé. Mi a baj a kötöttpályás költészettel? Csak a költészet örömeért verset írni pazarlás?

A fotók csak azt látják, ami van, a szövegek viszont reményeim szerint azt is, ami lehetne.

Nem, csak engem nem nagyon hoz lázba. Én olvasni is olyan verset szeretek, ami „ki akar mozdítani”. Ami akar tőlem valamit, ami meg akar győzni, ami meg akar változtatni, ami le akar téríteni az addigi „kötött pályámról”, és egészen új aspektusból akarja láttatni velem a világot. És írni is leginkább ilyen szövegeket szeretnék.

Az ezt is elből egyfajta harci kedv volt kiolvasható, a világító testeknél pedig azt éreztem, mintha szemrehányást tennél nekem, az olvasónak, és már én sem tehetem meg többé, hogy elfordítom a fejem.

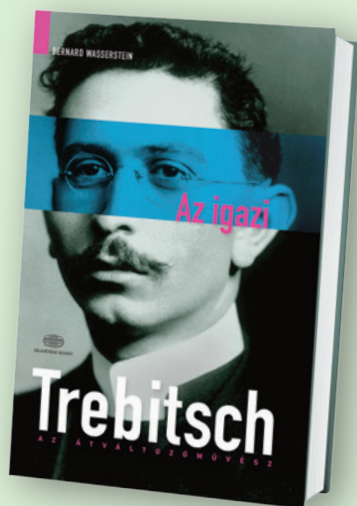
Ha közben a soraim közül kiolvasad a saját magamnak tett jó nagy adag szemrehányást is, akkor a többi az oké.

A nyitóversben, a (tájékoztató)-ban azt írod, a kötet időkapszula. Ebből a definícióból a reményt vélem kihallani, azt, hogy minden, ami mostanában történik, csak egy időszakos dolog. Te mennyire vagy optimista?

Hát, ilyen értelemben Pompei is egy időkapszula – nyilván sokféleképpen lehet „túlélni”. Ha a művészet a részvétnek és az együttérzésnek, illetve az ebből fakadó elégedetlenségnek és haragnak legalább a nyomait képes lesz átmenteni a mából azokra a bizonyos utolsó utáni időkre, akkor végül is már történt valami.

Egyébként érdekes, hogy a tiltakozás bejáratott terei még ma is pont a budapesti utcák. Remélem, hogy az éledező októberi protest feeling-hez – ha ezúttal kevésbé direkt módon is – de a *világító testek* száz kis budapestje révén nekem is sikerül hozzátennem a magamét.

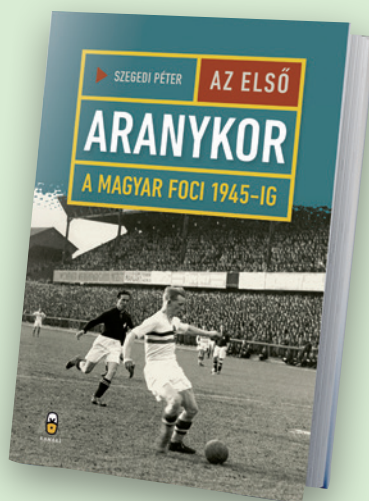
HIRDETÉS

**Bernard Wasserstein:
Az igazi Trebitsch**

Trebitsch Ignác méltán foglalja el jól megérdemelt helyét a világ legnagyobb szélhámosai és identitáskamélonjai között. Olyannyira, hogy Rejtő Jenő róla mintázta Buzgó Mócsing alakját. Izgalmas és kalandos életpályája egyedülálló keresztmetszetet ad a 20. század első feléről.

4800 Ft

**Szegedi Péter:
Az első aranykor
A magyar foci 1945-ig**

Honnan jött az Aranycsapat? Az 1945 előtti, elképesztően izgalmas, színes és sikeres focivilágból, amikor a legnagyobb olasz, portugál és spanyol focicsapatok kispadján magyar edző ült. Egy elsúlylyed, kincsekkel teli, csodás kontinens ez – a magyar fociatlantisz.

4800 Ft

**Paul Johnson:
Az amerikai nép története**

A könyv az Egyesült Államok történetének letehetetlen és olvasmányos elbeszélése a kezdetektől egészen Bill Clintonig. Meglepő és váratlan összefüggések, plasztikus jellemrajzok – és minden benne van, amit tudni érdemes.

5900 Ft

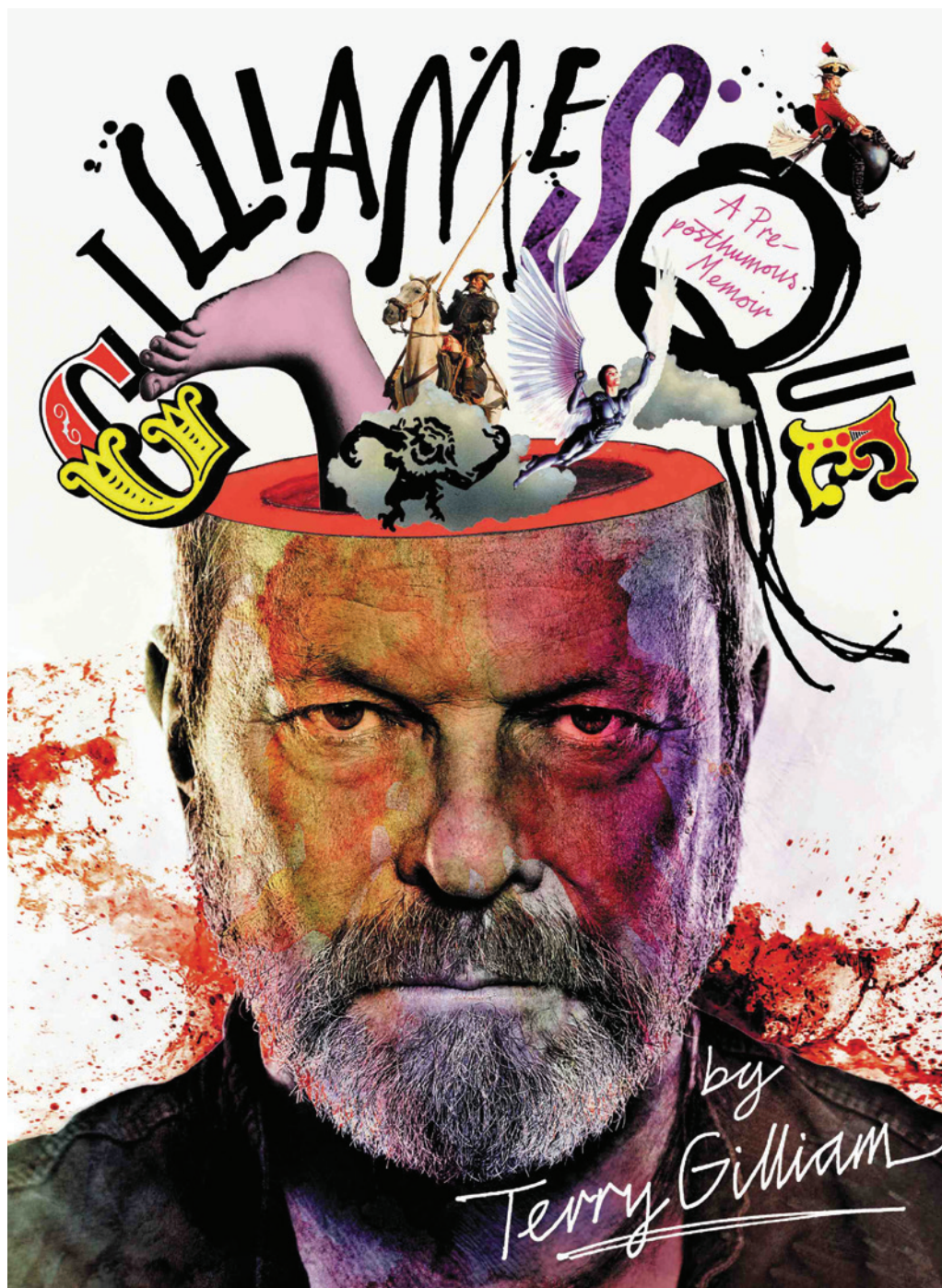
AKADÉMIAI KIADÓ

Terry Gilliam ámuldozva végigvihogta az életét

SZÖVEG: ROSTÁS ENI

CÍMKÉ: BIBLIA, ISZLÁM, HUMOR, SAJÁT HALÁL

„Bármennyire is szeretném mások szemével látni a világot, nem sikerül”, mondja Terry Gilliam, és aki csak egyet is látott már a filmjeiből, az pontosan tudja, hogy miről beszél. *A Brazilt*, *A haláskirály legendáját* és *A félelem és reszketés Las Vegasban* is jegyző Gilliam azon kevés filmrendező egyike, akit mind a mainstream, mind az underground közönség ajnároz, pedig Hollywood nem hordozta mindig a tenyerén.

Az ellenszenv kölcsönös, többek között erről is vall pre-posztumusz életrajzában, a *Gilliam-esque*-ben, amelyből angломániája, gyereknevelési elvei és kedvenc albérlőtársa, egy festékszag-rajongó csótány mellett arra is fény derül, miért döntött úgy, hogy lemond amerikai állampolgárságáról. Gilliam művészeti albumnak is beillő könyve egyszerre csapongó önéletrajz rengeteg kézzel és géppel írt jegyzettel, és exkluzív fénykép-album eddig sosem látott családi

felvételekkel, kamaszkori firkákkal, szkeccsekkel, flyerekkel, werkfotókkal - oxigénmaszk nélküli merülés a szerző elméjébe. Az utolsó helyre, ahol Terry Gilliam lenni akar. A Monty Python-animációkkal ismertté, sőt kultikussá vált filmest, forgatókönyvíró, színészt, komikus emailben kérdeztük politikailag korrekt humorról, ideális sírfeliratról és a Bibliából kiolvasható mintázatokról.

A könyvben felidéz egy gyerekkori történetet, amelyben egy pisilő kutya zuhant a nyakába, miközben egy saját építésű hóbarlangban kalandozott a barátaival. Azt írja, ez a jelenet, és a

vidéken töltött évek sokat tanítottak önnek a test működéséről, és beszámol az elemi erejű rádöbbenéséről is, miszerint létezik tápláléklánc. Azt is írja, hogy ez a rádöbbenés később alkotói szempontból is jó szolgálatot tett. Ez pontosan mit jelent?

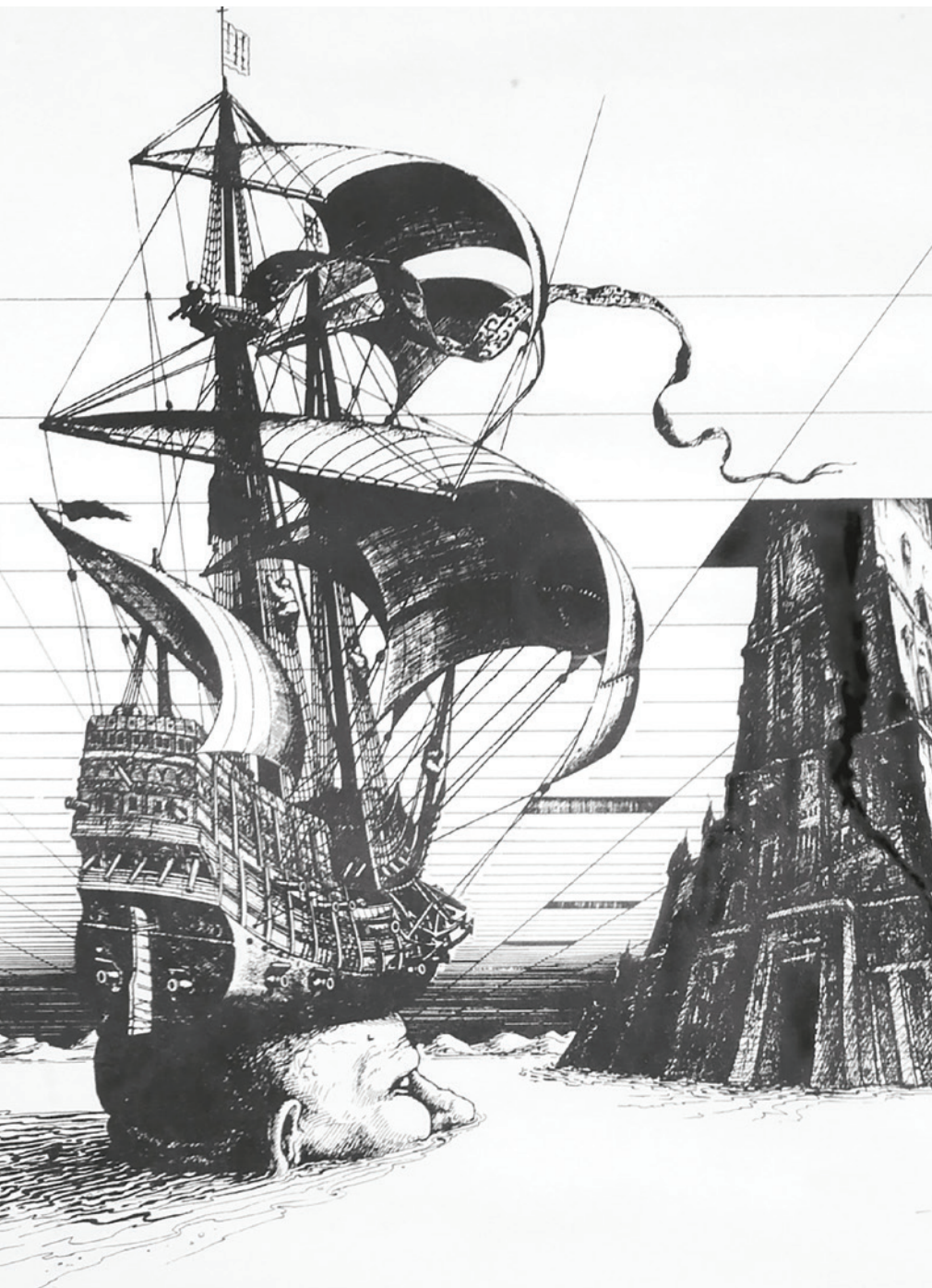
Nagyon elfoglalt teremtmény az ember, egyszerre alkot és rombol, de mindig tisztában kell lennie azzal, hogy a nagy dolgok rendjében milyen apró is igazán. Azt hisszük, mindig mi vagyunk legfelül, pedig csak egy kutyanak kell elengednie magát ahhoz, hogy összemoljon körülöttünk a világ.

”

A humor egy fegyver, amit arra használok, hogy sakkban tartsam a rossz dolgokat, különösen a Nagy Kaszást.

A *Gyalog galopp* forgatása során kezdte először gyanítani, hogy a humor önnek talán „nem bír olyan mindennek feletti jelentőséggel”, mint a Monty Python többi tagjának. Milyen szerepet tölt be a humor jelenleg az életében?

A humor egy fegyver, amit arra használok, hogy sakkban tartsam a rossz dolgokat, különösen a Nagy Kaszást. Segít túlélni a katasztrófákat. Soha semmi sem helyettesítheti, de nem akarom, hogy a történetek, amiket elmesélek, kizárólag viccesek legyenek, hiszen szépség, romantika, ▶

GILLIAMESQUE

Terry Gilliam

HELIKON 302 6999

„Ez nem az a könyv, amit Holly lányom és én eredetileg terveztünk.”

„Egy nagy alakú, drága, kiváló minőségű, a dohányzásztalon tartható könyvet szándékoztunk készíteni a szépművészet inyenecinek a művészi rajzaimból. Lettek volna benne gondosan válogatott történeti nyalánságok azoknak, akik tudnak olvasni. Sajnos azonban amikor a magnófelvétel elindult, nem tudtam abbahagyni a fecsegést, úgyhogy végül inkább olyan lett az egész, mint egy *Grand Theft Auto*-biográfia: nagy sebességű autós üldözés az életemen át, rengeteg farolással meg karambolla, és a legjobb pillanatok olyan gyorsan zúgnak el, hogy alig lehet kivenni belőlük valamit.”

Le mesis megjelölt a stílusát: – Néhány állítok, hogy ez a *Bookin*, mások szerint a *Bookin* és a *Bookin* – azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát, azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát, azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát.

A *Help!* megjelölt a stílusát: – Néhány állítok, hogy ez a *Bookin*, mások szerint a *Bookin* és a *Bookin* – azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát, azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát.

A *Dolling Out* megjelölt a stílusát: – Néhány állítok, hogy ez a *Bookin*, mások szerint a *Bookin* és a *Bookin* – azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát, azaz a *Bookin* meg jelölt a stílusát.

szomorúság és álmok is vannak a világon.

Mit gondol, a politikai korrektség tényleg megöli a humort? Ki dönti el, hogy melyik vicc nem megfelelő, és miért bújnak az emberek a korrektségek álcája mögé, amikor tulajdonképpen mindenki tudja, hogy az egész csak üres udvariaskodás?

Mindig a politikai korrektség volt az embert leginkább korlátozó és az igazságot leginkább elkerülő út: lehetővé teszi, hogy az emberek a saját érzékenységükben dagonyázzanak. Az őszinteséget kidobták az ablakon, hogy ne okozzon többé sértődést. Félnek a megfelelő szavak használatától, és megengedték, hogy az orwelli *újbeszél* az életünk részévé váljon. Nem az állam kényszerítette ránk ezt a nyelvet, hanem mi magunk.

„A nyugati világ valami nagyon fontosról mondott le azzal, hogy elvesztette kapcsolatát a Bibliával”, vagy kizárólag vallásos dokumentumként tekint rá, írja a könyvben. A kapcsolatvesztés és az egysíkú értelmezés ön szerint ahhoz vezetett, hogy már nem vagyunk képesek felismerni a világunkban uralkodó mintázatokat. Milyen napjainkra vonatkoztatható mintázat olvashatók ki a Bibliából?

Azt hiszem, a Biblia felelősségérzetet tanít, különösen a természettel és a társadalom egészével szemben. Számos meséjének központi eleme a nagyobb jó elérése érdekében hozott áldozat. A történetek morálja is nagymértékben változik, az ellentmondások szinte végtelenek. A Biblia nekem egy hatalmas könyvtár, amelynek könyveit különböző emberek írták, különböző korszakokban. Az, hogy néhány ember úgy gondol rá, mint Isten tényleges szavára, nagy probléma, ha csak nem vagy hajlandó elfogadni, hogy az az isten, aki a számos különböző írón keresztül beszél hozzád, annyira őrült vagy skizofrén, amennyire csak lehet.

„Elszabadult a paranoia: az összes arab és minden arab ország gyanús lett” – írta a 9/11 utáni állapotokról, 2001 októberében mégis Marokkóba utazott a lányával, mert úgy döntött, nem hajlandó félni. Úgy tűnik, a történelem ismétli önmagát, és a paranoia ismét virágkorát éli. Min kellene változtatni, hogy ne a félelem uralkodjon?

Amikor Hollyval Marokkóba utaztunk, az nem egy ugrás volt az ismeretlenbe. Számos alkalommal jártam ott korábban, és elhatároztam, hogy megmutatom neki, milyenek is a helyiek, és nem fogadom el, hogy a sajtó és a különböző országok kormányai felszítják a muszlim mumustól való félelmet. Ha az emberek többet utaznának, ahelyett, hogy a tévé előtt ülnek, miközben mások erősen vitatható szándékkal prezentálják nekik a világot, jobban lennének informálva és kevésbé félnének. Ez nem azt jelenti, hogy nincsenek dühös emberek, akik el akarják pusztítani azt a nagyon komplex világot, amelyben élünk, majd egy egyszerű fundamentalista ideállal akarják helyettesíteni. De az, hogy félünk, nem a legjobb módja, hogy ezt kezelni tudjuk.

Többször is említi a könyvben, hogy hiányzik önből a tehetség, és ez egyáltalán nem hangzik úgy, mintha viccelne. Sidney Lumet írta a *Making Movies*-ban, hogy az emberek hiába gondolják úgy, filmet csinálni kreatív tevékenység, valójában 99 százalék inkább iparosmunka. Mindössze 1 százalék az, amit a rendező önmagából beletesz. Úgy tűnik, ön is valami hasonló szeretett volna mondani a *Gilliam-esque*-ben. Hogyan tudja alárendelni az ösztöneit az iparosmunkának?

Nem hiszem, hogy alárendelném az ösztöneimet az iparosmunkának, de a kivitelezési képességeim korlátozzák az ötleteim kifejezését. Számos rendező van, aki tisztességesebb mesterember, mint én, de az ő ösztöneik és ötleteik nem annyira érdekesek, mint az enyéimék. Éppen ezért ők kereskedelmileg sokkal sikeresebbek.

Nagyon kevés embernek adatik meg a lehetőség, hogy elolvashassa a róla szóló nekrológot, de önnek ez is összejött. 2015 szeptemberében a *Variety* véletlenül lehozta a halálhíret *Monty Python's Terry Gilliam, Director of 'Brazil', Dies at XXX* címmel, ezt követően pedig legalább kétszer támasztották fel és nyilvánították újra halottá a Wikipédián. A könyvben leírja, hogy kartonkoporsóban szeretne nyugodni, ha eljön az idő, de mi lenne az ideális sírfelirat?

Jobb szeretett volna lenni, mint amilyen volt, de ámuldozva végigvihogta az életét. **(B)**

Fotó: Ballo Demeter

nemes nagy ághes

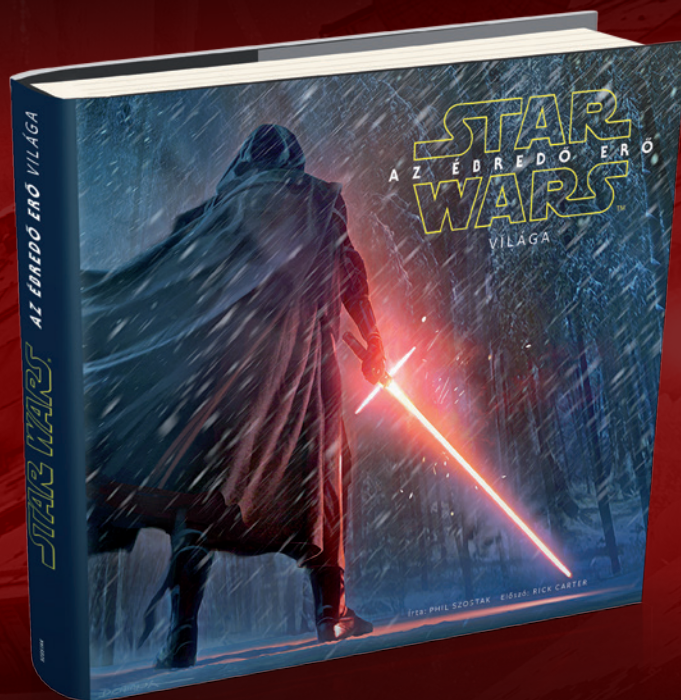
összegyűjtött
versek

Közel 100
kiadatlan verssel

jelenkor

HIRDETÉS

STAR WARS AZ ÉBREDŐ ERŐ VILÁGA

TÖBB MINT 500 FESTMÉNY ÉS RAJZ | SOSEM LÁTOTT LÁTVÁNYTERVEK ÉS STORYBOARDOK | EXKLUZÍV INTERJÚK A STÁBTAGOKKAL

© & ™ Lucasfilm Ltd.

Libri

Keresse a Libri Könyvesboltokban és a Bookline webáruházban.

bookline

*Száz éve született a Matilda
és A barátságos óriás írója*

Roald Dahl mesés és meghökkenítő élete

SZÖVEG: RUFF ORSOLYA

CÍMKE: MESE, HUMOR, ANTISZEMITIZMUS, HATALMUKKAL VISSZAÉLŐ FELNŐTTEK

Roald Dahlt a huszadik századi gyerekirodalom egyik legnagyobb klasszikusaként tartja számon az emlékezet, ez azonban csak egy az író sok-sok arca közül. A nevéhez olyan gyerekgregények fűződnek, mint *A barátságos óriás* vagy a *Charlie és a csokigyár*, de írt felnőtteknek szánt meghökkenítő meséket, kísértetsztorikat, James Bond-forgatókönyvet, groteszk szófacsarásairól, nyelvi leleményeiről, invenciózus szavairól pedig idén szótárt jelentettek meg. Dahlnak ugyanakkor volt egy sötétebb oldala is, melyről születésének századik évfordulóján kevesebb szó esik.

Szepember közepén egy gigantikus barackot vittek végig Cardiff utcáin az ünneplők sokaságában – a walesi város így tisztelt egy leg híresebb szülöttét, Roald Dahl és híres könyve, a *James és az óriásbarack* előtt. Száz évvel ezelőtt született a varázslatos gyerektörténetek és a meghökkentő felnőttmesék írója, akinek az élete annyi csavarral volt tele, ami már önmagában kitett volna egy vaskosabb kötetet. A kezdet közel sem volt annyira fényes, mint azt a cardiffi multság sejtetni engedte. Dahl norvég szülők

gyerekeként látta meg a napvilágot, és alig volt hároméves, amikor rövid idő leforgása alatt az egyik nővérét és az édesapját is elveszítette. Kisdíákként egy bentlakásos iskola tanulója lett, ahol mindennapos volt a testi fenytés. Ellenszenva a hatalmukkal és pozíciójukkal visszaélő felnőttekkel szemben, amelynek a könyveiben is hangot adott, valószínűleg innen ered.

KÉM ÉS KATONA

Egyik leg híresebb meséjében, *A barátságos óriás*ban például a főszereplő Szofit az árvaházból ragadja el a HÁBÓ, ahol az igazgatónő, Mrs. Clonkers büntetésből a sötét pincébe zárja a gyerekeket. Vagy ott

van Matilda, akit egy bingómániás anya és egy csaló autókereskedő apa nevel, ám a kislány nem hajlandó belenyugodni abba, hogy saját családjá semmibe veszi. *A Georgie és a csodaszérum*ban a címszereplő fiú nagymamája egy igazi hárpia, a *Boszorkányok* szereplői pedig kimondottan utálják a gyerekeket. Igaz, utóbbiakat erősen kompenzálja a könyvben szereplő norvég nagymama, akinek alakját Dahl saját édesanyjáról mintázta. Sofie Dahl rengeteg norvég mítoszt, legendát mesélt a gyerekeinek, mindez óriási hatással volt a későbbi íróra, aki aztán fiatalon mindenbe belekóstolt. Szó szerint.

Iskolás volt még, amikor az egyik csokoládégyártó a diákokon tesztelte ▶

új termékeit (innen a csokimánia), és Dahlnak nagy álma volt, hogy egyszer egy olyan csokiszeletet fejlesszen ki, amellyel még a tulajdonos elismerését is elnyerheti. Ám miután befejezte az iskolát, nem az édességiparban helyezkedett el, helyette belépett a Shellhez, amely Kenyába és Tanzániába küldte. A második világháborúban a Brit Királyi Légierőnél szolgált, 1940-ben pedig kényszerleszállást hajtott végre a sivatagban, amelynek során súlyosan megsérült. Első publikációjában a baleset körülményeit írta meg. Később részt vett az athéni légi csatában is. A negyvenes évek elején már légi attaséként szolgált Washingtonban, de háborús veteránként nem találta a helyét a háborúba nem sokkal korábban belépett Amerikában. A sors viszont összehozta C. S. Forester angol íróval, aki a *The Saturday Evening Post* megbízásából egy olyan sztorin dolgozott, amely Dahl repülő kalandjait dolgozta volna fel. Forester arra kérte Dahlt, írásban idézzen fel néhány izgalmas háborús momentumot. „Habár akkor még nem tudtam, ez volt az a pillanat, amely megváltoztatta az életemet” – írta a *The Wonderful Story of Henry Sugar and Six More* című 1977-es kötetében Dahl. Az írás ugyanis olyan jól sikerült, hogy Forester úgy döntött, egy az egyben lehozhatja.

A háború alatt Dahl dolgozott a brit hírszerzésnek is, közben pedig megjelent *The Gremlins* című gyerekkönyve: a címszereplő csintalan manók a királyi légierő legendáriumának részét képezik, és a pilóták úgy tartják, ha valami baj van a géppel, az csakis az ő számlájukra írható. A sztoriból Walt Disney készített volna filmet, ebből végül semmi nem lett.

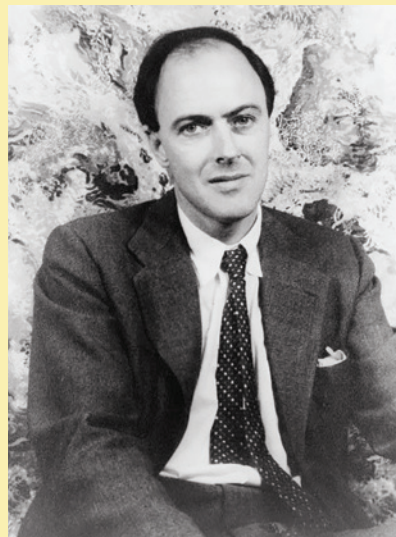
FÉNY ÉS ÁRNYÉK

nnentől kezdve nem volt megállás. Dahl ontotta magából a felnőtteknek és a gyerekeknek szánt könyveket. Írásai jelentek meg a *The New Yorker*-ben, a *Playboy*-ban, a *Harper's*-ben, csavaros történetei pedig hamar felkeltették a filmesek érdeklődését is – Alfred Hitchcock és Quentin Tarantino is sokat merített belőlük. Roald Dahl meghökkentő meséire a nyolcvanas években egy egész tévésorozat épült, az epizódokat maga az író konferálta fel. A hatvanas években írt néhány forgatókönyvet is, a nevéhez kötődik az 1967-es *Csak kétszer élsz* című Bond-film és a *Csodakocsi* című 1968-as vígjáték is – mindkét esetben Ian Fleming történetét adaptálta vászonra. Egy darabig úgy volt, hogy ő írja a *Charlie és a csokigyár* forgatókönyvét is, de végül nem tudta

Bevezetés a roalddahlizmusba

Ha az ember gyerekként ismerkedik Roald Dahl műveivel, akkor a magyarul is fellelhető meseregényeivel nem tud melléfogni.

A barátságos óriás (korábban: *Szofi és a HABÓ*), a *Matilda* és a *Charlie és a csokigyár* is hozza azt a gyerekközpon-tú, mesebeli világot, amely teljesen beszippantja az olvasót. Magyarul elérhető még a *Charlie és a csokigyár* folytatása, a *Karcsi és a Nagy Üveglift*, és szintén a gyerekolvasóknak szól a *Danny, a szupersrác*. A dahl univerzumba jó belépő lehet a Scolar új kiadványa, a *Roald Dahl csodálatos világa*, amely rengeteg képpel, rajzzal, apró érdekességgel és leírással vázolja fel az írói életművet. Legalábbis azt a részét, amely a gyerekeknek szól. A felnőtteknek szóló könyvei közül magyarul is olvasható a *Meghökkentő mesék 1-2.* antológia, vagy a *Spermaakció*, melyben az élelmes Oswald hírességek spermáját akarja eladni a gyerekre vágyó gazdag nőknek.

tartani a határidőt. Az 1971-es adaptáció nem tetszett neki, mert az Charlie helyett inkább Willy Wonkára fókuszált.

Roald Dahlt méltán ünneplik a világ egyik legnagyobb mesemondójaként, holott az írónak volt egy sötét oldala is. Jasmine Donahaye, a Swansea Egyetem tanára hívta fel a figyelmet arra, hogy a centenárium nem adhat ürügyet, hogy elhallgassuk Dahl antiszemizmusát. Az író 1983-ban a *New Statesman*-nek például azt mondta, Hitler nem véletlenül

végeztette ki a zsidókat, és hozzátette, hogy a „zsidó karakternek” van egy olyan vonása, amely gyűlöletet kelt. A legendás irodalmi ügynök, Robert Gottlieb memoárja, az *Avid Reader* szeptemberben jelent meg, ebben szintén antiszemitának nevezi Dahlt.

Mindezek után talán nem meglepő, ha a téma *A barátságos óriás* cannes-i premierjén is felmerült. Steven Spielbergnek saját bevallása szerint korábban nem volt tudomása Dahl antiszemita megjegyzéseiről, és rendezőként arra a történetre összpontosított, melyet az író papírra vetett. Spielberg később a *The New York Times*-ban paradoxonnak nevezte, hogy valaki, aki antiszemita megjegyzéseket tesz, olyan történeteket írjon, melyek éppen ennek ellenkezőjét hirdetik. És valóban: Dahl hősei lehetnek furcsák, beszélhetnek viccesen, külsejük lehet egészen rendkívüli, akár teljesen ki is lóghatnak a környezetükből, az elfogadás, a hétköznapitól eltérő tisztelete mégis fontos üzenete a történeteinek. „Szóval, nem tudom. Egyszerűen odavagyok *A barátságos óriás*ért, csodálom az értékeit, és még nekem is nehéz elhinni, hogy valaki, aki ilyet tudott írni, képes volt olyan szörnyűségeket mondani” – nyilatkozta Spielberg. **K**

**Roald Dahl
meghökkentő
meséire a
nyolcvanas
években egy
egész
tévésorozat
épült.**

(cím nélkül)

SZÖVEG: KEMÉNY ISTVÁN | KIÁLLÍTÁS: FIATAL LENGYELORSZÁG - A VALÓSÁG UTÓÉRZÉSEI (2016. OKTÓBER 01. – 2016. DECEMBER 04.)

És láték akkor a bedólt bank tetejéből egy haragvó hóembert kiemelkedni, fején egy autónak részletével, és véltem ezt rossz álomnak, ámde pedig sem nem rossz, sem nem álom nem vala. Vala inkább maga a relatíve jó és relatíve szintiszta valóság.

És láték még a banképület mellett gyülekezni tanácstalan tüntetőket, a kiknek a hóember nem fért sem nem látása síkjába, sem nem gondolkodásának tartományába, és véltem ezeket a kisbefektetői félelmek megtestesítőinek, a kiknek a banképületből kiáradó dermesztő, jeges közöny is éppen elég teher, s nem kell ő nékik még az is, hogy mindennapi létük dimenziójából felemeljék arcukat. Mert hogy már eddigi éltük során is éhük vala nékik a szorongás, a melyet most csillapít a közvetlen éhhaláltól való konkrét rettegés.

De láték akkor a levegőégben, az angyalok szférájában, futólépésben közelgő ijedt arcú rohamrendőröket, a kiknek parancsuk vala a templomot fenevadaktól megvédelmezni. És láttam ő magukat e fenevadakat, s valának ezek egy részben földönkívüliek, más részben korábbi földtörténeti korszak prédaesői, s mindkét részben pedig pikkelyes sárkányai későbbi élőlények kollektív emlékezetének. És e fenevadak nem tevének mást, mint hogy vigyorgó pofával nyúláltak és lihegték a templom kupolája felé.

És láték flashbacket, évekkal előbb multiplex mozik termében, a melyben majdani rohamrendőr és majdani tüntető gyermekeként ültek vala külön s külön családjaik körében, és bámulának ezekhez hasonlatos fenevadakat, és látám ennen magamat is ugyanott. És azt gondolám, hogy a meddig e féle fenevadak töltik meg elméjét mindannyiunknak, addig az minékünk még mindig sokkalta jobb, mint a semmi. És tudtam volna akkor sírni és nevetni egyszerre az mi magunkon.

És fordítám fejemet az égi dolgokról a földiekre ismét, s láték fémm modulokból

összeállított kordont a templom körül, s láték ott rohamrendőrökkel tüntetőket összecsapni. És egy tüntető kezében vala egy úttestből kibontott térkő, és a levegőben is repüle több másik ehhez hasonlatos. És vízgyűzást is láttam, s hátára döntött égő autót is.

És látám ez autót az utcai harcok részeként a templom előtti téren, s ezzel egyidőben a legalsó képnek részeként is hullani a békés valóság felé. Egy gyógyszer-tár és egy ép banképület közötti utcára fog zuhanni másodperceken belül. És figyelmeztetem ekkor en magamat,

hogy a mit mostan látok, az csak mind egy szőnyegbe szöve vagyok.

És jelét kezdtem keresni annak, hogy a szőnyeg megszövjője akart-e én nékem mondani valamit, avagy tréfált velem. És ránéztem újból az egész szőnyegre, és látám megint csak a templomot a kép centrumába szöve, ám de elzárva mindenkettől, elkerítve Istentől épp úgy, a hogyan emberi agynak rémétől és en magunktól is. S meghallottam ekkor a szőnyegszövjőt így szólani én hozzám: sírjál és nevéssél! És megéreztem akkor az ő lelkének szomorúságát, a mely az enyémmek édes testvére. **k**

Írott rekordok

CÍMKE: MŰVÉSZET, ÁRVERÉS, ÜZLET

Elindult az ősz, és visszatért vele az élet a nyáron mindig pihenő műkincspiactra: nemcsak kiállítások nyílnak, de kezdődik az aukciós szezon is. Saját árverési katalógusom munkálatainak közepén arról írok, mi olvasható ebben a témában, mit jelent a borító mint felület, ha képeldásról van szó, és az írott szövegnek mi a jelentősége, ha műkincsek cserélnek gazdát.

Ha valaki olyan izgalmasan megírt könyvet szeretne olvasni, mint amilyen frenetikus egy árverés tud lenni, kevés választása van magyar nyelven. 2002-ben jelent meg Judith Benhamou-Huet könyve a műkereskedelemtől *A művészet mint üzlet* címmel. A fordítás szerintem lehetne gördülékenyebb, de az adatok teszik a dolgukat, mert igaz, hogy tizennégy év telt el a megjelenése óta, az ott említett leütési rekordok még most is meglepőek. A könyv erénye, hogy megkísérel elmagyarázni, hogyan működik ez a piac, mik az árképzés szempontjai, mi az ésszerű magyarázata annak, hogy bizonyos, akár még élő művészek munkáiért valaki egy Los Angeles-i úszómedencés villa árát is hajlandó kifizetni.

Benhamou-Huet francia újságíró, aki a kilencvenes évek kezdetén specializálódott a műkincspiactra, sok fontos magazinnak és szakújságnak dolgozik, és megvan az a bámulatos képessége, hogy röviden is el tud mesélni történeteket. Így kifejezetten frissnek és mainak hat, mintha már 2002-ben a kétsoros Facebook-posztokhoz szokott közönséghez szólna. Szövege gazdagon illusztrált, a művek reprodukciói kicsik ugyan, és nem is annyira túlcordulóan színesek, mint az albumokban, mégis rengeteget lehet látni, megérteni, tanulni belőlük. Címlapja frappáns: egy műtárgyként falra

akasztott ötvendolláros. Talán elgondolkodott azon, tegyen-e rá egy Warholt, a dollárjeles sorozat egy darabját, de rájött, itt most nincs helye az absztrakciónak. Hogy most pont nem az inspiráció érdekes, az, hogy hogyan hat a pénz mint jelenség a művészekre. A lehető legjobban lecsupasztva arról kell írni, hogy egy kép elsősorban kultúra, történelem és vizualitás, ám most az anyagi oldalát előtérbe helyezve. Nekem nagy élmény volt olvasni akkor, jó bevezetés ebbe a kívülről nehezen elképzelhető összefonódásokból építkező világba.

Igazából a legtöbb könyv, ami ebben a témában íródik, a szenzációval indít, a laikusokat legjobban érdeklő alapkérdéssel, hogyan képesek létrejönni ezek az

árak, mennyire egzotikus, filmszerű a közeg. Mint minden forgatáson, végül itt is szétszedik a díszleteket, és lesminkelnek a színészek, és ami marad, az még mindig szép, de már kevésbé csillog. Ehhez először is tájképszerűen, magasról kell adni egy összképet, bemutatni a szereplőket, tényezőket, intézményeket, és azt is, ezek hogyan kapcsolódnak, melyik soron dolgoznak a gyárban, amelynek végterméke egy jól beárazott életmű. Higgadt, követhető, objektív dolgokat mutatni, és azt is, ahol elengedjük a rációt, és bejönnek a gyűjtés szabálytalan, személyes, érzelmi oldalai. Az aukció ezek kvintesszenciája, a tudományosság és a féltelenség duettje, nem véletlen, hogy annyira élvezem az árverésvezetést.

TOBIAS MEYER A SOTHEBY'S ÁRVERÉSÉN

”

Egy jó árverezőház kiadványai szinte tankönyvként működnek, rengeteg tudás sűrűsödik bennük.

A szövegeknek egy katalógusban is fontos szerep jut. Egy jó árverezőház kiadványai szinte tankönyvként működnek, rengeteg tudás sűrűsödik bennük, művészettörténészek és kutatók írják őket, ráadásul közérthető nyelven. Ha más nem, az jól orientál egy katalógusban, hogy a legfontosabb képeket hosszú tanulmány kíséri. Csupán azért nem mondanám, hogy tankönyvek, mert mégis csak piaci szituációban vagyunk, ahol egy életművön belül az adott, eladásra szánt festményre szegeződik a reflektor, jelentősége kiemelt hangsúlyokat kap. A műgyűjtés és a műkereskedelem is személyességen alapul, kapcsolatokon, bizalmon, beszélgetéseken, és az eladásban is hasonló meggyőzőési technikák vannak, mint más luxuscikkéknél. Mivel ez kulturális termék, a saját története mellett a közös, nagy kultúr-történetbe is becsatlakozik. Egy katalógus tanulmány erről szól, előképekről, szellemi műhelyekhez, körökhöz, iskolákhoz való tartozásról. Minél alaposabb és minél élvezetesebben megírt, minél fontosabb szakmai szerző jegyzi, annál jobban teszi a dolgát. A aukciós katalógusok címlapján általában a legszenzációsabb kép szerepel vagy több szenzációs mű kis részleteinek szelekciója, ezért kiemelten fontos felületek.

Akit alaposabban érdekel a műkincspiac, elolvashatja Martos Gábor *Egy cápa ára* című tanulmánykönyvét is, ami rendszeren

végigvezet ezen a szövevényes tájon. Sok adattal, grafikonnal, toplistákkal, de leginkább szövegekkel. Címlapján Damien Hirst cápája úszik formaldehidben, ezzel pompásan összefoglalva a kétezres évek műkincspiacának egyszerre tudatos, őszinte és manipulatív erőinek nagy összjátékát.

Kedvenc árverésvezetőm a Sotheby's aukciósház kortárs területét 20 éven át vezető Tobias Meyer. Tökéletesen öltöző, sármos, okos, művelt, szellemes pasi, akinek a szavára ad a globális gyűjtői kör, és aki százmillió dolláros műveket tud kikérni gyűjteményekből aukcióira, hogy a kezét a magasba tartva, tekintetét a potenciális új tulajdonos tekintetébe fúrva gazdát találjon nekik. Pár éve kiszállt, azt mondta, ötvennél átgondolta az életét, új dolgokat szeretne kipróbálni. Volt is nagy ijedtség, mert ő egy alapintézmény, akkora tudással, networkkel, bizalmi aurával, ami jelenleg páratlan. Most kereskedőként dolgozik, privát eladásokban közvetít, és igaz, hogy könyvet nem írt még, de megjelent interjúi jól mutatják be a világát.

Ezen a területen a legnagyobb kihívás, hogy miközben elképesztő érdeklődés övezi a témát, a kulcsfigurák, aukciós házak tulajdonosai, árverésvezetők, privát tanácsadók csak limitáltan mesélhetnek részleteket egy alapvetően a bizalmon alapuló, valamint az anonimitást tisztelőben tartó terepről. Sok gyűjteményről, gyűjtőről, fantasztikus és rekordáron eladott műről lehet mesélni, de épp ennyi részlet örökre takarásban marad az üzlet jellege miatt.

Érdeemes elolvasni angolul a *Collecting contemporary*-t, mert könyvtárgyként és tartalmában is élvezetes, a szcéna jellemző szereplőivel készült interjúkból áll: a gyűjtő, a kurátor, a múzeumi szakember, a tanácsadó, a galerista, a kereskedő, a múzeumigazgató, a művészeti iskola alapítója. Velük a volt Wall Street-i bankár, Adam Lindemann beszélget, aki ma már fontos gyűjtő és kereskedő, újságcikkek és könyvek szerzője, galériaalapító. Rengeteg kép kíséri a beszélgetéseket, egészoldalas, színes reprók, nézni és olvasni egyaránt élmény. De vegyük figyelembe, hogy a szerző nem egyszerű érdeklődő megfigye-

lője a területnek, ezért nagyjából semmit és senkit nem véletlenül választott ki ebben az interjúkönyvben. Címlapján megint csak dollárt látunk, Richard Phillips festményét, de egyéb részletek miatt ezt lehet, hogy csak idővel fedezzük fel. Mindesetre nagyon találó választás egy olyan könyv borítójára, ami arról is mesél, mennyi magamutogatás, szenzáció is kell a jó tartalom mellett, ha valaki észre akarja vetetni magát a kortárs kínálatban. A könyv mottóját a Martos-könyvnél már említett Damien Hirst adta: „A művészet az életről szól, a műkincspiac pénzről”. Ha van, aki az Élettel foglalkozó művészként ezt abszolút tudatosan használta, az ő.

Ha valakit kifejezetten az aukció mint hetekig előkészített előadás érdekel, szívesen ajánlom a saját könyvemet is, a *Csillagtúrát*. Ebben a kulisszáról lehet sokat olvasni, a felkészülés fázisairól, hazai rekordokról, a három óra alatt ott megforduló sokszázmillió forintról, és arról a néha észvesztő hangulatról, ami egy aukción létre tud jönni. **K**

Irodalmi elefántkór

Lapszerkesztők között közhelynek számít, hogy minden szövegnek jót tesz, ha húznak belőle, magyarul ha lerövidítik.

Mindenkinek más a módszere – egy szakmai legenda szerint volt olyan szerkesztő még a papíron szerkesztős időszakban, aki még olvasás előtt ollóval kivágta a szövegek közepső harmadát, mert ő arra esküdött, hogy mindig az a legunalmasabb. A szerzőnek az elején még van némi lendülete és gondolata, a végére már rájött, hogy mit is akar mondani, a kettő között pedig csak küzd, hogy majd meglegyen az elegendő mennyiségű betű.

A sajtóban gyorsnak kell lenni, és aki gyorsan ír, annak nincs ideje tömörnek lenni. Van egy sokat forgó idézet (Blaise Pascal, 1657), amely nagyjából úgy hangzik: „Ne haragudjon, hogy ilyen hosszú levelet írtam Önnek, sajnos ezúttal nem volt időm rövidebbre.” Aki gyorsan ír, az kevesebbet gondolkodik közben, kevésbé szűri meg a mondanivalóját, a szöveg szószátyár lesz.

Az irodalom persze nem sajtó, nem olyan pillanatműfaj, amelyet az esetek túlnyomó többségében szerző és olvasó egyaránt elfelejt másnapra. Az elmúlt hónapokban több úgynevezett „vaskos kötetet”, közel ezer oldalas, fizikailag is nagy művet olvastam el. Azért vagyok az oldalszámokban némileg bizonytalan, mert ezek között volt olyan, amit csak e-könyv olvasón fogtam a kezemben, és ott nincs közvetlen érzetünk a mű fizikai dimenziójáról – nem érezzük a súlyát, nem fárad el a karunk olvasás közben, nem nyomja ki a táskánkat. Vegyünk most itt példának ezek közül három, meglehetősen különböző művet: egy lektúrt (Frank Schätzing: *Raj*), egy klasszikus nagyregényt (Nádas Péter: *Emlékiratok könyve*) és egy non-fiction történelmi művet (Christopher Clark: *Alvajárók*).

Schätzing könyvét elektronikusan olvastam. 900 oldalasra tippelném fizikai

formában (*1022 oldal a magyar kiadás - a szerk.*) – és bármikor bátran nekiállnék, hogy azt az egyharmadnyi 300 oldalt lapszerkesztői magabiztossággal kihúzzam belőle, azzal a meggyőződéssel, hogy a műtét a könyv javára vált. A tudományos sci-fi lényege megmaradt volna: a természetnek a tengeri olajfúrótoronyok jelképezte, ember általi kizsákmányolása ellen fellázad a tenger mélyén élő, ismeretlen, nem-emberi civilizáció, és ez óriási kataklizmát okoz. Biztos vagyok benne, hogy Schätzing ezt a könyvet igen gyorsan írta, én pedig gyorsan olvastam. A gyorsan írt szöveg ugyanis gyorsan is olvasható, mert, éppen a szószátyárság miatt, nem intenzív, nem sűrű.

A *Rajt* körülbelül egy hét alatt olvastam el, az *Emlékiratok könyve* hasonló terjedelmű két kötete (*2015-ös kiadás: 992 oldal - a szerk*) viszont jó két hónapomba telt (mivel nem tudtam a fizikailag is nehéz művet mindenrovára magammal vinni). Némi erőltetett arányítással azt is mondhatom, hogy annyival tellett nekem több időbe elolvasni Nádas regényét a Schätzing-lektúrhöz képest, amennyivel több időbe került az előbbinek megírnia a sajátját. (Matematikai vargabetű: ha elfogadjuk ezt az arányosságot, és ha tudjuk, hogy nyolc nap alatt olvastam el a *Rajt*, és 64 nap alatt az *Emlékiratok könyvét*, továbbá tudjuk, hogy Nádas tizenegy évig írta a maga regényét, akkor Schätzing a *Rajt* egy év és három hónap alatt írta. Ami persze egyáltalán nem biztos.)

Lehet-e esztétikai szempont, hogy milyen hosszú, hány betű, oldal vagy kiló egy könyv? Valamelyest biztosan, de számomra fontosabbnak tűnik, hogy mennyi időt igényel az elolvasása. Az idő ugyanis valódi értékkel bír, és így összevethető más, a művek által nyújtott értékekkel. Valószínűleg sokkal súlyosabb kérdés a szerző életében, hogy megért-e az életéből

tizenegy évet ez a mű, de az én olvasói léteemben mégis az a kérdés, hogy megért-e 64 napot az enyémből. A fenti méricskélés szempontjából pedig, hogy kaptam-e tőle nyolcszor annyit (hiszen ennyivel fektettem bele többet), mint Schätzing regényétől. A *Raj* persze könnyű ellenfél, de ha egy másik, közben olvasott regényhez, Anthony Burgess *Egy tenyér ha csattanjához* mérem, amelyet valamikor júliusban egy nap alatt elolvastam, akkor a 64-szeres szorzó vészjóslóan rontja az *Emlékiratok könyve* idő-érték arányát.

Persze, az imént bátran nekimentem Schätzing cirka 2-300 oldalnyi túlírtóságának, de merném-e a klasszikus nagyregény bőbeszédűségét taglalni? Legalább úgy, mint egy kőműves, akinek azért az építészet mégiscsak a szakmájába vág, és a Sagra Familiaiban járva úgy dörmög, hogy szép-szép, de azért gondolhattak volna rá, hogy valakinek ki is kell majd fűtenie ezt a barom nagy házat. Szóval, tudni talán még tudnám, de nem merném.

Miközben azonban azt ellenőriztem a matematikai képlethez, hogy mennyi idő alatt is készült az *Emlékiratok könyve*, kiderült, hogy Nádas a Literának a regény megjelenésének 30 éves évfordulója alkalmából adott interjújában elárulta a titkot:

„Az volt az iskolám, hogy amikor megírtam az *Egy családregény végét*, akkor Mészöly Miklósnak túl hosszú volt. „Húzzad!” Ami megjelent, már egy húzott változat. Írtam, húztam. Mert természetesen menet közben is húztam, csak mindent nem tudtam kihúzni, és amit Mészöly igényei vagy a háború utáni nemzedék közös igényei szerint ki kellett volna húznom, az voltam én magam. Ezzel az én magammal, ezzel a locsogóssal, terjengőssel, bőbeszédűvel nem tudtam mit kezdeni. Azért fordultam Mészöly felé vagy Mészöly prózaírási metódusa felé,

mert ő rövidített, ahogy a saját kéziratával kapcsolatban ő mondta, gyomlált, még a névelőket is kihúzta. (...) Intenzívebb lesz a szöveg tőle. Na most ez csináltuk Miklóssal, gyomláltunk, de egy bizonyos pontnál tovább nem tudtam vele gyomlálni. Megmakacsoltam magam, az ellenkezőjét csináltam, mint amit ezektől a mestereimtől minden műfajban, s éppen a nagy gyomlás közben megtanultam. (...) Szegény Mészöly Miklós már el sem tudta olvasni az *Emlékiratok könyvét*, mert egy rendes redukcionista miként tudott volna egy ilyen monstruózus szöveghalmazt elolvasni.”

A tényirodalomban sokkal kevésbé profán a befektetett idő és az elérhető tudás arányának mérés-képzése. Tényirodalomban lelkiismeret-furdalás nélkül ugrok át komplett fejezeteket, amire szépirodalomban képtelen lennék. Napjaink egyik menőnek és korszerűnek számító mobilalkalmazása, a Blinkist sem véletlenül kizárólag non-fiction műveket rövidít le 15 perc alatt elfogyasztható hosszúságra. Christopher Clark *Alvajárókja* méretben összevethető az előző két könyvvel, részemről kívánt időigénye, tömörsége, viszont inkább az *Emlékiratok könyvéhez* áll közel. Mégsem olvastam volna szívesebben a Blinkisten és nem is ugráltam benne.

Egészen más empátikus emberi narratívákba helyezve olvasni egy évtizednyi világpolitika-történetet, mint egyszerűen csak megtudni, hogy a szerző kutatásai szerint az első világháború előtt a felek valójában nem akartak háborút, kivéve talán a szerb, az orosz és a francia politikai elit egy részét, akik éppen egy időben váltak dominánssá odahaza, és minden fél a másiktól feltételezte, hogy az már elszánta magát a nagy háborúra. Tehát Clark könyvére semmiképpen sem igaz, hogy szívesebben olvastam volna a Blinkisten, amellyel éppen mostanában barátkozom (és meglepődnék, ha valamilyen következő számban ne számolnék be itt rapidolvasási kalandjaimról). És van még itt néhány technológiai és piaci szempont.

Az e-könyvek korában a papírkönyvnek mintha egyre inkább az is a funkciójává válna, hogy küllemével is sugározza a mű tekintélyes mivoltát. (Érdekes, hogy az *Emlékiratok könyve* 1994-es puhafedelű kiadása például fele akkora méretű, mint a 2015-ös keményborítós). Hiába lehet egy 100 oldalas könyv épp olyan korszakalkotó, mint egy 500 oldalas, ezt sokkal nehezebb elhitetni róla a boltokban. A számítógépes szövegszerkesztés pedig az írás folyamán változtatott alapjaiban. A tömörség

EZEKET OLVASTAM MÉG AZ ELŐZŐ SZÁM ÓTA

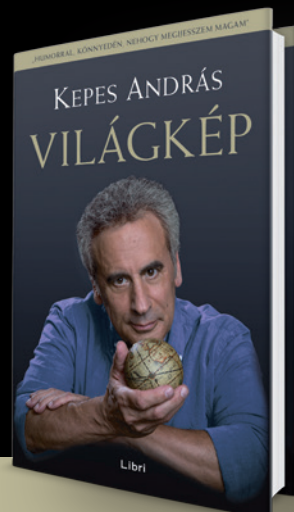
Mirko Kovác: Város a tükörben
Mirko Kovác: Város a tükörben
Tótfalusi István: Sertések a Bakonyban
José Saramago: Káin
Irvin D. Yalom: Amikor Nietzsche sírt
Dobos Ferenc: A médiahasználat változása az erdélyi, felvidéki, kárpátaljai és vajdasági magyarság körében
Áldozó Krisztián – Vígh Viktória – Szabó Zsófi: Kis közhelyhatározó
Paul Bowles: Music of Morocco
Totth Benedek: Holtverseny
Malcolm Cowley: Az amerikai író természetrajza
Kazuo Ishiguro: The Remains of the Day

egyik nagy mestere, F. Scott Fitzgerald korában a szöveget számos alkalommal fizikailag is újra kellett írnia a szerzőnek, és ez kézzel vagy írógéppel egyaránt nagy szenvedés. A számítógépen író szerzőnek (és itt Nádas épp nem jó példa) azonban nem kell a saját energiáival takarékoskodnia, hiszen a már egyszer megírt szöveg darabkái további erőfeszítés nélkül hasznosíthatja újra, helyezgetheti ide vagy oda. A tömörséget bizonyára segíti, ha az embernek kézzel kell minden új változatot lekörmölnie. A számítógépek kora előtt valószínűleg ezért sokkal több szövegrészlet végezte a kukában, és veszett el mindörökre. A húzás egyik legfőbb tanulsága azonban éppen az: amit nem ismerünk, az nem hiányzik. **K**

HIRDETÉS

VILÁGKÉP

*Most ordítani hallom
a világ GPS-ét.
Azt üvölti:
Újratervezés!*

MEGJELENT KEPES ANDRÁS ÚJ KÖNYVE

TÁRGYALÁS | LATOR LÁSZLÓ

A Muzsikáló reggelben hallott egy feladványt, amiben a műsorvezető arra várt választ, hogy Johann Strauss melyik magyar drámából írta a *Cigánybáró* című operettet, de a kérdés rosszul lett feltéve, mert Jókai Mór jegyzi a *Cigánybárót*, ami nem dráma, hanem kisregény. És ha már előkerült, újraolvassa.
John Updike: *Isten velünk vonul*
William Styron: *Nat Turner vallomása*

A lakásban több rádió is van, hajnalban és munka közben is sokszor szól a Bartók Rádió.

Tóth Krisztina hozta ajándékba nagyanyja gyökérből készült alkotását, ami azért csodálatos, mert így találta a fadarabot.

A lakásban több fotó és festmény is található, az asztalán ez az egy, feleségével közös látható.

SZÖVEG: VALUSKA LÁSZLÓ

KÉP: VALUSKA GÁBOR

A Rózsadomb tetején vagyunk, a polgárság zárt falujában, ahova 1963-ban költözött feleségével Lator László Kossuth-díjas költő, műfordító. A lakásban a könyvek csendes elősködőként foglalnak el egyre több falfelületet, majd a kisebb szobát is, ami csak azt bizonyítja, hogy a könyvespolc nem egy funkcionális tárgy, hanem egy velünk élő organizmus. A 88 éves írónak nincs konkrét íróasztala, viszont két asztalnál is rendszeresen dolgozik, csak a hangulatától függ, éppen melyiknél. A képünkön a napsütötte asztalt látni, a másik szobában az üveglappal fedetten fotókat és Ugocea vármegye fénymásolt térképét találjuk, illetve egy teljes falat beborító könyvespolcot, amin abc-rendben sorakoznak a könyvek, és ahol egymást érik a Weöres Sándor-dedikációk.

Az Eötvös Kollégiumról szóló könyvet újra és újra előveszi, mert ez "az én életem képletszerű szakasza".

Lator családja Makón lakott, ahogy az 1848-as forradalom és szabadságharc hőse, Damjanich János özvegye is, aki rájuk hagyta székét, ami azóta egy alapos renováláson is átesett.

Napsütés: „Régen korán keltem, most már korán ébredek” - meséli mosolyogva Lator, aki reggeltől délig ír, mert amikor reggel felébred, tele van életerővel, viszont ahogy szürkül, úgy fárad bele, és hagyja abba az írást.

Írógép, Silver Reed 200, narancssárga. Mindig írógéppel dolgozott Lator, ráadásul egészen különleges módon, mert nem jegyzetel, firkál, hanem egyből írógépbe írja a verset, amit előtte már fejben összerakott.

A barna nyelű kés arról híres, hogy ezzel jár gombászni.

Az életrajzhoz gyűjtött írárok, dokumentumok, amelyek legtetején olvashatunk dédnagyapjáról. Lator Gábor joghallgatóként Wesselényi Miklós jó ismerőse lett, az 1848-as szabadságharcban Bem József tábornok alatt katonáskodott, később alispán és országgyűlési képviselő vált belőle.

HÁROM KÍVÁNSÁG

Minden számban választunk három könyvet, amit nagyon szeretnénk magyarul is kézbe venni.

SZÖVEG: RUFF ORSOLYA

1

BEHOLD THE DREAMERS

Imbolo Mbue

RANDOM HOUSE 400 28 \$

A kameruni Imbolo Mbue saját amerikai álma kis híján szertefoszlott: a jelenleg 35 éves író nő 17 évesen érkezett az Egyesült Államokba, diplomát szerzett, majd dolgozott recepciósként, mosogatóként, titkárnőként, sőt, egyszer két hétig még porszívókat is árult. Már közel volt ahhoz, hogy hazautazzon, ám 2005-ben New Yorkba költözött, és adott egy utolsó esélyt az álmainak. A gazdasági válság miatt nem sokkal később elveszítette az állását. Munkanélküli volt akkor is, amikor a manhattani irodaépületek tövében felfigyelt a sofőrökre, akik cégvezető munkaadóikra vártak. Ez adta az ötletet *Behold the Dreamers* című regényéhez, amely egy Wall Street-i nagykutya és kameruni származású sofőrje, illetve családjai kapcsolatáról szól. A Lehman Brothers bedőlése a kameruni jende egzisztenciáját is veszélybe sodorja, ő viszont foggal-körömmel ragaszkodna az álláshoz, még ha saját házassága közben darabokra hullik is. Imbolo Mbue az elkészült kéziratot Susan Golomb irodalmi ügynököt kezdte el bombázni, aki például Jonathan Franzen ügyeit is intézi. 2014-ben Golomb végre ígert mondogott, a könyv idén nyáron jelent meg; a filmes jogokat a TriStar Pictures vette meg, a producerek között George Clooney-t emlegetik.

Miért olvasnánk? Mert úgy mesél valami nagyon aktuálisról, hogy közben a személyes hatalomról, a társadalmi tagozódásról, a gazdasági lufik kipukkanásának következményeiről, a családokról, a párkapcsolati dinamikáról és az önmegvalósítás korlátairól is sokat sejtet.

THE SYMPATHIZER

Viet Thanh Nguyen

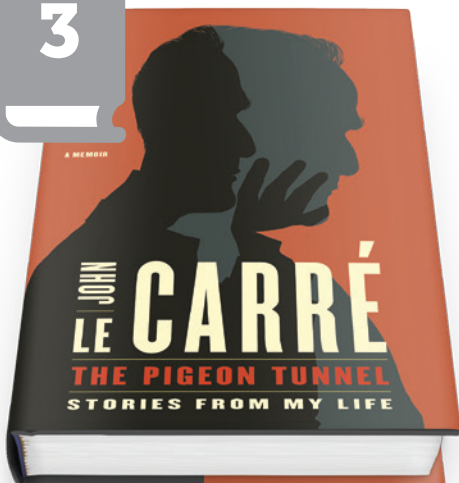
GROVE PRESS 384 26 \$

2016 szépirodalmi Pulitzer-díja-sa mindössze négyéves volt, amikor 1975-ban családjával az Egyesült Államokba költözött. Kaliforniában nőtt fel, jelenleg is a Dél-Kaliforniai Egyetem tanára, első regényével pedig a Pulitzer mellett egy rakás irodalmi díjat is besöpört. A *The Sympathizer* hőse egy névtelen kém (anyja vietnami, apja egy francia pap), aki kamaszkora óta kettős ügynökként dolgozik. Saigon eleste után a menekültekkel tart, és tanúja lesz annak, ahogyan új életet kezdenek Los Angelesben. Kettős élete ugyanakkor nem szűnik meg, mint

ahogy saját belső küzdelme is folytatódik („kém vagyok, alvó ügynök, szellem, kétarcú férfi”). A regény nemcsak az úgynevezett kisebbségi irodalmat gazdagította, de teljesen új megvilágításba helyezte azt is, ahogyan az amerikaiak a vietnami háborút ábrázolják.

Miért olvasnánk? Vietnam egyike a nagy amerikai toposzoknak, ezért is érdekes, mit kezd az akkori eseményekkel egy olyan fiatal író, aki mind az amerikai, mind a vietnami kultúrához nagyon erősen kötődik. Bónusz: a meghasonlott hősnél nincsen izgalmasabb.

3

THE PIGEON TUNNEL: STORIES FROM MY LIFE John le Carré

VIKING 320 28 \$

Ötvenöt évvel ezelőtt, az *Ébresztő a halottnak* című regénnyel kezdődött John le Carré mai napig töretlen sikerszeriája. Hiába ért véget a hidegháború, ami alatt a legnagyobb szerűbb könyveit írta, az *Éjszakai szolgálat* című 2016-os minisorozat a legjobb példa arra, hogy azt az író évtizedekkel ezelőtt papírra vetett művei még mindig jól forgathatók és adaptálhatók. Le Carréről tavaly Adam Sisman írt könyvet, most viszont maga a mester vallott az életéről. Az ügynöke korábban elmondta, hogy Le Carrét évek óta nyaggatták már, hogy írja meg az életét, de őt sokkal jobban lekötötte, hogy a regényein dolgozzon. A *The Pigeon Tunnel* az első tényirodalmi könyve, melyben a legizgalmasabbak talán azok a momentumok, amikor az olvasó olyanokba botlik, akik univerzumának jól ismert szereplőit inspirálták.

Miért olvasnánk? Le Carré teljes életműve azt bizonyítja, hogy az élete kész regény, épp ideje volt, hogy végre papírra is vesse. Ha csak a fele igaz annak, amit most leírt, már akkor nagyon jól járunk.

Könyves Magazin

Exkluzív interjúk és aktuális trendek

A Könyves színes és sokféle, amilyenek mi, olvasók is vagyunk. Fizess elő most!

ajándék
notesz

Miért érdemes előfizetni?

- ajándék notesz
- ingyenes házhoz szállítás
- pótoljuk az elveszett példányokat
- előfizetőknek nincs árváltozás

Ajánlatunk csak a 2016. november 30-ig megrendelt és kifizetett előfizetésre vonatkozik. Az éves előfizetési díj (5 lapszám) 1 950 Ft.

A történet
veled
kezdődik.

bookline

Rendeld meg itt: bookline.hu/konyveselofizetes

Az innovatív gondolatok stílust teremtenek

OPTIMA SW

The Power to Surprise

Vadonatúj Kia Optima. Stílus és innováció.

Az új Kia Optima kombi változatában komoly szerepet kapott a legújabb technológia, amely kiemelten az Ön kényelmét szolgálja és a környezetével való kapcsolattartást is megkönnyíti. Ilyen a 360°-os panoráma kamera és a praktikus, vezeték nélküli mobiltöltő. A fejlett biztonságtechnikára jó példa az autonóm vészfékrendszer (AEB) és a sávtartó asszisztens (LKAS), így minden út alkalmával a technológia és a stílus bővületébe kerülhet. Szeretne még többet megtudni róla? Látogasson el a kia.com oldalra.

Üzemanyag-fogyasztás (kombinált): 4,4-8,2 l/100 km, CO₂-kibocsátás (kombinált): 113-191 g/km. Minden üzemanyag-fogyasztási adat az Európai Parlament és Tanács 715/2007/EK rendeletével összhangban elvégzett, hivatalosan jóváhagyott tesztekkel származik, modellek közötti összehasonlítás céljából. A tesztadatok nem tartalmaznak semmilyen garanciát az adott gépjármű valós üzemanyag-fogyasztásáról.

*7 év / 150.000 km garancia érvényes az EU-tagállamokban + Norvégia, Svájc, Izland, Gibraltár területén. A modellről és garancia feltételeiről érdeklődjön a KIA-márkakereskedésekben.